

د تعليم الاسلام ويب پاڼې له خوا:
www.taleemulislam-radio.com

د بنځو د لباس او ځان جوړونې شرعي حدود

مؤلف

حافظ مولوي محمد مجاهد
مدرس ورکن دار الافتاء جامعه اشرفيه

Ketabton.com

جامعه اسلاميه اشرفيه
کندهار - افغانستان

د کتاب ټول چاپي حقوق په خپرونکي اړه لري!

د کتاب پیژندنه

د کتاب نوم	: د بنسټو د لباس او سینګار شرعي حدود
مؤلف	: مولوي محمد مجاهد
خپرونکی	: جامعہ اسلامیہ اشرفیہ / کندهار
کمپوز او ډیزاین	: علامه رشاد خپرنډویه ټولنه
کمپوزر	: م. روهیال
چاپ کال	: ۱۳۸۹ ش - ۲۰۱۰ ع
چاپ شمېر	: ۱۰۰۰ ټوکه
کچه	: ۲۱ × ۱۳ / ۵۰ سانتي متره
د مخونو شمېر	: ۱۲۹ مخه
اړیکي	: ۰۷۰۰۳۰۲۵۶۵ ، ۰۷۰۰۳۲۸۵۰۴

د تعلیم الاسلام ویب پاڼې له خوا پر لیکه کیږي:

www.taleemulislam-radio.com

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۱	دمؤلف عرض	۱
۲	لومړی فصل په دنيا کي د جنتي ښځو صفات	۵
۳	دښو ښځو علامې	۵
۴	دښځو دڅلورو کارو کولو انعام	۵
۵	ديوې ښځې دوجي ټوله دنيا روښانه او خوشبويه کېدل	۵
۶	د جنتي ښځې تاج	۶
۷	دښځو لپاره کوم شی بهتر دی؟	۶
۸	د حورو يواځې د لاس د ښائست والي اندازه	۶
۹	د دنيا ښځې د حورو څخه افضل دي؟	۷
۱۰	د دنيا ښځه تر حوري (۷۰۰۰۰) اويا زرگونه افضلې دي	۷
۱۱	د نيکې ښځې عمل دا وياو صديقينو برابر دی	۷
۱۲	د دوزخ د تکليفو بيان	۸
۱۳	د دوزخ غټ والی	۸
۱۴	د دوزخ ژور والی	۸
۱۵	تر ټولو دکم عذاب اندازه	۸
۱۶	د دوزخ د مارانو د غټ والي اندازه	۹
۱۷	د جنت ښه والی او د دوزخ بد والی	۹
۱۸	په دنيا کي د دوزخي ښځو صفات او نښانې	۹
۱۹	د عطر (خوشبوي) وهونکو ښځو مثال	۹

فہرست

صفحہ	مضامین	شمبرہ
۱۰	درې کسان جنت ته نه سي داخلېدای	۲۰
۱۱	ملعونې (لعنت پر سوي) څي څوک دي؟	۲۱
۱۱	ددنيا دښځو په جنت کي دکم والي وجه	۲۲
۱۲	دښځو څخه دقيامت په ورځ لومړی څه سوال کيږي؟	۲۳
۱۲	دجهالت په زمانه کي دښځي اهميت او مقام	۲۴
۱۲	ديهودو په دين کي دښځي مقام او مرتبه	۲۵
۱۸	په مسيحي دين کي دښځي مقام او مرتبه	۲۶
۱۹	په اسلام کي دښځو صحيح مقام او مرتبه	۲۷
۱۹	تمهيد	۲۸
۲۰	په اسلام کي دښځي حيثيت	۲۹
۲۹	داسلام دښمنان دښځو دعزت او دهغوی دحقوقو پای ماله کېده غواړي	۳۰
۳۱	دوهم فصل	۳۱
۳۱	د شرعي احکامو څو اصطلاحات	۳۲
۳۲	فرض	۳۳
۳۲	واجب	۳۴
۳۲	سنت	۳۵
۳۳	سنت مؤکده	۳۶
۳۳	سنت غير مؤکده	۳۷

فہرست

صفحہ	مضامین	شمبرہ
۳۳	مستحب	۳۸
۳۳	حرام	۳۹
۳۴	مکروہ تحریمی	۴۰
۳۴	مکروہ تنزیہی	۴۱
۳۴	مباح	۴۲
۳۵	د بنہی اصلی حسن	۴۳
۳۶	د لباس مقصد	۴۴
۳۷	د لباس قسمونہ	۴۵
۳۷	فرض لباس	۴۶
۳۸	د بنہی او نارینہ د ستر حدود	۴۷
۳۸	مستحب لباس	۴۸
۳۹	مباح لباس	۴۹
۳۹	مکروہ لباس	۵۰
۴۰	حرام لباس	۵۱
۴۰	د تشبیہ یا مشابہت خخہ خہ مراد دی؟	۵۲
۴۵	تشبہ یعنی د نورو قومو د طریقو د اختیارولو شرعی احکام او درجی	۵۳
۴۶	د تشبہ د ختمہدو نبنانی	۵۴
۴۶	د لباس شرطونہ	۵۵

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۵۶	د ستر پتول	۴۹
۵۷	د بنځو لپاره څنگه لباس اغوستل په کار دي؟	۵۱
۵۸	د مروجه فېشن د لباس حکم	۵۱
۵۹	د بنځو فېشن پرستي	۵۲
۶۰	د هري بنادي لپاره جلا جلا لباس اغوستل يا جوړول	۵۳
۶۱	د بنځو لپاره کوم رنگ لباس مناسب دي	۵۳
۶۲	د بنځو لپاره د باريک (نازک) لباس د اغوستلو حکم	۵۳
۶۳	د باريک (نازک) پورني د پر سرولو حکم	۵۴
۶۴	ايا د بنځو لپاره لڅ سر گرځېدل جائز دي؟	۵۵
۶۵	د بنځو لپاره د کوټ پتلون (پينټ شرت) اغوستلو حکم	۵۵
۶۶	د ساني اغوستلو حکم	۵۶
۶۷	د فراکي لباس اغوستلو حکم	۵۶
۶۸	د بي لستونو يا نيم لستوني لباس د اغوستلو حکم	۵۷
۶۹	د خلاص گربوان د قميص اغوستلو حکم	۵۷
۷۰	د بنځو لپاره د برچاكي قميص اغوستلو حکم	۵۸
۷۱	د چسپ لباس د اغوستلو حکم	۵۹
۷۲	د چوري پاي جامې د اغوستلو حکم	۵۹
۷۳	د بارچاكي پاي جامې د اغوستلو حکم	۶۰
۷۴	د پرتوگ د اغوستلو حکم	۶۰

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۷۵	د مکسي قميص د اغوستلو حکم	۲۱
۷۶	د عام مکسي قميص د اغوستلو حکم	۲۲
۷۷	د پنجابي لباس حکم	۲۲
۷۸	د انارکلي لباس حکم	۲۳
۷۹	د چوري پنجابي لباس د اغوستلو حکم	۲۳
۸۰	د ساوريا لباس د اغوستلو حکم	۲۳
۸۱	د بنگله (جانکت او لمن) لباس د اغوستلو حکم	۲۴
۸۲	د شاراره لباس د اغوستلو حکم	۲۴
۸۳	د گير پرتوگ د لباس د اغوستلو حکم	۲۵
۸۴	د افغاني لباس حکم	۲۵
۸۵	د شپرواني (چپنه والا) لباس حکم	۲۶
۸۶	د زنانه جانکت (انگيا) د اغوستلو حکم	۲۷
۸۷	د سينه بند د استعمالو حکم	۲۷
۸۸	د بنځو لپاره د رخچيني د استعمال حکم	۲۸
۸۹	پر لباس باندي د تصوير (عکس) حکم	۲۸
۹۰	پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخیستونکو) شيانو د عکسونو حکم	۲۸
۹۱	که پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخیستونکي) ډېر کوچني عکسونه وي؟	۷۰
۹۲	پر لباس باندي د سر پرې سوي ذي روح شيانو عکسونه	۷۱

فہرست

صفحہ	مضامین	شمبرہ
۷۱	پر لباس باندي د غير ذي روح شي د تصوير حکم	۹۳
۷۱	پر لباسو باندي د کفارو د شعائرو او تصويرونو حکم	۹۴
۷۳	د کفارو د بيرغونو د لباس د اغوستلو حکم	۹۵
۷۴	کہ پر لباس باندي تصوير (عکس) وي نو څه به کوي؟	۹۶
۷۵	د نوروز د ورځي په نيت د نوي لباس د اغوستلو حکم	۹۷
۷۶	د نقش او کشيده کاري لرونکي لباس حکم	۹۸
۷۶	د دستکلو او جرابو د استعمال حکم	۹۹
۷۷	په عده کي د بنيايسته لباس اغوستل جائز دي؟	۱۰۰
۷۷	د بنځو لپاره د ورېنمو لباس اغوستل جائز دي؟	۱۰۱
۷۷	د لويو او کوچنيو نجونو په لباس کي فرق سته؟	۱۰۲
۷۸	د لباس آداب	۱۰۳
۷۸	د لباس په اغوستلو کي بڼه نيت	۱۰۴
۷۹	د لباس د اغوستلو دعا	۱۰۵
۷۹	لباس اغوستل د راسته طرفه څخه شروع کول	۱۰۶
۸۰	د لباس کښل د چپه طرفه شروع کول	۱۰۷
۸۰	د لباس د کښلو دعا	۱۰۸
۸۰	د لباس د اغوستلو دمخه په لباس کي کتل	۱۰۹
۸۱	د لباس اوږدوالی	۱۱۰
۸۱	په لباس کي د لويي (تکبر) څخه ځان ساتل	۱۱۱

فہرست

صفحہ	مضامین	شمبرہ
۸۲	پہ لباس کی تو اضع کول	۱۱۲
۸۲	پاک لباس اغوستل	۱۱۳
۸۲	د بنحو لپارہ مخصوص آداب	۱۱۴
۸۲	د نارینہ وو د مجلس اجازہ	۱۱۵
۸۳	پہ کنبستہ او از خبری کول	۱۱۶
۸۳	د لاری پر کنارہ تلل	۱۱۷
۸۳	پہ لور آواز خندل	۱۱۸
۸۳	پہ لارہ کی پہ زورہ خبری نہ کول	۱۱۹
۸۳	د لباس او د ناستی پہ کیفیت کی احتیاط کول	۱۲۰
۸۳	پہ یوازی حای کی لباس بدلول	۱۲۱
۸۴	د حمام دروازہ بنہ بندول	۱۲۲
۸۴	دریم فصل	۱۲۳
۸۴	د بنحو د سینگار پہ ارہ د زینت، جمال او تجمل معنی	۱۲۴
۸۴	زینت	۱۲۵
۸۴	جمال	۱۲۶
۸۵	تجمل	۱۲۷
۸۵	د زینت او جمال فرق	۱۲۸
۸۶	د تجمل او تزین فرق	۱۲۹
۸۶	زینت او سینگار د شریعت له نظرہ	۱۳۰

فهرست

صفحه	مضامين	شمبره
۸۸	د سينگار کولو شرطونه	۱۳۱
۹۷	څلورم فصل	۱۳۲
۹۷	د بنځو د ورېښتانو په اړه	۱۳۳
۹۷	د بنځو لپاره د سرد وېښتانو پرې کول (لنډول) جائز دي؟	۱۳۴
۹۹	د بنځي لپاره د سرد مخ (پېکي) وېښتان پرېکول يا لنډول جائز دي؟	۱۳۵
۹۹	د بنځي لپاره د سرد وېښتانو پرېکول جائز دي؟	۱۳۶
۱۰۰	د بنځي لپاره د ناچورۍ يا بل عذر د وجي د سر وېښتان خريل يا ډېر کوچني کول جائز دي؟	۱۳۷
۱۰۰	د فېشن او زينت لپاره بنځي کولای سي چي د سر په وېښتانو کي مختلف ډيزاينونه جوړ کي؟	۱۳۸
۱۰۱	د بنځي لپاره د سر وېښتان د بوک په ډول پر سر باندي يو ځای کول جائز دي؟	۱۳۹
۱۰۲	ترڅه وخت پوري د وېښتانو پرې کول يا کوچني کول جائز دي؟	۱۴۰
۱۰۲	پيدائشي وېښتان خريل يا پرې کول ضروري دي؟	۱۴۱
۱۰۳	د مصنوعي (جوړ سوو) وېښتانو د اېښودلو حکم	۱۴۲
۱۰۵	يادونه	۱۴۳
۱۰۵	د بنځو لپاره د سرد وېښتانو رنگول جائز دي؟	۱۴۴
۱۰۶	د بنځي لپاره وروځي کښل (کول يا نري کول) جائز دي؟	۱۴۵
۱۰۶	پاملرنه	۱۴۶

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۱۴۷	د بنځي لپاره پر مخ باندي راغلي (شنه سوي) وپښتان کښل جائز دي؟	۱۰۷
۱۴۸	د بنځي لپاره د لاسو (بازوگانو) پښو (پنډيو او ورنو) وپښتان خريل جائز دي؟	۱۰۷
۱۴۹	د بنځي لپاره د زيرناف او بغلو د وپښتانو د خريلو حکم	۱۰۸
۱۵۰	د بنځي هغه وپښتان چي پخپله يې پرې کړي وي يا خود بخوده ختلي وي نو څه به په کوي؟	۱۰۸
۱۵۱	پنځم فصل د سينگار او زينت د شيانو په اړه دي	۱۱۰
۱۵۲	د خاوند لپاره د زينت او سينگار کولو حکم	۱۱۰
۱۵۳	د ميک اپ (د سرخي او سفېدې کولو) حکم	۱۱۱
۱۵۴	د مېلمنو او کوربه بنځو لپاره د زينت او سينگار کولو حکم	۱۱۲
۱۵۵	د خاوند څخه ماسوا د نورو محارمو په مخکي د سينگار کولو حکم	۱۱۲
۱۵۶	د بنځي لپاره د لب شيرين کولو حکم	۱۱۳
۱۵۷	د بنځي لپاره د بانوگانو د رنگولو حکم	۱۱۴
۱۵۸	د بنځو لپاره د سترگو مصنوعي (نقلي) بانوگانو ايبښودل يا پر اصلي باندي نور منسلول جائز دي؟	۱۱۴
۱۵۹	د بنځي لپاره پر تندي، شونډانو يا نور بدن باندي خالونه وهل جائز دي؟	۱۱۵

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۱۲۰	د غاښو باريک (نري) کول جائز دي؟	۱۱۶
۱۲۱	د ښځي لپاره د سرو زرو يا سپينو زرو غاښونه ايسنول يا د هغو پوښونه ورکول جائز دي؟	۱۱۷
۱۲۲	د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو د استعمال حکم	۱۱۸
۱۲۳	يوازي د اظهار او نمايش لپاره د سپينو زرو استعمال جايز دئ؟	۱۱۸
۱۲۴	د ښځو لپاره داسي زبور استعمالول چي او از لرونکي وي جائز دي؟	۱۱۸
۱۲۵	د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو ماسوا او سپنه، پیتل او داسي نور استعمال جائز دئ؟	۱۲۰
۱۲۶	د پلاستيک او ښيښه يي بنگرو په لاسول جائز دي؟	۱۲۰
۱۲۷	د ښځو لپاره د پايزېونو په پښو کول جائز دي؟	۱۲۱
۱۲۸	په داسي حال کي چي د ښځي اسم الله په غاړه وي پای خانې يا غسل خانې ته تگ جائز دئ؟	۱۲۱
۱۲۹	د ښځو لپاره داسي ساعت په لاسول چي سره يا سپين زر پکښي استعمال سوی جائز دي؟	۱۲۲
۱۷۰	د ښځو لپاره داسي ساعت په لاسول چي لاسبندي يې د اوسپني يا پیتل وي جائز دئ؟	۱۲۲
۱۷۱	د ښځي لپاره داسي انگشتری په گوته کول چي غمي يې د ډبري يا بل شي وي جائز دي؟	۱۲۳
۱۷۲	د ښځو لپاره د پزي او غوړو سوري کول جائز دي؟	۱۲۳

ک

فہرست

صفحہ	مضامین	شمبرہ
۱۲۴	د بنحو لپارہ د لاسو او پنبو د سرہ کپدو حکم	۱۷۳
۱۲۵	د بنحو لپارہ د لویو نوکانو د پرپنبوولو حکم	۱۷۴
۱۲۶	د بنحو لپارہ د نوکانو رنگول جائز دی؟	۱۷۵
۱۲۷	د بنحو لپارہ نقلی (مصنوعی) لوی نوکان ایبئودل جائز دی؟	۱۷۶
۱۲۷	د بنحو لپارہ د جگی کوری لرونکی بوت یا چمپل پہ پنبو کول جائز دی؟	۱۷۷
۱۲۸	د بنحو لپارہ خوشبو (عطر) وهل جائز دی؟	۱۷۸
۱۲۸	د عدت پہ وخت کی د بنحی لپارہ زینت او سینگار کول جائز دی؟	۱۷۹

د تعلیم الاسلام ویب پانہی لہ خوا:

www.taleemulislam-radio.com

ل

تقریظ

نحمدہ ونصلی ونسلم علی رسولہ الکریم.

اما بعد!

درون لوستونکوا څرگنده خبره ده چي الله ﷺ د بشريت دتل ښپرازی او سوکالی لپاره داسلام سپېڅلی دین هغه وخت وځلاوه چي دانسانانو زیاته برخه بدبختی ، هلاکت او بربادی په ظالمو موتو وهلې وه ، الله ﷺ داسلام په پستو او مینه لرونکو وړانگو بشريت ددې ناورین څخه وژغورئ او ديوې سیده لاري په ښودولو سره یې ددنیا او اخرت نیکمرغی ورپه برخه کړې ، پاته دي نه وي چي ددنیا مدنیت او پرمختیا که هرڅومره دلوروالي پر لوري ولاړه سي خو بیا هم ښپرازي ، نیمکرغي او خلاصون هم په همدې دین کي نغښتی دی ، هغه وخت دتاسف او بدبختی دی چي ددین څخه فاصله پیدا کيږي او یا یې په پوهاوي کي ستونزي پیدا کيږي ، بیا هم دسترسبحان لورونه او پېرزوینه ده چي تل یې دا مبارک دین په مبارکو انسانانو ساتلی او خلگ یې ترې گټمن کړی دی چي یوه لاره یې په معاصر وخت کي په هر ټبر کي دهغه ټبر په مورنی ژبه باندي دعلماؤ شتون او ددوی لیکني دي چي زیاتي گټي یې په لاس راوړی دي ، دا کار ځکه گټمن دی چي الله ﷺ په تېره زمانه کي هم انبیاء علیهم السلام دهغو قومونو په ژبو لېږل ځکه الله ﷺ فرمایي:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ ۚ (۱)

ژباړه : موږ هیڅ رسول نه دی لېږلی مگر دخپل قوم په ژبه مو لېږلی دی .
حاصل داچي دا دالله ﷺ لوی فضل دی چي په هر ټبر کي دهغه ټبر په ژبه

علماء کرامو دوی ته دعوت پیل کړی او په تالیف او ترجمه یې ددوی مذهبي تندي ورماتي کړي په همدې لړ کي داشرفیې مدرسې یو تن جید عالم مولوي محمد مجاهد صاحب توانبدلی چي په معاصر وخت کي پریوه ډبره اړینه موضوع باندي چي دینخوا دلباس او خان جوړوني موضوع ده - رساله وليکي دنوموړې رسالې مطالعه په اوس وخت کي عامو او خاصو خلگو ته ډبره اړینه ده ځکه فتنې شیبه په شیبه زیاتیري او زیات ناوړه او ناروا دودونه منځته راغلي دي هر مسلمان ورور کولای سي چي ددغه رسالې دمطالعې په مټ یو شمېر لباسي ناروا دودونه دکور څخه وباسي نوموړې رساله داشرفیې مدرسې دتالیف او ترجمې دخانگي غړو وکتل په کتلو یې پرېکړه وکړه چي دثوق له اړخه پیاوړی ده آخره داچي اشرفیه مدرسه نوموړې رساله تائیدوي او دټولني داستفادي لپاره یې وړاندي کوي.

په درنښت

دجامعي اسلاميې اشرفیې دتالیف او ترجمې خانگه

دتالیف او ترجمې دخانگي اراکین

دنده	نوم
عمومي رئیس	مولوي محمدرسول صاحب
دمدرسې، تالیف او ترجمې مدیر	مولوي عبدالهادي حماد
رئیس دارالافتاء	شیخ الحدیث مولوي عبدالرحیم صاحب
نائب دارالافتاء	مولوي سید احمد غفوري
عضو دارالافتاء	مفتي احمد گل صاحب

دمؤلف عرض

تر خوراک او څښاک وروسته دوهم هغه شی چې انسان ډېر ورته محتاج دی هغه لباس دی، چې په هغه باندې خپل عورت پټوي او د گرمۍ او یخ څخه ځان په ساتي او دا ډول په معاشره او ماحول کې ځان په بنایسته کوي، ځکه اسلام داسې یو کامل دین دی، چې د ژوند په ټولو شعبو (څانگو) کې پر احکامو باندې مشتمل دی، آن تر دې چې د لباس او زینت لپاره یې داسې اصول وضع کړي دي، چې د هغه څخه د مسلمان لپاره سرغړونه جائز نه ده.

که څه هم بعضي نوي فکر لرونکي انسانان دا گومان کوي چې لباس او زینت د عادي کارو څخه یو کار بلل کېږي، چې په هر عصر او زمان کې څرنگه چې وغواړي هغسي لباس او زینت کولای سي، د حلال او حرام سره څه اړه نه لري، لیکن د دا ډول گومان کوونکي که څه فکر او تدبر وکړي نو وروسته به ورته معلومه سي چې لباس د انسان په ژوند کې ډېر مؤثر شی دی او په واقع کې که څه هم داسې معلومېږي، چې د ظاهري امورو سره تعلق لري لیکن په حقیقت کې پر سیرت، اخلاقو او نفسي احوالو باندې ډېر ژور اثر لرونکی دی.

او د لباس او زینت اثرات مختلف وي، بعضي اوقات بخل، کبر (لویي)، اود اسراف عادي جوړول. د خلکو حقوق پامالول په چا کې پیدا کوي او بعض اوقات په لباس کې بیا د تواضع (عاجزی) تربیه هم اخیستلای سي، او اخلاق حسنه هم پکښې پیدا کېدای سي. که څوک پر لباس او زینت باندې خالص د ظاهري شي گومان کوي نو هغه د انسان د طبیعت څخه ناخبره دی.

بل دا چې اسلام د لباس په اړه کوم حکم کوي هغه به د طبیعت غوښتنه او د سالم فطرت سره به موافق وي او اسلام د انسان لپاره د یو خاص ډول د لباس یا زینت یا یو خاص هیئت یا د یو خاص ماحول او معاشرې د لباس امر نه دی

کړی، بلکې د لباس او زينت لپاره يې مضبوط اصول او اساسي قواعد ايښي دي، چې پر هغه اصولو باندي عمل کول پر مسلمان باندي واجب دي، چې د کتاب په اوږدو کي به مخته راسي.

په هر صورت د هر انسان لپاره که نارينه وي يا بنځينه وي چې پر خپل سالم فطرت باندي پاته وي د لباس او بدن د پاکوالي مراعت کوي، هغه لباس هم داسي چې د هغه بدن له بل چا څخه پټ وي او دا د انسان فطري غوښتنه هم ده، ځکه کله چې الله تعالی حضرت آدم عليه السلام او حوا عليها السلام پيدا کړه نو دواړو ته يې د جنت لباس ورکړ. بيا چې کله شيطان دوی سهوه کړه، نو د الله پاک د حکم خلاف ورزي رامنځته سوه، الله پاک د دوی څخه د جنت لباس واخيستی، نو دوی سمدستي د درختو په بلگونو باندي د خپل بدن پټول شروع کړه، ځکه الله تعالی فرمايي:

وَطَفِقَا تَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ (الاعراف: ۲۱)

ترجمه: دوی دواړو د جنت په بلگو باندي خپل سترپټ کړی. که څه هم د خاوند او مېرمني پرته بل دريم څوک نه وو، ليکن بيا هم د فطري شرم او حياء په غوښتنه باندي دوی خپل سترپټوی.

لهذا معلومه سوه چې شريعت مطهره د خپلو اصولو او قوانينو مطابق نارينه او بنځينه ته د ښه بنايسته لباس د اغوستلو او د ښه زينت او سينگار کولو اجازه ورکړې ده، د هغه څخه يې منع کړي نه دي.

نو هغه مسلمانانې خوندي چې په داسي لباس اغوستلو يا زينت کولو باندي اخته وي چې شريعت مقدسه د هغه د اغوستلو اجازه نه ورکوي پخپله ځان ورڅخه وساتي.

دوهم هغه کسان چې د کورو سرپرستان وي هغه که نارينه وي او که بنځينه پر دوی لازمه ده چې دوی به خپل اولادونه او خپل ماتحت (چې د دوی تر سرپرستی لاندې وي) صحيح تربيه کوي، او په هغه لباس اغوستلو او په زينت او سينگار کولو يې امر کړي چې شريعت مطهره اجازه ورکړې وي، ځکه

په حديث شريف کي نبي کریم ﷺ فرمايي، چي: د قيامت په ورځ د هر سرپرست څخه د خپل ماتحت کسانو پوښتنه کېږي^(۱).

او الله تعالی فرمايي:

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوًا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا (التحریم: ۶)

ترجمه: اي مؤمنانو! تاسي خپل ځانونه او خپل اولادونه د اور څخه وساتئ.

له دې آيت څخه دا معلومه سوه، چي خالص څوک يوازي د ځان په اصلاح باندې نجات او جنت نه سي پيدا کولای، ترڅو چي د خپل ماتحت کسانو د اصلاح فکريې کړی نه وي.^۱

ليکن د اوسني وخت بعضي سرپرستانو خو خپل ځان د ده په فکر پخپل فرضي، واجب او نور نقلي عبادتو باندې خلاص بللی دی، په کور يا کورنۍ کي چي کوم لباسونه نارينه يا بښځينه اغوندي يا بښځينه کوم زينت او سينگار اختياروي دی بې فکره او بې پروا وي، بلکي د ده په پيسو باندې هغه لباسونه او د زينت او سينگار هغه اسباب چي په شريعت مقدسه کي جائز نه وي رانيسي دی د هغه په گناه کي ورسره شريک دی، ځکه ده يو ډول کومک او مرسته په گناه کي ورسره کړې ده او بيا په هغه کورنۍ کي چي هلته بښځه د اکا د زوی، د خاله د زوی، د ماما د زوی، د عمه د زوی، اخبني او لپور څخه مخ نه پتهوي دا ډول لباسونه اغوستل يا سينگار کول که څه هم په شريعت مقدسه کي جائز وي خو په فتنه کي د واقع کېدو د احتمال له ويري جائز نه دي.

او دا ډول زينت او سينگار کول، د بدن صفايي کول په سالم فطرت کي داخل دي او شريعت مطهره د کولو اجازه په څو شرطو باندې ورکړې ده، چي د

(۱) قال رسول الله ﷺ: ..... أَلَا فِكْلُكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. مسند امام احمد ورقمه ۴۹۲۰، ج ۹

هغو شرطو مراعتول ضروري دي، ځکه په حديث شريف کي نبي کریم ﷺ فرمايي:

لا يدخل الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة من كبر، قالوا يا رسول الله ﷺ! ان احدنا يحب ان يكون ثوبه حسناً، و نعله حسنة، قال ان الله جميل يحب الجمال، الكبر بطر الحق، و عمط الناس (۱)

ترجمه: نبي کریم ﷺ وفرمايل: چي د چا په زړه کي که د اړدن د دانې په اندازه کبر (لويي) وي هغه جنت ته نه سي داخلېدلای، صحابه وو ﷺ عرض وکړ: يا رسول الله که زموږ څخه يو څوک دا خبره خوښه کړي چي د هغه لباس ښه وي، چوټه (يا چمپل) يې ښه (اعلی درجه) وي (نو آيا دغه هم په کبر [لويي] کي داخل دی؟)

نبي کریم ﷺ ورته وفرمايل، چي: الله جميل دئ، حسن او جمال خوښوي. کبر دا دئ چي حقه خبره نه قبلوي او خلک تحقيروي يعني د خلکو توهين او سپکاوی کوي.

پر سرپرست باندي لازمه ده چي اول خو هغه لباسونه اغوستل يا هغه زينت کول چي په شريعت کي جواز نه لري يا جواز لري خو د فتنې د واقع کېدو له وجي خپل ځانونه او خپل اولادونه او ماتحت کسان دهغه څخه منع کړي.

۱: (بخاري، کتاب الايمان).

په دنيا کي د جنتي ښځو صفات

د ښو ښځو علامي :

د حضرت ابن عباس رضي الله عنه څخه روايت دى چي نبي کریم صلى الله عليه وسلم وفرمايل : ايا تاسو ته ديو شي خبر نه کم در د جنتي نارينه وو په باره کي نو هغه بيان يې وفرمايه ..... او تاسو ته د جنتي ښځو په باره کي خبر نه درکړم ، جنت ته تلونکي ښځي دا دي :

۱ : چي دخاوند سره ښه محبت کونکي وي .

۲ : او ډير او لادونه زېږونکي وي او ښه تربيت کونکي وي .

۳ : کله چي خاوند دهغې څخه ناراضه وي يا په خپله دا ناراضه وي نو دا خپل (خاوند ته) ورسې خپل لاس دخاوند په لاس کي ورکړي او دا به ورته ووايي چي زه تر هغه وخت ته پوري ارام نه سم کولای ترڅو چي ته زما څخه راضي نه سي . ۱۰

د ښځو د څلورو کارو کولو انعام

نبي کریم صلى الله عليه وسلم فرمايي :

کومه ښځه چي پنځه وخته لمونځ کوي ، دروژې دمياشتي روژه نيسي او دخپلي پاک دامنی حفاظت کوي او دخپل خاوند فرمانبرداري کوي ، هغه ته به (د قيامت په ورځ) وويل سي چي د جنت په کومه دروازه چي غواړي داخله سه . (۲)

ديوې ښځي دوجي

ټوله دنيا روښانه او خوشبويه کېدل

د حضرت سعيد بن عامر رضي الله عنه فرمان دى چي ما دنبي کریم صلى الله عليه وسلم څخه اورېدلي دي

۱ : الاخيرکم برجالکم من اهل الجنة ..... و نساؤکم من اهل الجنة ..... حتي ترضي . کترالعمال

۲ : اذا صلت المرأة خمسها وصامت شهرها وحفظت فرجها و اطاعت زوجها قيل لها ادخلي اي ابواب الجنة شئت .
الترغيب والترهيب .

چي هغه و فرمايل :

که چيري د جنت د ښځو څخه يوه ښځه (دنيا ته) راسي نو د ټولي دنيا محکمه به د مشکو په بوی معطره سي او د لمر روښنايي به ولاړه سي. (١)

د جنتي ښځي تاج

حضرت انس رضي الله عنه فرمايي چي نبي کریم صلى الله عليه وسلم و فرمايل :

که چيري د جنت د ښځو څخه يوه ښځه د دنيا طرفته راسي نو د اسمان او محکمي په ماين کي چي کومه مسافه ده ټوله به په خوشبويي سره معطره سي او د دوی په ماين کي چي کومه حصه ده هغه به روښانه سي او د دې تاج به تر دنيا او په دنيا کي چي کوم شيان دي تر هغه قيمتي وي. (٢)

د ښځو لپاره کوم شی بهتر دی ؟

د نبي کریم صلى الله عليه وسلم څخه سوال وسو چي د ښځو لپاره بهتره او ښه دکولو شی څه شی دی ؟ نبي کریم صلى الله عليه وسلم په جواب کي و فرمايل : چي د ښځو بهتره او ښه کار دادی چي نه (نامحرم) نارينه دوی و ويني او نه دوی (نامحرم) نارينه و ويني . او حضرت فاطمة ((رضي الله عنها)) فرمايي : چي دغه کار هغه وخت مکمل کېدای سي چي ښځي په کور کي اوسي (او دکور څخه به ضرورته نه وزي). (٣)

د حورو يواځي د لاس د ښائست والي اندازه

حضرت کعب بن احبار (رحمة الله عليه) فرمايي :

که چيري يوه حوره خپل لاس د گوتو سره د آسمان څخه ښکاره کړي نو دهغه دوجي به ټوله محکمه روښانه سي لکه څرنګه چي لمر دنيا و الاو و ته روښنايي

١ : لو ان امرأة من نساء اهل الجنة اشرفت ..... ولاذهب ضوء الشمس . الترغيب والترهيب ج : ٤ ص : ٢٢

٢ : لو اطلع امرأة من نساء اهل الجنة ..... خير من الدنيا وما فيها . مستند احمد .

٣ : في جواب سوال النبي صلى الله عليه وسلم اى شئ خير للنساء ..... لايرين الرجال ولا يرونهن ..... لا يمكن الا بالاحتجاب

باليوت . احكام القرآن للتهانوي ج : ٣ ص : ٤٥٦ .

رسوي . بيا يې دا وفرمايل چي دا يي د لاس بنائست دئ نو دهغې دمخ بنائست به په کومه اندازه وي ، او دهغې تاج به د ياقوت ، ملغرو او زبرجدو وي . (۱)

د دنيا بڼځي د حورو څخه افضل دي ؟

حضرت حبان بن ابي جبله (رحمة الله عليه) فرمايي :

چي د دنيا بڼځي کله جنت ته داخلېږي نو دوي ته په دنيا کي دنیک عملونو په وجي پر حورو باندي فضيلت ورکول کيږي (يعني څومره ډير نيک اعمال چي يې کړي وي په هغه اندازه به يې حسن او درجې زياتي وي) (۲)

د دنيا بڼځه تر حوري

(۷۰۰۰۰) او يا زرگونه افضل دي

فائده : علامه قرطبي (رحمة الله عليه) فرمايي : چي دا خبره د جناب نبي کریم ﷺ څخه مرفوعا روايت سوي ده چي ده مبارک ارشاد فرمايه :

دنياوي بڼځي د حور عين څخه ۷۰۰۰۰ زرگونه افضل دي (يعني څومره بنائست چي د حورو دئ د جنتي بڼځو بنائست به ددوي د بنائست څخه ۷۰۰۰۰ او يا زره چنده زيات وي) (۳)

د نيکي بڼځي

عمل داو ياو صديقينو برابر دئ

د حضرت ابن عمر ؓ څخه روايت دئ چي نبي کریم ﷺ وفرمايل : چي دمؤمني (صالح) بڼځي عمل داو ياو صديقينو د عمل سره برابر دئ او د گناهکارانو د بد عملی په شان دئ (که موږ وگورو په حديث شريف کي د نيکي بڼځي څومره لويه درجه او مرتبه بيان سوې ده د بدې بڼځي گناه څومره ډيري گناوي بلل

۱ : وعن ابن عباس ؓ قال ... لو ان يدا من الحور من السماء بياضها ولؤلؤ وزبرجده الترغيب والترهيب ج : ۴ ص : ۵۳۵

۲ : تذكرة قرطبي ج : ۲ ص : ۴۷۷ .

۳ : ان الادب افضل من الحور بسبعين الف ضعف تذكرة قرطبي ج : ۲ ص : ۴۷۷ .

سوي دي (۱)

د دوزخ د تکليفو بيان

نبي کریم ﷺ فرمايلي دي :

چي دوزخ تر زرو کلونو پوري بل کرل سو تر داسي حده چي دده رنگ سور سو او بيا زر کاله نور بل کرل سو تر داسي حده چي سپين سو بيا تر زرو کلونو پوري نور بل کرل سو تر داسي حده چي تور سو. (۲)

اوس ستاسو دغه اور چي تاسو يې بلوئ د دوزخ تر اور په گرمۍ او حرارت کي اويا (۷۰) درجي کم دئ او هغه اويا (۷۰) درجي تر دغه زيات گرم دئ. (۳)

د دوزخ غټ والی

نبي کریم ﷺ فرمايي : چي دوزخ راوړل کيږي په داسي حال کي چي دده به اويا زره قيضې وي او هره قيضه به اويا زره ملائکو نيولې وي او تر دغو قيضو به يې راکشوي. (۴)

د دوزخ ژور والی

رسول الله ﷺ فرمايي : که ډېره درنه ډېره د دوزخ د غاړي و دوزخ ته وغورځول سي او تر اويا کلونو پوري مسلسل ولاړ سي نو پس داويا (۷۰) کلونو څخه به دوزخ وييځ ته ورسېږي.

تر ټولو د کم عذاب اندازه

نبي کریم ﷺ فرمايي : چي په ټولو کي سپک عذاب په دوزخ کي به دهغه چاوي چي دهغه په پښو کي به فقط داور دوي څپلی وي ليکن دده څخه به دده

۱ : عن ابن عمر رضي الله عنهما قال وان مثل عمل المرأة المؤمنة كمثل عمل سبعين صديقاً وان عمل المرأة الفاجرة لفجور الف فاجر . كشف الاستار ج : ۲ ص : ۱۵۷ .

۲ : عن ابي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال او قد علي النار الف سنة حتى اجمرت ... فهي سوداء مظلمة، مشكوة ج : ۲ ص : ۵۰۳ .

۳ : عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله ﷺ قال ناركم جزء من سبعين ... مشكوة ج : ۲ ص : ۵۰۳ .

۴ : وعن ابن مسعود رضي الله عنه قال رسول الله ﷺ يوتي جهنم يومئذ لها... الف... بجرورها... مشكوة ج : ۲ ص : ۵۰۲ .

ماغذه دگډوې په ډول ايشيږي ، اودده به داخيال وي چي په ټولو کي زما عذاب ډېرزيات دى. (۱)

ددوزخ دمارانو دغټ والي اندازه

نبي کریم ﷺ فرمايي : چي په دوزخ کي داسي داسي غټ غټ ماران دي لکه اوبنان که يو وار سړی و خوري نو تر څلوېښتو کلونو پوري به يې زهر په بدن کي څپې وهي او لږمان يې داسي داسي لوی دي لکه پالل سوي او کتل سوي غاتري که دوی سړی و خوري نو تر څلوېښتو کلونو به زهر دده په بدن کي څپې وهي. (۲)

دجنت بڼه والی او ددوزخ بد والی

يو واري نبي کریم ﷺ لمونځ وکړی و منبرته يې تشریف راوړی او وې فرمايل : چي ما نن دجنت او دوزخ نقشه هو بهو او بعينه وليدله نه تر ننه پوري ما تر جنت زيات يو بڼه شی ليدلي دى او نه مي تر دوزخ زيات يو شی دتکليف ليدلي دى. (۳)

په دنيا کي ددوزخي بنځو صفات او نښانې

دعطر (خوشبوي) وهونکو بنځو مثال :

رسول اکرم ﷺ فرمايي :

هره سترگه زنا کونکې ده ، بنځه چي کله عطر (خوشبويي) ووهي نو پس (دباندې ووهي) د (نارينوو) دمجلس سره تېره سي ، هغه داسي داسي يعني

^۱ : عن النعمان بن بشر قال قال رسول الله ﷺ ان اهل النار اهل النار عذابا ... لاهوهم عذابا. مشکوة ج: ۲ ص: ۵۰۲ .

^۲ : عن عبدالله بن حارث بن خير قال قال رسول الله ﷺ ان في النار حيات كامثال البخت تلسع ... اربعين فرقا . مشکوة ج : ۲ ص : ۵۰۴ .

^۳ : عن انس ان رسول الله ﷺ لنا يوما الصلوة... في الخيروالشر مشکوة ج : ۲ ص : ۵۰۵ .

زانية ده. (۱)

تشریح : نبي کریم ﷺ دهغه ښځي چي عطر په ځان باندي ووهي دباندي دنارينوو دمجلس يا دنارينوو سره تيريږي نو ددغي ښځي مشابهت نبي کریم ﷺ دزانيې او فاسقي ښځي سره وکړي.

درې کسان جنت ته سي داخلېدای

حضرت عمار رضي الله عنه روايت کوي چي نبي کریم ﷺ وفرمايل :

درې کسان دهميشه لپاره جنت ته نسي داخلېدای :

اول : ديوت (دوس) دوهم : والرجلة من النساء (هغه ښځه چي دنارينوو سره مشابهت کوي) دريم مدمن الخمر (شراب چيښونکي) اصحابانو مبارکو ورته وفرمايل : يارسول الله ! مدمن الخمر خو پېژنو ديوت څه شی دی ؟ نبي کریم ﷺ وفرمايل : ديوت هغه څوک دی چي پردی دده کورته داخل سي دی يې پروانه کوي . صحابي مبارک، فرمايي : موږ ورته وويل چي الرجلة من النساء څه شی دی ؟ رسول الله ﷺ وفرمايل : دا هغه ښځه ده چي دنارينوو سره مشابهت کوي (۲)

تشریح : دنارينوو لپاره دښځو سره په لباس حرکات او په بعضو صفاتو کي مشابهت کول نه دي جائز او دغه ډول دښځو لپاره دنارينوو سره په لباس حرکات او په بعضو صفاتو کي مشابهت کول جائز نه دي .

او دا ډول په يو بل حديث شريف کي نبي کریم ﷺ فرمايلي دي چي لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى دي پر هغه ښځه باندي وي چي هغه دنارينوو سره مشابهت کوي . (۳)

^۱ : عن ابي موسى رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال كل عين زانية ، والمرأة اذا استعطرت .... يعني زانية . الترغيب والترهيب ج : ۳ ص : ۸۴

^۲ : عن عمار بن ياسر عن رسول الله ﷺ قال ثلاثة لا يدخلون الجنة ابدا : الديوث .... قلنا فما الرجلة من النساء قال

التي تشبهه بالرجال . الترغيب والترهيب ج : ۳ ص : ۱۰۷

^۳ : عن ابن عباس رضي الله عنه قال لعن رسول الله ﷺ المتشبهين من الرجال .... من النساء بالرجال . ترغيب والترهيب ج :

ملعوني (لعنت پر سوي) ښځي څوک دي ؟

د عبداللہ بن عمر (رضي الله عنهما) څخه روايت دئ ، دى مبارک فرمايي چي ما دنبي کریم ﷺ څخه واورېدل ده مبارک وويل چي زما د امت په اخرکي به نارينه وي چي دوي به (د عزت) پر ځينانو باندي سپريږي (دومره به په عزت وي) لکه هغه خلگ چي مسجد و ته (ځي) او په دروازو کي (د دوى عزت لپاره نور خلگ انتظار کوي) د دوى ښځو به لباس اغوستى وي مگر لڅي به وي (يعني داسي باريک يا لنډ يا تنگ لباس به يې اغوستى وي چي د لباس مقصد فوت سوي وي) د دې ښځو سرونه به د بختي اوښ د بوک په ډول وي (يعني دغو ښځو به خپل وېښتيان دخپل سره پريوه حصه باندي يو ځاى راټول کړي وي داسي به معلوميرې لکه داوښ بوک) نو دغه ښځي ملعوني دي (يعني لعنت پرې سوي دئ) (۱)

د دنيا د ښځو

په جنت کي دکم والي وجه

د حضرت ابن عمر رضي الله عنهما څخه روايت دئ چي نبي کریم ﷺ وفرمايل :

اې دښځو جنس ! تاسو صدقه کوئ او ډېر استغفار (واياست) ځکه ما تاسو (يعني ستاسو جنس) په دوزخ کي ډېر وليدئ ، يوي ښځي چي په ډېره ښه لهجه باندي خبري کولې عرض يې وکړئ چي يا رسول الله ! زمور څه نقصان دئ ؟ چي مور (ښځي) په دوزخ کي ډيري يو ؟ نبي کریم ﷺ وفرمايل : تاسو لعنت (ښراوي ډيري کوئ که خپلو اولادو ته وي او که نورو ته) او د خاوند ناشکري او نافرماني کوئ (يعني چي خاوند هر شومره نعمتونه دوى ته راوړي بيا هم چي يوه ورځ څه شى کم وي نو دوى وايي چي ستا کورته زه

^۱ : عن عبدالله بن عمر رضي الله عنهما قال سمعت رسول الله ﷺ يقول : يكون في آخر امتي رجال ... فاهن

ملعونات ... نساء الامم قبلکم . الترغيب والترهيب ج : ۳ ص : ۹۴ .

راغلي يم ماشي نه دي ليدلي (۱)

د ښځو څخه د قيامت په ورځ لومړی څه سوال کيږي؟

حضرت انس رضي الله عنه د نبي کریم صلى الله عليه وسلم فرمان نقل کوي چي د قيامت په ورځ به د ښځو څخه تر ټولو مخکي د لمانځه پوښتنه کيږي (چي ايا لمونځ يې په پابندي سره په خپل وخت کي کاوه او که يې نه کاوه) بيا به دخپل خاوند په اړه پوښتنه ځني وسي چي دهغه سره يې څنگه سلوک کاوه (۲)

د جهالت په زمانه کي د ښځي اهميت او مقام :

د قرآن کریم د آياتو څخه دا معلوم کيږي چي د اسلام دراتگ تر مخه ښځي ډيري مظلومي او په تکليفو کي وي او قرآن کریم په دې صراحت کړي دي چي دوي د ښځو څخه نفرت کوي :

وَجَعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ (۳)

ژباړه : ثابتوي دا (کفار) الله تعالی ته هغه چي بدگني (دوي دخپلو ځانو لپاره) يعني دوي الله تعالی ته دلونو عقیده لري . په بل آيت کي فرمايي :

وَجَعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ (۴)

ژباړه : ثابتوي (کفار) الله تعالی ته لوني الله تعالی پاک دي (دولده او دشريک څخه) او دوي (کفار) ثابتوي د ځانو لپاره هغه چي دوي (کفار) خوښ وي .

يعني دغه خلک ملائکي د الله تعالی لوني بولي او دوي خپله لوني نه خوښوي

^۱ : يا معشر النساء تصدقن واكثرن الاستغفار .... وتكفرن العشير . ابن ماجه ج : ص : ۴۰۳ في الفتن .

^۲ : عن النبي صلى الله عليه وسلم اول ما سئل المرأة يوم القيامة عن صلاحها ثم عن بعلمها كيف عملت اليه . كتر العمال ج : ص : ۶۶

^۳ : سورة النحل الاية ۶۲

^۴ : سورة النحل الاية ۵۷

بلکي زامن خوبنوي . (۱)

تفسير قرطبي ليکلي دي چي دا آيات د بنو خزاعه او بنو کنانة قبيلو په باره کي نازل سوي دي دهغو عقیده داده چي ملائکي دالله تعالی لوني دي او هغو به ويل چي لوني دالله ﷺ سره يوځای کړي (العياذ بالله) په بل ځای کي الله ﷺ فرمايي :

وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ إِنْتًا (۲)

ژباړه : دوی (کفار) ملائکي چي درحمن بندگاني دي ښځي بللي .

نو الله تعالی ددوي پر دغه خبره باندي انکار و فرمايه چي پر دغه خبره باندي دليل دي چي د جهالت په زمانه کي دښځو مرتبه ډيره کمه وه او په مظلوميت او تکاليفو به يې ژوند تېروي او هرډول لوی والی او فضيلت دنارينو و لپاره وو ، دښځو لپاره هيش حصه نه وه حتی تر دې پوري چي ښه شيان نارينوو په خپله اخیستل او بې کاره شيان يې ښځو ته ورکول حکم الله تعالی په دغه باره کي فرمايي :

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰ أَزْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُنْ

مَيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ سَيَجْزِيهِمْ وَصَفَهُمْ إِنَّهُر حَكِيمٌ عَلِيمٌ (۳)

ترجمه : او دوي وايي چي دهغو (چارپايانو) په نس کي چي څه دي هغه خالص زمور دنارينو و لپاره دي ، او کچيري (پيدا کيدونکي حيوانات . چارپايان) مړه وي نو په هغو کي شريک يو ، ژر به سزا ورکړي (الله ﷻ) دوي ته ددي تقرير بېشکه دغه (الله ﷻ) ښه حکمت والادي ښه علم والادي .

د حضرت ابن عباس ؓ څخه روايت دی چي دنارينو و لپاره خالص شيدي وي چي هغه دوي دخپلو ښځو لپاره يې حرام بللي وي ، او ددوي نارينوو څيښلي

۱ : تفسير ابن كثير ج : ۲ ص : ۵۹۴ .

۲ : سورة الزخرف الاية ۱۹

۳ : الانعام الاية ۱۳۹ .

داغه ډول چي کله به يوي بوزې نر سپرلی زېږولی وو نو هغه به يې دنارينو و لپاره وو ، او کچيري بنځه سپرلی زېږولي وای نو نه يې ذبحه کول او نه يې دا غسي پرېښودل ، بيا الله تعالی مسلمانان ددغسي کولو څخه منع کړل . (۱)

ذکر سوی آیات پر دغه خبره باندي دلالت کوي چي هغه خلگ چي دخپل جهالت او گمراهی دوجي دچارپايانو څخه پيدا سوي نر بچيان دنارينو و لپاره بلل او دنبځو لپاره يې حرام بلل او دچارپايانو څخه مردار (مړه) پيدا سوي بچيان دنارينه او دنبځو مشترک بللي .

ابوجعفر طبري ددغه آیات په تفسير کي واضح نقل کړي دي چي ددغه چارپايانو ژوندي پيدا سوي کيدونکي بچيان خالص ددوي دنارينو دخورلو لپاره وه او دنبځو لپاره حرام وه او مړه پيدا کيدونکي بچيان نارينو و او دنبځو ټولو خورل په دغه باندي به دوي نارينو ته ترجيح ورکول . (۲)

دغه خلگو دنبځو رتبه او مقام ډېر کم بلی ځکه دوي هغه دنبځو ته چي انجلی به يې پيدا سول خوشکه به يې ورته کول يعني بده يې بلل . که څه هم دوي ته دا معلومه وه چي دغه دتقدير تکويني نظام لاندي دواده په ذريعه پيدا کيږي دهغه سره سره بيا هم دوي چي کله به دچا انجلی پيدا سوی وای نو هغه يې ژوندي دفن (په خاوره کي پټول) کول .

الله تعالی دقرآن آیاتونه ددوي ددې ناوړه عمل په باره کي نازل کړل لکه څرنګه چي مو مخته ذکر کړل چي الله تعالی ددوي دغه عادت په قرآن کریم داسي تصويروي :

وَجَعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ ۚ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ
ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾ يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ ۚ أَيَسْكَرُ

۱: عن ابن عباس رضي الله عنه فهو اللبن كانوا يجرمون ... فهم فيه شركاء فنهى الله تعالى عن ذلك.. تفسير ابن كثير ج : ۳ ص : ۳۱۱

۲: تفسير طبري ج : ۱۲ ص : ۱۵۳ .

عَلَىٰ هُونٍ أَمْرِيْدُ سُهُ رِفِي الْتُرَابِ إِلَّا سَاءَ مَا تَحْكُمُونَ ﴿١﴾

ترجمه : ثابتوي (کفار) الله تعالى ته لوني الله تعالى پاک دی (دولده او دشريک خخه) او دوي (کفار) ثابتوي دځانو لپاره هغه چي دوي (کفار) خوبنوي او کله چي به دوي (کفارو) خخه يوه تن ته دلور (دپيدا کېدو خبر) ورکړل سو نو دغم خخه به يې مخ تک تور سواو په داسي حال کي چي په قهر کي به وو (چي زما ښځي ولي لور پيدا کړه) دوي (کفار) به دخپل قوم خخه پټه گرځېدل ترڅو چي هغه دناخوښي خبر ليري کړي ، ايا دوي (چي اوس يې لور پيدا سوي ده) په هغه خه (ځان) وساتي دسپکوالي او که يې دی په خاوره چنځ کړي ، واورئ خبردار سئ بد دی دغه چي حکم يې کوي .

علامه ابن کثير ددغه آيات په تفسير کي فرمايي : چي الله ﷻ د مشرکانو بدوالي بيانوي چي هغو الله تعالى ته لوني ثابتولي که خه هم الله تعالى ددوي ددغي غلطي عقيدې خخه پاک دی او دوي دخپلو ځانولپاره نارينه اولاد خوبنوي او دلونو خخه يې ځان ليري کوي او هغه يې الله تعالى ته ثابتوي ، الله تعالى ددوي ددغه غلطي عقيدې خخه لور دی يعني پاک دی . نو ځکه چي کله به ددوي لور پيدا سوه نو دډېره غمه خخه به پټه خوله وه دليري خخه به چا محسوسوله چي لور يې پيدا سوي ده . او عقیده يې دا وه چي که لور ژوندي پرېږدي خو توهين او ذلت دی دده لپاره او دده سره څوک ښه راشه درشه نه کوي .

نو خپلو نارينو اولادو ته به يې پر انجونو باندي فضيلت او فوقيت ورکوي بالاخره به يې انجوني په محکه کي ژوندي ښخولي . ځکه قرآن ددغه انجونو دقاتلانو په باره کي فرمايي :

وَإِذَا الْمَوْءِدَةُ سُئِلَتْ ﴿١﴾ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ﴿٢﴾

ترجمه : او کله چي دښځو سوو انجونو خخه سوال وسي چي په کوم جرم باندي

قتل سوي ياست .

علامه ابن کثير ددغه ايت په تفسير کي فرمايي : چي د قيامت په ورځ ددغه کوچنۍ انجلۍ څخه دا سوال کيږي ددې دقاتل دتهديد لپاره کيږي ځکه کله چي مظلوم څخه سوال کيږي نو دقاتل څخه به څرنگه سخت سوال نه کيږي .
دا (کفارو) انجونې ددووشيانو څخه ښخولې لومړۍ داچي ددوئ دا عقیده وه چي ملائکي دالله تعالی (نعوذ بالله) لوني دي ځکه دغه انجونې هغو (ملائکو) ته واستوي .

دوهمه داچي دفقراو افاقي او محتاجۍ ديري څخه يا دقيدوالي دوجي څخه چي هغه به منځي سي ددې وجي څخه يې ښخولې . (۱)

د يهودو په دين کي دښځي مقام او مرتبه

مور ته دقرآنکریم په ذریعه دا معلومه سوه چي يهودو په خپل کتاب کي تحریف (لاس وهنه) کړې وه ځکه الله تعالی فرمايي :

مُحَرَّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ (۲)

ژباړه : دوئ (يهوديانو) به کلمې دخپل ځای څخه تغيرولي .

دښځو په باره کي ديهودو دا موقف او عقیده وه چي په دنيا کي اوله غلطي دښځي څخه وسوه چي دا هغه غلطي ده چي په جنت کي پېښه سوه چي حضرت آدم عليه السلام او حضرت حوا رضي الله عنها ته حکم ورکول سوی وو چي دغنم دانه به نه خوري مگر شيطان دمار په شکل کي ورته راغلی په حضرت حوا رضي الله عنها باندي يې دغنم دانه وخورل او حضرت حوا رضي الله عنها بيا په حضرت آدم عليه السلام باندي دغنم دانه وخورل . نو دوئ به ويل چي دهغه په نتېجه کي يې مور محکي ته راکښته کړو او په محکمه کي نافرمانيانې شروع سوي ، بهر حال

^۱ : القرطبي ج : ۱۹ ص : ۲۳۲ .

^۲ : سورة مائدة الاية ۱۳

د يهودو د ښځو په وړاندې دا موقف او عقیده چې لومړۍ غلطي حواري رضي الله عنها وکړه آدم عليه السلام نه ده کړې نو له همدې کبله ښځه دنارينه څخه په ډيرو کارو کې کمه او کښته ده ځکه يهودو ښځه په کار کې گناه گاره او منحرفه بلله او دا به يې ويل چې په تورات کې دا ذکر سوي دي چې الله تعالي د آدم عليه السلام څخه سوال وکړی چې تاته ما دا نصيحت کړې وو چې دغه دغنمو دانه به نه خوري مگر تا وخورل؟ حضرت آدم عليه السلام عرض ورته وکړی چې تا زما سره کومه ښځه راسره کړې وه هغه ماته دغه دانه راکړه نو الله تعالي ښځې ته دا وفرمايل چې ته به په حمل کې ډېره په مشقت او په ولادت کې به ډېره په تکليف يې. (۱)

دغه سزا حضرت آدم عليه السلام ته ددغه غلطي په وجه ورکول کېده او ښځو ته تر اوسه پوري د حمل او ولادت په وخت کې ورکول کېږي.

د يهودو په اند ښځې د عام مال او سامان او حيواناتو په ډول رانيول کېدې او خرڅېدې.

او په ميراث کې چې به يې ورور هم دپلار څخه پاته سوی وو نو خور ته دپلار د مال څخه خصه نه ورسېدل يعنې دپلار د ميراث څخه محرومه کېدل.

او دغه ډول په دوی کې دا قانون وو چې ښځه به بې اولاده وه او کونډه به سول نو دمړه خاوند دورور سره به وه دبل چاسره دنکاح کولو حق نه ورکول کېدې او ددې سره سره به نور هم حقيره او خواره ه ددې ماسوا چې کله به ښځې ته مياشتنۍ مريضې ورغله په دغه ورځو کې به ښځه نجسه بلل کېده او په دغه ورځو کې به يې دښځو دلاس څخه نه يو شی اخيستی او نه به يې خوري او نه يې ښځه په يوه بستره کې دځان سره پرېښول.

د يهودو يوه عقیده دا هم وه چې ښځه فطرتاً ناپاکه ده او کمې ښځې چې نارينه اولاد وزېږوي او ه ورځې ناپاکه بلل کېده او نوري ورځې به يعنې دروديرش (۳۳) به پاکه بلل کېده او کمې ښځې چې به ښځينه اولاد وزېږوي نو هغه به دوه چنده ناپاکه بلل کېده او داهم نارينو پر ښځو باندي دفضيلت يوه عقیده

وه. (۱)

د ښځې په مياشتني ناروغي کي به چي څوک پر هغه ځای کښېنستلی وای کوم چي حائضه ښځه پر کښېنستله او يا به يې د حائضې ښځې سره لاس يا بل شي موبنتی وای نو هغه هم د يوې ورځې لپاره ناپاکه بلل کېدئ او په يخو او بو غسل کولو ماسوا په تودو او بو يې غسل نه صحيح کېدئ او نه پاکېدل.

داغه ډول حائضه ښځې ته خاوند کتل هم نه ترڅو چي چا شاهدي نه وای ورکړې چي هغه ما وليدل چي غسل يې وکړئ. (۲)

يعني يهودي ښځې به په خپل ژوند کي دمستقل شخصيت او ارادې هيڅ کار نشو کولای بلکي هغه به دنارينه تابع وه او د يوې خادمي حيثيت به يې وو او د ښځې پلار چي به کله وغوښتله چي ښځه خرڅه کړي خرڅولای يې سواى او د چا سره به يې چي زړه وغوښتې هغه ته يې په نکاح ورکول او هغه به مکمله دخاوند تابع داره او محتاجه وه.

او يهودي ښځې تر نن پوري ديهوديت (دځان څخه په جوړ سوي) دين کي ددغه ذکر سوي مشکلاتو او تکاليفو سره مخامخ دي. (۳)

په مسيحي دين کي د ښځې مقام او مرتبه

په مسيحي دين کي د ښځې په باره کي هغه عقېدي سته کوم چي په يهودي دين کي وي ځکه ديهودو عامي عقيدې مسلسل تر مسيحي دين پوري رارواني وي چي هغه عقيدې په مسيحي دين کي هم پاته سوې.

په تحريف سوي مسيحيت دين کي ښځې ته هيڅ اهميت او حق نه دئ ورکړل سوي ځکه په دغه دځانه جوړ سوي دين کي مکمل اختيار ونارينه ته ورکړی دئ.

او نوري هغه عقيدې چي په يهودي دين کي وي هغه عقيدې په مسيحي دين

^۱ : مجموعة من القوانين اليهودية والحادات ص : ۲۲

^۲ : المرأة في القديم والحديث ص : ۱۸۸ .

^۳ : حقوق وقضايا المرأة في عالمنا المعاصر . ص ۴۷ .

کي هم تسلسل درلودئ .

په اسلام کي دښځو صحيح مقام او مرتبه

تمهيد :

اسلام د عربو د ژوند لپاره خصوصا او د عامو مسلمانانو لپاره عموما يو نوی اصل او بنسټ کښېښولی ځکه په عربو کي يو شريعت يا قانون په ليکل سوی شکل کي نه درلودئ چي دوی په هغه باندي فيصله وکړي بس يو څو عادتونه او رواجونه وه چي دکلونو ، کلونو څخه را روان وه او هغو دعقائدو شکل اختيار کړی وو چي په هغه کي دوی ته هيڅ شک نه وو او دهغه مطابق دقبيلو سردارانو حکم ورکوي او بيا هغه حکم عملي کېدئ .

اسلام د نبي آخر زمان سيد الخلائق محمد مصطفي ﷺ په لاس راغلی او هغه اخلاقي احکام يې مقرره کړه چي ددوی معاشرې ، عادات او طريقې چپه وي چي ددوی دپلرونو او نيکونو دوخت څخه را روان وه .

اسلام يوازي دخلکو دلمونځ او دنورو فرائضو دادا کولو لپاره نه دی راغلی بلکي دانساني ژوند او دهغه په احوالو کي دمنظم کولو لپاره راغلي دی چي پر هغه باندي ټول مسلمانان دژوند پر لاره برابر ولاړ سي .

نبي کریم ﷺ مور ته د شريعت اصل او حقيقي معنی او مطلب واضح کړی دی که چيري دخلکو معاشره پر شريعت برابره روانه سي نو دست نبوي ﷺ داتباع او دترقي سبب به وگرځي .

ټول شرعي قوانين دخپل حقيقت او هدف په اعتبار سره دوو خبرو ته رسيږي يو اخلاق دوهم دانساني ژوند ضرورت اسلام خپل حکمت په کرار کرار رسول غواړي او ددغه حکمت لاندي شرعي احکامات جاري کوي ځکه چي اسلام کرار کرار ښځه دجاهليت درسم او رواج څخه يې ليري کړه او اسلامي آزاد حق

يې ورکړئ .

په اسلام کي د ښځي حيثيت

په قرآن کریم کي الله تعالیٰ حای پر حای مسلمانان د ښځي او نارینه په مابین کي دیو والي طرف ته متوجه کړي دي ځکه یوه معاشره هم د ښځي او نارینه څخه نسي خالي کېدای ، بلکي دنسل د دېرښت او انساني ژوند بیله ښځي او نارینه څخه نسي چلېدلای .

ځکه الله تعالیٰ مور ته فرمایي :

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ (۱)

ترجمه : اې خلگو ! مور تاسي دیوه نارینه او یوې ښځي څخه پیدا کړي یاست . دانساني تخلیق په اعتبار سره ښځه هم دنارینه په ډول پوره جوړه سوې ده په دوی دوو کي ظاهراً هېڅ فرق نسته او ددوی څخه یو پر بل فضیلت نه دی ورکول سوی مگر د فضیلت معیار یې پر تقوی باندي دی چي کوم یو تقوا دار وي هغه افضل دی تر هغه غیر متقي ځکه اول وار قرآني فیصله د ښځو د حقوقو په باره کي دا اعلان سوه :

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً (۲)

ترجمه : اې خلگو ! دخپل رب څخه وبیرېږئ چي تاسو ټول دیو نفس (آدم ع) څخه پیدا کړي یاست او دهغه نفس یې جوړه پیدا کړي یاست او خپاره (خواره) یې کړل ددوی دواړو څخه ډیر سړی او ډیري ښځي .

تشریح : حاصل یې داسو چي دنارینه او ښځي دیوې سرچینې څخه دوه وجوده دي دانسانیت تر حدودو پوري په دواړو کي هېڅ کمی او بیشی نسته دآیت څخه هم واضح سول چي نارینه د ښځي دانسانیت څخه دایستلو کوشش کوي

۱ : سورة حجرات الایة ۱۳

۲ : سورة النساء الایة ۱

دا ټول غلط دي ځکه ددوی دواړو پیدائش د یوه نفس څخه سوی دی او بیا داچي ښځه جلا مخلوق نه ده هغه هم انسان دی لکه څرنګه چي نارینه انسان دی او بل داچي دښځي او نارینه منبع او مخزن یو دی . بیا په دوی دوو کي تفاوت کېدلای سي پر ځای ددې چي دانسانیت څخه وايستل سي باید یو دبل په اهمیت باندي فخر وسي او دخپل ځان لپاره یې باید باعث فخر او عزت وبلل سي ځکه دقرآنکریم مشهور آیت دی چي وړاندي هم ذکر سو:

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَّاُنْثٰى وَجَعَلْنٰكُمْ شُعُوْبًا وَّقَبَاۤئِلَ لِتَعَارَفُوْۤا
 اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰنُكُمْ (۱)

ترجمه : اې خلګو ! مور تاسي د یوه نارینه او یوې ښځي څخه پیدا کړي یاست او ستاسو څخه مو مختلف خاندانونه او قبیلې جوړي کړي دي ځکه چي تاسو یو تر بله سره وپېژنئ او دالله تعالی په نزد ستاسو څخه ښه او بهتر هغه څوک دی چي په تاسو کي ډېر پرهیزګار وي .

نوري نتیجې هم پیدا کېږي او هغه دي طرفته اشاره کړي ده چي یو نارینه داسي نسي کېدای چي دهغه په پیدائش کي دښځي شراکت نه وي داسي نارینه څوک سته چي یواځي دنارینه څخه دپیدا کیدو دعوا وکړي نو بیا نارینه ته څه حق دی چي نارینه عزتمند بولي او ښځي حقیري او ذلیلې بولي چي دانسان دجسم په جوړښت کي ترنارینه دښځي دحصې شراکت ډیر طبییانو ثابت کړی دی.

الله تعالی چي کله ښځه مور جوړه کړي نو دا خپل اولاد په وجود کي کنسیرډي او بیا یې پیدا کړي او هغه ته پرورش او شیدې ورکوي .
 لږ فکر هم باید وسي چي نارینه ددغه په مقابله کي دا اولاد لپاره څه کولای شي ؟
 دښځي په نس کي اولاد شکل او صورت پیدا کوي ، او په هغه کي زمور دروح تعلق زمور د بدن سره قائم وي ، بالاخره دهغه ښځي وجود دعار او پیغور سبب

وگرځي .

هيڅ خبره دا هغه وخت نه وه چې دا غه ښځي زموږ تربيت کوي کله چې موږ کي دتگ دوينا او دخپل تکليف او ضرورت دويلو طاقت نه وو ددي په واسطه موږ ته دتگ قوت راکول سو دويلو صلاحيت را وبخښل سو او داغه جنس په ژوندي شعور باندي زموږ خدمت وکړي ايا په دغه ټولو خدماتو باندي ښځه ذليله او حقيره سول .

افسوس دي پر هغه عقل باندي چې دا فکر ورگرځي او پر هغه ژبه باندي چې دا خيال ښکاره کوي چې ښځه ذليل ده او هغه دي ملعون وي چې په زړه کي دارکم وسوسي راگرځوي .

خير خو په قرآني نورور آياتو کي هم الله تعالی انسان ته داغه فرمايلي دي چې ښځه دذلت نه ده په ذاتي شرف او کرامت کي تر نارينه کمه نه ده لهذا دښځي سره بايد دحيوانانو په ډول ناجائزه او غير انساني چلن ونسي چې دانسانيت توهين او دآدميت دحقارت هغه بد صورت دی .

په انسانيت کي دپوره اشتراک سره ، سره دوو صنفو په جنسو کي په بعضي عضوي اختلافاتو کي دحکيم چې کوم حکمتونه دي ممکن دهغه څخه څوک ناخبره نه وي ځکه الله تعالی فرمايي :

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ خَلَقَ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَن يَشَاءُ إِنثًا وَيَهَبُ لِمَن يَشَاءُ الذُّكُورَ ۝
أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنثًا وَيَجْعَلُ مَن يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ۝ (۱)

ترجمه : داسمانو او محکو سلطنت (پاشاهي) خالص دالله تعالی ده څه چې وغواړي هغه پيدا کوي ، دچا لپاره چې وغواړي لوني ورکوي او چاته چې وغواړي زامن ورکوي ، اويا زامن او لوني دواړه ډوله اولادونه ورکوي ، او څوک چې وغواړي بېله اولاد يې (وچ) کړي ، بېشکه هغه علم والا او قدرت والادي .

بيا دلور په پيدا ايښت پزه تروه نيول او يا هغه بد محسو سول دانسان کم عقلي ده . چي رحمت يې دځان لپاره تکليف او بد وبلئ که چيري دغه لوني غټي ښځي نسي او ستا واده ورسره ونسي نو دغه ځوانان او ځواناني ښځي چي تاسو فخر په کوي او په ملاقات سره يې خوشحاله کيږي نو دکوم ځای څخه کېدای سي .

د حضرت مریم رضي الله عنها مور چي کله نذر ومني دزوی دامید پر ځای يې لور پيدا سوه نو په حسرت سره يې وويل :
 قَالَتْ اِنِي وَضَعْتُهَا اُنْثَى . (آل عمران)
 ترجمه : اي ربه ! ما خو هغه حمل لور وزېږول .

پروردگار ! دا خو زما لور سول زما مراد نه رالئ چي هغه ما دمقدس کار لپاره نذر بللی وو چي په هغه کي دنارينه کار دي انجلی نه پکښي قبلېږي رب العالمين د حضرت مریم رضي الله عنها دمور دغه دحسرت ډک او از واورېدی او وي فرمايل :

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ اَوْ كَيْسَ الذَّكَرُ كَالْاُنْثَى .

ترجمه : په هغه (اولاد) الله تعالی ډېر ښه خبر دی چي هغي (مور) زيږولې دی ، او نارينه دښځي برابر نسي کېدای .

الله تعالی تر تاسو ډېر علم درلودنکی دی او دخپل علم مطابق هغه پوهيږي چي ددغه انجلی سره هلک نسي برابر کېدلای کوم خیر او برکت او خانداني اعزاز چي ددغه انجلی دوجي حاصلېږي دنارينه څخه نسي حاصلېدلای .

تاسو چي انساني فکر څومره کوي الله تعالی چي څومره کار ددغي انجلی په ذریعه اخستونکي دی تر هغه ځای پوري ستاسو د فکر او عقل رسيدگي نسي کېدای .

دهغي راتلونکي وښودل چي حضرت مریم رضي الله عنها خپل وجود داعزاز لپاره او ددنيا دکاميابی او نجات لپاره څومره مبارک وجود ثابت سو ، دهغي مریم رضي الله عنها څخه الله تعالی حضرت عیسی علیه السلام وزېږوی بالاخره يې

دنيا ته د حق پیغام واوروي او د خومره خلگو د نجات باعث سو .
تر هغه چي خلگو خپلي لوڼي قتل کولي کله چي اسلام راغلی خلگ يې دلونو
د قتل کولو څخه را وگرځول او د فقر بیره يې ددوي د زړو څخه وايستل او په
هغو کي يې د (الرزاق) قوت متين جذبه پيدا کړه او اعلان يې وکړی :

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ إِمْلَقِي نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ ..... (۱)

ترجمه : تاسو خپل اولاد دمفلسي په سبب مه قتل کوئ ، مور تاسو ته او هغو
ته رزق ورکوو .

دا ډول الله تعالی بل ځای هم فرمایي :

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشِيَةَ إِمْلَقِي نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنْ قَتَلْتُمْ كَانِ خَطَاً

كَبِيرًا ﴿٢﴾

ترجمه : تاسو خپل اولادونه دمفلسی ديري مه قتلوی ، مور هغو ته رزق
ورکوو ، او تاسو ته ، بېشکه دهغو قتل کول غټه گناه ده .

په دغه آیاتو کي الله تعالی دا اولاد د قتل څخه بالکل منع فرمایلي ده که هغه
نارینه اولاد وي که بنځینه شریعت دیو چا قتل نه دی جائز کړی او د فقر او
افاقي اودهغه مبهم خیالات يې ددوی د زړو څخه وايستل او قناعت يې
ورکړی چي رزق او روزي ورکونکی الله تعالی دی ځکه الله تعالی فرمایي :

﴿ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا ﴾ (۳)

ترجمه : خومره تلونکي (ذي روح) چي پر محکه گرځي د ټولو رزق دالله تعالی
پر ذمه دی .

نو اوس ددي آیت وروسته درزق فکر کونکي چي څه فکر کوي گویا دخدای ﷻ

۱ : سورة الانعام الاية ۱۵۱ .

۲ : سورة اسراء الاية ۳۱ .

۳ : سورة هود الاية ۶ .

دانکار فکر کوي ، اسلام داسي نه دي کړي چي يو څه يې ويلي دي بيا يې پرېښي وي .

بښخي ته يې صحيح مقام ورکړي دئ ، دانجونو قتل يې حرام کړی دئ ، اودرزق دنه درلودلو بیره او انديښنه يې ليري کړي ده ، پر الله تعالی يې داعتقاد سبق ورکړی دئ بلکه چيري چي موقع مساعده سوي ده هلته نبي کریم ﷺ دانجونو سره دښه سلوک ترغيب يې ورکړی دئ .

ځکه نبي ﷺ فرمايي : څوک چي ددوو انجونو تربيت وکړي تر هغه وخت پوري چي هغه بلوغ ته ورسېږي نو په قيامت کي به زما سره وي او دومره رانژدې به وي څومره چي دا دوې گوتي سره نژدې دي ، نبي ﷺ خپلي دوې گوتي سره يو حای کړې بيا يې اشاره په وکړه . (۱)

حضرت عائشة رضي الله عنها فرمايي چي يوه بښخه ماته راغله دوي لوني هم ورسره وي ډيره غريبه او بې وسه وه حضرت عائشة رضي الله فرمايي چي هغې زما څخه سوال ياغوبښتنه وکړه زما سره خالي يوه خرما وه هغه خرما ماودې غريبې بښخي ته ورکړه او هغې خرما درې حصې کړه يوه حصه يې يوې لورته ورکړه يوه حصه يې بلي لورته ورکړه په خپله يې هيڅ ونه خوړل بيا هغه ولاړه سول ولاړه ، نبي کریم ﷺ چي کله کورته تشریف راوړئ نو ما دا واقعې نبي کریم ﷺ ته بيان کړه ، نبي کریم ﷺ چي واقعې واورېدل وې فرمايل څوک چي دانجونو لپاره تکليف پر ځان تيروي او دهغه سره ښه سلوک او ژوند کوي ، دهغه لپاره دقيامت په ورځ دغه انجونې سپرو وي يعني ددوونځ اور به دانجونو روزنکی نه سوځي . (۲)

په لوړ ذکر سوو حدیثونو کي که موږ لږ فکر وکړو چي اسلام دانجونو و تربيت ورکونکي ته په څرنگه انداز باندې ترغيب ورکړی دئ او دښه پوهاوي کوشش

۱ : عن انس رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال من عال جارئين ..... وضم اصابعه رياض الصالحين عن مسلم . ص : ۱۴۶
 ۲ : عن عائشة رضي الله عنها قالت دخلت على امرأة ومعها انسان لها... كن له ستر من النار رياض الصالحين عن البخاري ومسلم ص : ۱۳۶ .

يې کړې دى .

حضرت عائشة رضي الله عنها د يوې بلي غريبې واقعې بيان کړې ده : وايي چې يوه غريبه ښځه چې د يوې لوني ورسره وي ماته راغله د يو څه شى غوښتنه يې وکړه ، دا مبارکه فرمايي چې دا وار ما دغي ښځې ته درې خرماوي ورکړې غريبې ښځې يوه خرما يوې لور ته ورکړه بله خرما يې بلي لور ته ورکړه دريمه خرما يې خپله دخورلو لپاره خولې ته نه وه رسولې چې دواړو لونو يې غوښتنه ځني وکړه دغه ښځې هغه خرما نه خورل چې بايد خپله يې خورلې وای نيمى ، نيمى يې کړه دواړو لونو ته يې ورکړه حضرت عائشة رضي الله عنها فرمايي چې ددې دغه عمل ماته ډېر ښه معلوم سو کله چې نبي کریم ﷺ کورته تشریف راوړئ ما ددغه مهرباني مور واقعې ورته بيان کړه نبي کریم ﷺ وفرمايل : ان الله قد اوجب لها بها الجنة واعتقها بها من النار .

ترجمه : بېشکه الله تعالى ددوئ دوجي دې ته جنت واجب کړئ او ددغه لونو دوجي يې هغه ددووخ داور څخه ازاده کړه . (۱)

داسلام په نظر کي دښځې لپاره داسي عزت ورکول سوي دى چې مخکي ذکر سوه او نبي کریم ﷺ تر اخير پوري دا فرمايل چې خلگو خبردار اوسئ ! چې تاسو ته ددوو کمزورو پر حقوق باندي تاکيد کوم او په هغه کي دکوتاهي څخه مو بېروم يو يتيم دى او بله ښځه ده . (۲)

داټوله ددې لپاره کول کېدل چې ښځه ناموس ده دښځې په احترام کي ددوى عزت او عفت محفوظ کيږي ، او دغه هغه شواهد دي چې نبي کریم ﷺ يواځي دنارينو لپاره پيغمبر نه دى بلکي دښځو لپاره هم پيغمبر او رسول دى . او دهغو شواهدو څخه خصوصاً يو دميراث ورکړه ده چې دقرآن کریم په ذريعه الله پاک اعلان کړه ځکه الله تعالى فرمايي :

^۱: وعن عائشة رضي الله عنها قالت جاءني مسكينة تحمل ابنتين لها... واعتقها بما من النار رزاه مسلم ، رياض

الصالحين ص : ۱۳۷

^۲ : عن ابي هريرة قال قال رسول الله ﷺ اللهم اني اخرج .... اليتم والمرأة سنن ابن ماجه ص : ۲۶۱ ج : ۲

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ
أُنثَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثًا مِمَّا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ (۱)

ترجمه : الله تعالى تاسو ته داوولاد دميراث په باره کي حکم کوي چي دنارينه حصه ددوو بنځو د حصې سره برابره ده ، که چيري يواځي بنځه وي تر دوو زياتي وي نو بيا دوی ته دوي حصې رسيږي دغه مال چي مورث پري ايښی دی او که چيري يوه (بنځه) وه نو هغې ته نيمه حصه ورکول کيږي .

نوی عصر د نر او بنځي د مساوات غوښتونکي د اسلام تقسيم بڼه نه بولي په حقيقت کي دانيمه د نر تر حصې زياته ده هغه دا چي د بنځي نفقه پر خاوند واجب ده بنځه د مصرف څخه خلاصه ده ټولي پيسې پچت ورته پاتيږي او چي يې خاوند وفات سي دده په مال کي بيا اتمه يا څلورمه حصه مال وږي ، وگوره اسلام څومره د بنځي مراعات ساتلی دی او څومره امتياز يې ورکړی دی .

بنځي چي تراوسه دميراث څخه محرومه وې اسلام هغوی ته ميراث ورکړی ، فکر که وکړو په (لذکر مثل حظ الانثيين) کي چي دنارينه حصه ددو بنځو برابر حصه ورکول کيږي او کله چي اسلام بنځو ته دغه حق ورکړی نو ډيرو خلگو تعجب وکړی چي هغه انجونو ته هم حصه رسيږي چي جنگ نسي کولای او حصه هم دوامره زياته ورکول کيږي .

مگر کله چي اسلام راغلی په دنيا کي يې حقدارانو ته خپل حق ورو رسوي او ظلم او جبر يې د مظلومانو څخه ليري کړی ځکه دا د اسلام دراتگ منشاء او مقصد دی او ملکيت اقتدار يواځي دنارينو و لپاره مخصوص نه دی بلکه په دغه اقتدار کي بنځه هم دنارينه سره شريکه ده ددغه حقيقت اظهار په قرآن کریم کي داسي بيان سوي دي :

للرجال نصيب مما ترك الوالدان والاقربون وللنساء نصيب مما ترك الوالدان

والا قريون مما قل منه او كثر نصيبا مفروضا. (۱)

ترجمه: په هغه شيانو كې چې مور او پلار او ډيرو نژدې قريبانو پرايښي وي دنارينو و لپاره هم حصه سته او دښځو لپاره هم حصه سته چې قطعي ثابتي سوي دي هغه حصې كه لږ وي او كه ډيري وي.

اسلام هغه جاهلانه او عيسوي او يهودي دين په نامه چې عيسايانو او يهوديانو كار وړڅخه اخستى دهغوئ دځان څخه جوړ سوي رواجونه او ددين په نامه جوړ ټول كړي عادتونه چې دښځو په باره كې يې دين بللى وو ليري او ختم يې كړه اسلام يو داسي نظام خصوصا دښځو لپاره دنيا ته راوړئ چې دعدل او انصاف څخه ډك دئ نو دغه اسلامي نظام كه څوك عملي كړي نو دښځو دحقوقو په باره كې به دښځو څخه هيڅ شكايت وانه وړېدل سي چو نكه خلگو اوس دځان څخه دښځو لپاره ناقص قانون جوړ كړى دئ نو ولي به دښځو حقوق تر پېښو نه لاندي كيږي ځكه مخلوق چې دمخلوق لپاره قانون جوړ كړى وي نو په هغه كې به نقصان او زياتوب ولي نه وي لهذا كه چيري په دنيا كې دغه داسلام له طرفه دښځو لپاره بنودل سوي قانون ته عملي بڼه وركړل سي نو لكه مخكې چې وويل سوه نو هيڅ حق به يې تر پېښو نسي لاندي دښځي حق دا نه دئ چې غربي نړۍ يې نارې وهي ځكه نن سبا په هغه قانون كې چې غربي نړۍ او چې ناقص العقلمه مسلمانان يې ورتائيدوي دښځو لپاره ايښي دي چې په نتيجه كې يې ښځي دجنسي اړيكو بنكار گرځېدلي دي او دشهوت دپرحاي كېدوالي گرځېدلي دي او دتجارت دگرمېدو ذريعه گرځېدلي دي او ددنيا يوه ورځ داسي نه ده تېره سوې چې ددغه ډول دحقوقو له وجي چې غربي نړۍ كوشش ورته كوي چې ښځي دخپل ژوند دتنگېدو له امله خود كشي ته آماده سوي نه وي يا يې خپل ژوند دلاسه وركړى نه وي ايا دغه حقوق دښځو لپاره صحيح دي؟ ستاسو په اند ايا په دغه قانون كې دښځو عفت او عصمت ساتل كيږي؟ ايا په دغه قانون كې دښځو دژوند لپاره نجات سته؟ تاسو فيصله

و کړی .

د اسلام د بښمنان د بښځو د عزت او دهغوی د حقوقو پای ماله کېده غواړي

په نن زمانه کې د اسلام د بښمنان بلکې دانسانیت د بښمنان کفار منافقین او د اسلام څخه مخ اړونکي په اسلام کې بښځو ته ورکول سوی عزت او شرافت او حفاظت ډېر بد ورته معلومېږي ځکه دغه خلک بښځي په داسې تباهي ، بربادي او هلاکت کې اچول غواړي چې دهغه په ذریعه دوی بښځو ته خپل ځان د شهوت تسکین یعنی پوره کېدو ته ورسوي او بیا ددې وروسته کمزوري ایمان والا چې نه قابو کوونکي خواهشاتو مغلوب کړي خلک په خپله پنجه کې گرفتار کړي اللّٰه ربّ العزت د داسې خلکو په باره کې ارشاد فرمایي :

وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا (۱)

ترجمه : او اراده لري هغه کسان چې متابعت کوي د شهواتو (دنفس دارزوگانو) ددې کار چې کاره سئ تاسي (د حق دلاري څخه) په کېږدلو ډيرو لويو اوليرو سره .

تشریح : هغه کسان چې په خپلو شهواتو کېښي اخته دي دا غواړي چې تاسو له سمې لاري ليري کړي يعني دهغوی په شان تاسو هم دخپلر شهواتو اتباع وکړئ او گمراهان سئ نو اوس هر څه چې کوی ښايي چې پوره عقل او فکر او پوهي سره يې وکړئ .

کفار او منافقین خو څه بلکې کمزوري مسلمانان هم د بښځو د تعلق او رايستلو څخه دا غواړي چې شیطاني خواهشات او شهواني میلان کونکي د تاجرانو د شورم او د دکان دارزانه سامان په ډول کېښيږدي چې دخريدارانو په مخ کې ښه معلوم سي ځکه چې ليدونکي دهغوی د ښائست څخه د خوند تسکین وکړي يا

په دغه واسطه سره دوی هغه بد عمل ته ځان ورسوي او ددوی ددې خبرې زيات ترغيب چلوي چې ښځې بايد په خپلو کورو کې د چارديواليو څخه را ووزي دنارينو دلاس آلې جوړې سي او دخادمي او دمينځي کارور څخه واخلي .

که موږ تاسي وگورو ښځه چې بايد عزت ورکړل سي لکه اسلام چې عزت ورکړی دی ليکن دوی دمينځي کار ځني اخلي د مثال په توگه په طيارو کې په حيثيت ددائر هوسپس دمزدور کار ځني اخلي خصوصا په هغو ځايو کې دښځو څخه کار اخلي چې ددوی شکل او صورت او ددوی اوازونه خلگ په فتنو کې مبتلا کړي په لوی شرکتو کې د شرکت دکاميابي لپاره يې ښځه ذريعه گرځولي وي دغه ډول فحش رسالو او اخباراتو په لوڅ عکسونو او تصويرو باندي خپل مارکيټنگ او په بازارو کې دخپل ځان دکاميابي د حاصلولو ذريعه او وسيله جوړه کړې ده .

دغه ډول بعض تاجرانو او صنعتي کارخانو پر دغه نوعيت او ډول دښځو فحش تصويرونه او عکسونه دخپل تجارت پر سامان باندي او پر خپل جوړ سوو مصنوعاتو باندي دهغه بڼه خرڅولو لپاره وسيله او ذريعه جوړه کړې ده حنی چې دښځې څخه يې يو داسي عام شی جوړ کړی دی که غواړي څوک پوه کړي نو دتليفون او موبائيل په ذريعه دښځې په اواز کې پوه کوي .

او هم هر ځای چې دخادمي ښځو ضرورت وي يو ازاده ښځه دخادمي او مينځي پر ځای راولي ، خصوصا زموږ په وطن کې پر هغو مسلمانانو خلگو افسوس او ارمان دی چې ځان خو دښه دين داره کورنۍ بولي خو لور ، خور ، مور ، خانمه يې په مؤسسو کې کار کوي ديو کافر يهودي ، نصراني دڅه پيسو په تمه دکافر خادمه او مينځه گرځولي ده چې دهغه لباس بستره او نور دځای پاكي ددې په ذريعه حاصله کړي ، او يا خو دهغه مسلمانانو په ټولنه کې يې خور ، مور ، لور ، خانمه ناسته ولاړه کوي چې په کمزوري مسلمان باندي دده خپله هم هيڅ باور نه وي ايا دغه پر دغه کسانو باندي افسوس کول نه دي په کار ؟ چې دخور ، لور ، مور او خانمي په عزت باندي ځان ساتي .

ددغه ټولو حرکتو او عملو نتیجه دا سول چې ښځو په خپلو کورونو کې خپلې حقيقي او اصلي ذمه داري څخه لاس پر سر سولي ، ددې وجې ددغو ښځو خاوندان دخپلو او لادو د تربيت او دکور دنورو ذمه داريو دپوره کولو لپاره بل چاته اړه سوي دي حتي دبهرنيو هيوادو څخه تربيت ورکونکو ته مجبور سوي دي چې دهغه نتیجه دا راوتلي ده چې او لادي يې بې عقیده سوي او بې تربيتي سوي دي پر ځای ددې چې تربيه سوي وای دښو اخلاقو دزده کولو پر ځای بد اخلاقه سوي دي حتي چې په نورو بې حساب فتنو کې وليدلي دي ځکه لکه څرنگه چې مو مخکي وويل دا کارونه داسلام دښمنان کوي يا هغه ناپوه او دکمزورو ايمان خاوندان يې کوي . اې مسلمانان پوه سه دخپل دين ددښمنانو په فريبو او چلو باندي ترڅو به غافله يې .

مسلمانان وروره دغه چې ذکر سول دا دښځو عزت دی؟ دا دښځو حفاظت دی؟ دا دښځو حقوق دي؟ که داسلام ددښمنانو دښځو د عزت سلب (اخستل) دي؟

د شرعي احکامو څو اصطلاحات

بايد انسان ځان په دې پوه کړي، چې کوم الهي احکام چې د بندگانو تر فعلونو او عملونو پوري تعلق لري هغه پر اته ډوله دي:

۱. فرض
۲. واجب
۳. سنت
۴. مستحب
۵. حرام
۶. مکروه تحريمي
۷. مکروه تنزيهي

۸. مباح

(۱) فرض:

هغه دي چي په قطعي دليل سره ثابت وي او بېله عذره يې پرېښوونکي فاسق او د عذاب لايق گړخي او منکريي کافر دي^(۱) فرض پر دوه قسمه دي:

۱. فرض عين

۲. فرض کفايي

فرض عين هغه دي چي کول يې د هر يوه لپاره ضروري او لازمي دي او بېله عذره يې پرېښوونکي د عذاب مستحق او فاسق دي، لکه پنځه وخته لمونځ، د جمعې لمونځ او داسي نور.

او فرض کفايي هغه دي چي کول يې پر هر يوه ضروري نه وي، بلکي د بعضو خلکو په ادا کولو سره د نورو خلکو د ذمې شخه ساقطېږي، او که يې هيڅوک ادا نه کړي نو ټول گنهکاره کېږي، لکه: د جنازې لمونځ او داسي نور.^(۲)

(۲) واجب:

واجب هغه دي چي په دليل ظني سره ثابت وي (دليل ظني هغه دي، چي په ده کي بل ضعيف احتمال هم وي او تر دليل قطعي په درجه کي وروسته وي) او بېله عذره يې پرېښوونکي فاسق او د عذاب مستحق دي، په شرط د دې چي بېله کوم تاويل او شېهې يې پرېږدي او منکريي فاسق دي خو کافر نه دي.^(۳) (۳) سنت:

هغه فعل دي، چي نبي کریم ﷺ يا اصحابو ﷺ کړي وي. سنت پر دوه قسمه دي:

۱: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۷.

۲: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۰۶-۹۰۷.

۳: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۸.

۱. سنت مؤکد

۲. سنت غير مؤکد

سنت مؤکده: هغه فعل دئ، چي نبي کریم ﷺ يا اصحابو ﷺ همپشه کړي وي او بېله عذره يې هيڅکله نه وي پرې ايښي، ليکن د تارک يعني پرېښوونکي لپاره يې هيڅ قسم ترته نه او تنبيه نه وي کړې، د دغه سنت مؤکده حکم هم د عمل په اعتبار سره د واجب دئ. يعني بېله عذره د واجب پرېښوونکي او عادت کوونکي فاسق او گنهکاره دئ او د سنت مؤکد پرېښوونکي د نبي کریم ﷺ له شفاعت څخه بې برخي پاته کېږي، ليکن که يو وخت پاته سي پروا نه لري، مگر د واجب په پرېښولو کي نسبت د دوی پرېښولو ته ډېره گناه ده.

سنت غير مؤکده: هغه فعل دئ، چي نبي کریم ﷺ يا اصحابو ﷺ

کړي وي او بېله عذره يې يو وخت هم پرې ايښی وي، کوونکي يې د ثواب مستحق دئ او پرېښوونکي يې د عذاب مستحق نه دئ او دغه ته سنت زائده او سنت عاديه هم وايي (۱)
(۴) مستحب:

هغه فعل دئ، چي نبي کریم ﷺ يا اصحابو ﷺ کړي وي، ليکن همپشه او اکثره يې نه وي کړي، بلکي يو وخت وخت يې کړي وي. کوونکي يې د ثواب حقداره دئ او پر نه کوونکي يې هيڅ گناه نسته او د دغه ته د فقه او يعني د فقهي د علماوو په نزد او اصطلاح کي نفل مندوب او تطوع هم وايي. (۲)

(۵) حرام:

هغه دي چي په دليل قطعي او يقيني سره ثابت وي او منکري يې کافر دئ

۱: ردالمختار: ج ۱، ص ۱۰۶-۵، ص ۳۳۰.

۲: (ردالمختار: ج ۱، ص ۱۰۶-۵، ص ۳۳۰).

او بې عذره کوونکی يې فاسق او د عذاب مستحق دی. (۱)
(۶) مکروه تحریمي:

هغه دي چې په دليل ظني سره ثابت وي او منکر يې فاسق دی، لکه د
واجبو منکر چې فاسق دی او بې عذره کوونکی يې گنهکاره او د عذاب
حقداره دی. (۲)

(۷) مکروه تنزیهي:

هغه فعل دی، چې په نه کولو کې يې ثواب دی او په کولو کې يې عذاب
نسته. (۳)

(۸) مباح:

هغه فعل دی، چې په کولو کې يې ثواب نه وي او په نه کولو کې يې
عذاب نه وي. (۴)

۱: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۷.

۲: شرح التنوير او ردالمختار: ج ۵، ص ۳۳۰.

۳: ردالمختار: ج ۵، ص ۳۲۹.

۴: ردالمختار: ج ۵، ص ۳۲۹.

لومړی فصل

د بنځي اصلي حسن

الله تعالی بنځه په حیث د انسان په (احسن تقویم) بڼه او بهترین شکل او صورت کې جوړه کړې ده او بیا یې په ټولو انسانانو کې د انساني فطرت او طبیعت فطري تقاضا د بنځي طرفته کړې او بنځه یې د کایناتو د اهم ترینو رکنو څخه ده او د بنځي په طبیعت کې یې نرمي او ضعف او داسې نور نرم احکام ایښي دي.

د انسان د رحم د جذبې رخ یې د دې طرف ته اړولی دی او دې ته یې کشش، حیا او حسن ورکړی دی. دا نو د الله تعالی و بنځي ته د حسن د څو تحفو څخه په یوه تحفه باندې نازل دي، مگر تر ټولو اهمه تحفه د دې طبیعي حیاء ده، چې د بنځي اصلي حسن دی او دا طبیعي حیاء د بنځي فطرت دی، چې د ترتیب اصلي د نه ورکولو په صورت کې هم څه نه څه پاته وي، مگر په حقیقت کې دغه حیا چې کوم بنيادي شی په بنځه کې ایښی دی، هغه اسلامي تربیت او شریعت مطهره دی، په کومه بنځه کې چې حیاء او شرم نه وي هغه بنځه د طبیعت سلیمه په نزد په اصل کې حسینې نه ده. د حیاء صفت بنځه پخپل ځان کې مقبوله او ممتازه کوي او د نارینه وو لپاره د انتخاب تر ټولو مهمه وجه ده، چې دغه حیاء په اسلامي تربیت سره وي.

په اسلام کې د انتخاب مرکزي او اوله نقطه حیاء وي. حیاء د بنځي خزانه او زینت دی، حیاء د بنځي زېور دی، حیاء د بنځي اصلي حسن دی، حیاء د بنځي معراج دی، حیاء د بنځي ما فی الضمیر دی، حیاء د بنځي د طرفه څخه و

معاشري ته د سيده والي پيغام دی، حياء د بنځي د طرفه څخه بهترين او د بنه نسل ورکولو اعلان دی، حياء د بنځي د جنتي کېدو ضمانت دی، حياء د بنځي د پاکوالي علامت دی، بنځه خپله حياء ده، بنځه پرده ده، حياء د بنځي هر څه دي، حياء د بنځي اصلي سرمايه ده.

د لباس مقصد:

په اسلام کي لباس دوه مقصدونه لري:

اول دا دی، چي د ستر د پتولو کار به کوي او دوهم دا دی، چي لباس به د بنه معلومېدو لپاره هم استعمالوي، ځکه چي په قرآن شريف کي يو ځای د زينت د لفظ څخه بنه لباس هم مراد اخيستل سوی دي. الله تعالی فرمايي:

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ (۱)

ترجمه: ورته ووايه (اي پينغمبره) چي د الله هغه بنايست (جامه) چا حرام کړی ده چي د خپلو بندگانو لپاره يې راويستلی (پيدا کړی) دی. دلته د: **زِينَةَ** لفظ څخه مفسرينو بنه لباس مراد اخيستی دی. دا د **وَاللَّهُ** پاک بل ځای په قرآن کریم کي فرمايي:

يَبْنِيْءَ آدَمَ حُذُوًا زَيْنَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ (۲)

ترجمه: اي د آدم **ﷺ** اولادې! د هر لمانځه پر وخت خپل بنايسته (جامې) واخلي (واغوندي).

او دا معلومه خبره ده چي اسلام د يوه داسي لباس تعين نه دی کړی چي خاص هغه لباس اغوستل لازمي وي، بل يو لباس اغوستل حرام وي. البته د لباس لپاره يې څه شرطونه او حدود معلوم کړي دي، چي د هغو شرطو او حدودو موافق لباس اغوستل لازمي او ضروري دي. که څه هم د لباس احکام مختلف دي، چي مختلف والی يې د احوالو او ځايو په اعتبار مختلف کېږي.

۱: (سورة الاعراف: ۳۲ آيت)

۲: سورة الاعراف: ۳۱ آيت

او علامه ابن تيميه رحمته الله عليه فرمايلي دي، چي په حقيقت كي د لباس مقاصد د ځايو د مقاصدو په ډول دي، چي د بنځو لپاره داسي لباس اغوستل ضروري دي، چي په هغه كي د بنځي مكملة پرده وي، لهدا د بنځو او نارينه وو لباس جدا جدا دي، ښه مستور او پرده كوونكي لباس د بنځو لپاره دي او دوهمه درجه لباس د نارينه وو لپاره دي.

لكه څرننگه چي مخكي اشاره ورته وسوه، چي د نبي كريم صلى الله عليه وسلم يا يوه صحابي يا صحايباتو څخه د يو داسي لباس تعين نه دي سو چي د هغه اغوستل لازمي وي او بل ډول لباس اغوستل گويا حرام دي، البته شرطونه او حدود لري. (۱)

د لباس قسمونه

(۱) فرض لباس:

داسي لباس اغوستل د نارينه او بنځي لپاره چي ستر يې مكملة پكښي پتسي فرض دي، ځكه الله تعالى فرمايي:

يٰبَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوْءَاتِكُمْ وَرِيشًا ۗ وَلِبَاسُ
التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ۗ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ (سورة
الاعراف: ۲۶ آيت)

ترجمه: اي د آدم عليه السلام اولادي! بې شكه موږ پر تاسي باندي جامې نازلي كړي دي (تاسي ته مو داسي جامې پيدا كړي دي) چي ستاسي عورتونه پتوي او (هم مو درته په جامو سره) ښايست (پيدا كړي دي) او دغه (د تقوى لباس) ډېر ښه دي (تر مادي لباس څخه) دغه (ذکر سوی مضمون) د الله جل جلاله د قدرتي

۱: مجموعه الفتاوى: ۲۲-۲۳ مخونه.

دلایلو څخه دی، شاید چي دوی به پند واخلي.

علامه قرطبي رحمۃ اللہ علیہ فرمایي، چي: دا آیت د ستر د پټولو پر وجوب باندي دلالت کوي، گویا د لباس اولین مقصد ستر پټول دي. (۱)

علامه شامي رحمۃ اللہ علیہ فرمایي، چي دومره لباس اغوستل چي ستر پټ کړي فرض دي. (۲)

د بښخي او نارينه د ستر حدود:

د نارينه ستر (عورت) د نامه څخه لاندي تر زنگنو پوري دی او په هر حال کي يې پټول ضروري دي او د بښخي د عورت حدود د سر څخه بيا تر پښو پوري ټوله بدن د ورېښتانو په شمول عورت دی، البته مخ، لاسونه او پښې د ضرورت په وخت کي ښکاره کولای سي يا د خپل محارم په مخ کي د ښکاره کېدو اجازه سته. (۳)

(۲) مستحب لباس:

د لباس دوهم قسم دا دی، چي لباس به داسي وي چي په هغه کي د زينت او نعمت اظهار سوی وي، لکه څرنگه چي الله تعالی فرمایي:

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾ (سورة الضحی: ۱۱ آیت)

ترجمه: د خپل رب جبار د نعمت بيان وکړه.

او په حديث شريف کي نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمایي، چي: الله تعالی دا خوښوي چي پر خپلو بندگانو باندي د خپل نعمت اثر ظاهر او ښکاره کوي. (۴)

حکمه دا هغه لباس دی، چي د خپل طاقت مطابق ښه لباس پاک لباس

۱: قال كثير من العلماء هذه الآية دليل على وجوب ستر العورة.

۲: اعلم أن الكسوة منها فرض وهو ما يستر العورة... الخ. (ردالمختار: ج ۹، ص ۵۷۹).

۳: ستر عورة وهي للرجال ما تحت سرتة الى ما تحت ركبته... وللمرأة... جميع بدنها حتى شعرها النازل والاصح الوجه والكفين... والقدمين (فتاوى شامي: ج ۲، ص ۹۳).

۴: ان الله يحب ان يرى اثر نعمته على عبده (ترمذي: ج ۲، ص ۱۰۹، باب الادب). و مستحب و هو زائد لأخذ الزينة و اظهار نعمت الله تعالی (ردالمختار: ص ۵۷۹، ج ۹).

واغوندي او په هغه کي د شرعي حدودو هېڅ تجاوز نه وي سوی.

(۳) مباح لباس:

مباح لباس هغه لباس دی، چي د زينت لپاره اغوستل کېږي، لکه په اخترو کي چي نوي او بڼه لباسونه اغوستل کېږي، دغه ډول د جمعې په ورځ يا نورو بڼاديو کي اغوستل کېږي.

نبي کریم ﷺ فرمايي: که څوک دوي جوړې کالي د جمعې د ورځي د اغوستلو لپاره رانيسي او دا د دغه چا د عامو لباسو څخه ماسوا وي نو پر هغه باندي هېڅ گناه نسته. (۱)

د لباس په ذريعه په عباداتو کي تزئين او بڼايستوالی خپلول د بعضو صالحينو څخه ثابت دي، ځکه حضرت تميم داري رضي الله عنه په زر درهمه د لمانځه لپاره چادر (پتو) رانيولی وو. (۲)

(۴) مکروه لباس:

د مکروه لباس څخه مراد د شهرت لباس دی، مطلب يې دا دی، چي لباس يا دومره گران وي چي هر څوک يې يادوي چي په دومره يې رانيولی دی او داسي داسي، يا داسي لباس وي چي ډېر ارزانه وي چي هر څوک په عيب ورته گوري يا بد يې بولي.

د حضرت ابن عمر رضي الله عنهما څخه چا پوښتنه وکړه، چي: زه څه ډول (لباس) واغوندم؟ نو ده مبارک ورته وفرمايل، چي: داسي لباس واغونده، چي په کتلو سره څوک عيب پر ونه وايي.

هغه شخص پوښتنه ورڅخه وکړه، چي دا څرنگه لباس دي؟

ده ورته وفرمايل، چي: د پنځو درهمو څخه بيا تر شلو درهمو پوري وي.

۱: عن عبد الله سلام انه سمع رسول الله ﷺ يقول: لو اشترى ثوبين ليوم الجمعة سوى ثوبي مهنته (ابن ماجه: ج ۱، باب: ما جاء في الزينة يوم الجمعة، ص ۷۷).

۲: (مجمع الزوائد: ج ۵، ص ۱۳۵). و مباح: وهو الثوب الجميل للترين في الأعياد... الخ (ردالمختار: ص ۵۷۹، ج ۹).

دا معلومه سوه، چي بايد داسي لباس استعمال سي چي اوسط قيمت ولري او اوسط لباس وي، نه ډېر گران وي او نه ډېر ارزانه وي (۱)
(۵) حرام لباس:

د حرام لباس څخه مراد داسي لباس دی، چي يا سترمند نه وي يعني د ستر ضروريات يې پوره کړي نه وي يا د کفارو د لباس سره مشابه وي، يا د يو خاص صنف لپاره حرام سوی وي، لکه د نارينه لپاره د بنځي لباس اغوستل يا د بنځي لپاره د نارينه لباس اغوستل يا د نارينه وو لپاره د ورپښمو لباس اغوستل چي شريعت مقدسه حرام کړی دی (۲)
د تشبیه يا مشابهت څخه څه مراد دی؟

مشابهت يا تشبیه په اصل کي د شبه څخه اخيستل سوی دی، معنی يې هم شکل کېدل. د مشابهت لفظي معنی ده دوه شيان يا دوه عملونه صورتاً يو کېدل يا يو شکل کېدل او د تشبه معنی ده د بل په ډول شکل جوړول يا اختيارول او په شرعي اصطلاح کي د مشابهت معنی داده، چي د کافرانو سره د دوی په عقايدو، عباداتو، عاداتو او معاشرتي او محلي طريقو او رواجو کي هم مثل کېدل.

دغه ډول د بې دينو خلکو سره لکه فاسق، جاهل او نورو بدو خلکو سره هم شکل کېدلو ته مشابهت ويل کېږي.

د مشابهت يا د تشبه د مطلب د واضح کېدو څخه معلومه سوه، چي ډېر کارونه يو ډول او يو شکل کېدای سي، مگر په کوم مشابهت کي چي موږ خبره کوو د هغه څخه مراد داده، چي د کفارو او فاسقو د يو عمل يا د دوی د شکل او صورت سره يوشان سي دې ته مشابهت ويل کېږي.

دوهمه اهمه خبره داده، چي د کفارو او فاسقانو سره په کومي حليې او

۱: (مجمع الزوائد: باب اللباس الشهورة، ج ۵ - ص ۱۳۵).

۲: يکره للرجال لبس المعصفر والمزغفر والمورس والمحمر ای الأحمر قال الشامي رحمه الله ووجدنا النهی عن لبسه... من تشبه بالنار او بالا عجم والتکبر... الخ (رد المختار: ص ۵۹۲، ج ۹).

شکل کي مشابهت راغلی وي هغه مشابهت يې قصداً کړی وي او يا بېله قصد او ارادې څخه مشابهت راغلی وي او بيا په کوم عمل کي چي مشابهت وي هغه به جائز وي يا حرام:

د شرعي حکم په اعتبار سره هغه مشابهت چي قصداً يې د خلکو د ليدلو لپاره کړی وي حرام دی، البته که په يو شکل و صورت کي پخپله مشابهت راغلی وي په قصد او په نيت سره نه وي نو هغه صورت په تشبه کي نه دی داخل ځکه داسي کارونه سته، چي ضرورتاً يا د عامو خلکو معمول وي.

لهذا د کافرانو او فاسقانو په ډول عمل يا شکل جوړول که څه هم ظاهراً حرام نه وي خو کول يې بيا هم جائز نه دي. د مثال په توگه د دوی په ډول يا د دوی د لباس سره مشابهه لباس اغوستل جائز نه دي، ځکه چي دا د دوی فېشن خپلول دي او کله چي خلک ورته گوري نو د کافر خيال پر کوي، ځکه د کافريا فاسق حليه يا شکل و صورت يې جوړ کړی وي او په بحرالرائق کي ليکلي دي، چي حرام مشابهت هغه ته ويل کېږي، چي د هغه شيانو په شريعت مقدسه کي بد او مزموم بيان سوی وي، لکه په اوسني زمانه کي بنځي او انجونې ډېر چسپ پرتوگان او کميسان چي ځيگر او اوږې يې راوتلي وي اغوندي يا يې اغوستل رواج دي، دا زموږ د ثقافت او دين سره هيڅ تعلق نه لري او نه يې د اغوستلو ضرورت سته، مگر بيا هم د مغربي انجونو سره د مشابهت لپاره په بعضو کورنيو کي بنځي يا انجونې يې اغوندي، او دا د ستر د پټولو صريح خلاف ورزي ده او پخپله بعضي بنځي يې په اغوستلو شرمېږي يا حياء ورته درېږي.

نبي کریم ﷺ فرمايي:

من تشبه بقوم فهو منهم (۱)

ترجمه: چا چي د يو قوم سره مشابهت اختيار کړي نو هغه د هغه (قوم)

څخه دی.

۱: (ابوداود: باب الباس الشهرة، ص ۳۱۴).

علامه ابن تيميه رحمته الله عليه فرمايي، چي: په دغه حديث کي وجه د ممانعت دا ده چي دا د يهودو زينت او شکل دئ او دکوم شي چي علت بيان سي او منع سوي وي نو هغه شي بالکل پرېښوول ضروري دي او په کومو شيانو کي چي د يهودو او نصاراوو حليه او شکل معلوم سي نو هغه په هر صورت پرېښوول ضروري دي که د مشابهت نيت يې وي که نه وي او د بد او مذموم او مکروه لپاره اراده او نيت ضروري نه دي.

که چري يو خاص شکل يا حليه د کفارو يا فاسقانو خوښه وي نو هغه اختيارول هم جائز نه دي، ځکه بعضي وخت د يو جائز کار بندول عادت د فاسقانو گرځېدلی وي جائز دي.

نبي کریم صلوات الله عليه فرمايي، چي: تاسي به ضرور د مخکنيو امتو پيرو (تابع) کېږي، لوپشت په لوپشت او گز په گز حتی تر دې اندازې پوري که هغوی د سمسارې غار ته داخل سي نو تاسي به هم پسي ور داخل سي.

(صحابه وو رضي الله عنهم عرض ورته وکړ): اي د الله تعالی رسول! د يهودو او نصاراوو هم؟

نبي کریم صلوات الله عليه ورته وفرمايل: نو د چا؟ او بيا نبي کریم صلوات الله عليه وفرمايل: چي د قيامت ورځ تر هغه وخته پوري نه قائمېږي تر څو چي زما امت د مخکني امت (يهودو او نصاراوو) لوپشت په لوپشت او گز په گز (هره کوچنی او لويه خبره) يې خپله نه کړي (۱)

نو يو چا ورته وويل: يا رسول الله صلوات الله عليه! د فارس او روم په ډول؟

نبي کریم صلوات الله عليه وفرمايل: د دوی ماسوا نور څوک دي؟ (۲)
په دې حديث شريف کي موږ ته د هغو خلکو ډولونه او اقسام معلوم سول، چي د هغو سره مشابهت کول منع سوي دئ او هغه خلک عام کفار،

۱: (عن ابی سعید الخدری رضي الله عنه عن النبي صلوات الله عليه قال: لتتبعن سنن من قبلکم... قال فمن).

۲: (بخاري: کتاب الاعتصام بالکتاب والسنه، ص ۱۰۸۸، ج ۲).

مشركين، اهل كتاب، مجوسيان او بدعت كوونكي دي: (۱)
 ډېر آياتونه په قرآن شريف كي د يهودو، نصاراوو او مشركينو سره د
 مشابهت او د دوی په ډول او رنگ كېدلو څخه منع راغلي ده، د الله تعالى
 ارشاد مبارك دی:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَٰئِكَ

لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾ (سورة آل عمران: ۱۰۵ آیت)

ترجمه: (ای مؤمنانو) تاسي د هغو خلکو په شان مه جوړېږئ چې دوی د
 هغه څخه وروسته چې واضح دلايل ورته راغلل ډلي - ډلي سوه او په جگړو
 سوه او د دغو خلکو لپاره لوی عذاب دی.
 د الله پاک ﷻ بل ارشاد مبارك دادی:

وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ

قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿١١٦﴾ (سورة الحديد: ۱۱۶ آیت)

ترجمه: او چې دوی د هغو کسانو غوندي ونه گرځي کومو ته چې مخکي
 (تورات او انجيل) ورکړه سوي وه، نو پر دوی باندي (په غفلت كي) زمانه
 اوږده سوه نو بزرونه يې کلک سول (خشوع يې د لاسه ورکړه) حال دا چې د
 دوی څخه ډېر کسان فاسقان (د شرعي چوکاټ څخه وتونکي) وه.

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٧﴾ ثُمَّ

جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١١٨﴾

(سورة الجاثية: ۱۷-۱۸ آيتونه)

ترجمه: (ای پيغمبره!) يقيناً ستا رب ﷻ به د دوی تر منځ د قيامت په

۱: (اقتضاء الصراط المستقيم: ۱۳۶ مخ).

ورځ په هغو قضايو او کي (حقه) فيصله وکړي په کومو کي چي دوی اختلاف کوي.

بيا موږ ته په (مستقل) شريعت باندي وگرځولې چي د ديني کار څخه عبارت دی، نو ته د همدغه شريعت پيروي کوه او د هغو کسانو د خواهشاتو پيروي مه کوه هغه چي نه پوهېږي.

له دې ماسوا چيري چي د اهل کتابو او مشرکينو بدوالی او ذم راغلی وي هغه هم د مشابهت د نه کولو دليل دی.

نبي کرم ﷺ فرمايي، چي:

وَإِيَّاكُمْ وَالتَّعْمُّ وَزَى أَهْلَ الشَّرْكِ.

ترجمه: د تنعم (عیش پرستی) او د مشرکانو د لباس او عاداتو څخه پرهېزو کړئ. (۱)

په هر صورت د دغه ارشاداتو څخه نو د تشبه مطلق ممانعت ثابتېږي، يعني که چيري يو څوک د دوی د شعائرو په ډول او رنگ او شکل خپل کړي نو که کفر نه وي نو په اسلام کي خو هم دا د دوی عادات او لباس او داسي نور نسته، بلکي دا څرنگه يو مسلمان نارينه يا مسلماننه بڼه کېدای سي، چي د کفارو او فاسقانو شعار او عادات او لباس يې خپل کړی وي او د خپل پاک دين شعائرو او عادات يې پرې ايښي وي. نو د دغه چا حشر به هم د ذکر سوي حديث مطابق د هغه کفرانو سره وي چي ده يې شکل او صورت د دوی په شان جوړ کړی وي او په حساب و کتاب کي به د دوی سره راپورته کېږي د مسلمانانو په صفو کي به نه وي.

علامه ابن تيميه رحمته الله عليه فرمايي: که چيري فاسقان په يو خاص قسم او ډول لباس سره معروف او مشهور وي نو د بل چا لپاره هغه لباس اغوستل منع دی، ځکه چي د ده په باره کي دا گومان ونه سي چي دی هم د فاسقانو څخه دي او د کفارو او فاسقانو د لباس اغوستونکي د دوی معاونت کوونکي دي، او

۱: (صحيح مسلم: كتاب اللباس والزينة، ص ۱۹۱، ج ۲).

په دغه وجه څوک يې په اغوستلو سره گناهکار بلل کېږي (۱)

حضرت صنعاني رحمته الله عليه فرمايي، چي: کوم څوک چي د کافرانو او بدعتيانو سره په يو شي کي لکه په لباس او شکل و صورت او داسي نورو کي مشابهت کوي نو هغه به (د قيامت په ورځ) د دوی څخه وي (۲)

تشبه يعني د نورو قومو د طريقو د اختيارولو شرعي احکام او درجي:

۱. د کفارو سره په اعتقاداتو او عباداتو کي مشابهت کول کفر دی.
۲. د کفارو سره په مذهبي رسوماتو کي مشابهت کول حرام دي، لکه: د نصاراوو (عیسایانو) په ډول د صلیب نښان یا تائي (نکتائي) په غاړه کول او یا د هندوانو په ډول زنار په غاړه کول او داسي نور مشابهتونه بېله شکه حرام دي.
۳. د کفارو د معاشرې (محلي) او قومي شعارونو، عاداتو او عملونو کي مشابهت کول مکروه تحریمي دي، مثلاً: د یو قوم خاص لباس استعمالول چي خاص د هغه قوم طرف ته منسوب وي او د هغه لباس استعمالونکي په استعمال سره د هغه قوم یو فرد بلل کېدای سي یا د کافرانو یو بل عمل چي د دوی قومي شعار وي په دې نیت او اراده کول، چي زه د دوی (کافرانو) سره مشابه جوړ سم دا ټول مکروه تحریمي دي.
۴. او کوم شيان چي د کفارو نه قومي، نه مذهبي او نه اعتقادي شيان وي محض دوی ایجاد کړي یا جوړ کړي وي او د ضرورت شيان وي، لکه د ساعتونو، موټرانو، سلاح او طیارو او داسي نورو په استعمال کي حقیقتاً مشابهت نسته، په دې شرط چي په استعمالولو کي یې د کافرانو سره د مشابهت نیت او اراده نه وي کړې جائز دي.
۵. په مسلمانانو کي چي څوک فاسق یا بدعتي وي د هغه وضع او حلیه

۱: (فیض القدير: ج ۶، ص ۱۰۴).

۲: (سبل السلام شرح بلوغ المرام: ج ۴، ۱۵۵۵ مخ).

او د دوی نور هغه شيان چي د فاسقانو او بدعتيانو عمل او کار بلل کېږي د هغه عمل په کولو سره د فاسقانو او بدعتيانو سره مشابهت دی او دغه مشابهت کول گناه ده (۱)

د تشبه د ختمېدو نېناني:

د تشبه (د نورو قومو [کفارو] سره د مشابهت) معيار دا دی، چي د کومو شيانو په ليدو سره د عامو خلکو ذهن او فکر دې طرف ته تللی چي دا عمل د کفارو دی او د کفارو سره خاص دی نو دا تشبه ده او که د عامو خلکو ذهن د کفارو طرف ته نه تلی نو بيا تشبه نه ده او ترڅو چي دغه خصوصيت پاته وي نو تر هغه وخت پوري څوک د دغه مشابهت څخه منع کېږي، لکه د کوټ و پتلون اغوستل يا د بنځو لپاره د هندوانيانو په ډول ساړی اغوستل چي د دغه په اغوستلو سره د مسلمان ذهن دې طرف ته چي دا د کفارو لباس دی ځي. البته بعضي هغه شيان چي منصوصي په شريعت مقدسه کي منع سوي وي هغه که پر عام حالت باندي پاته وي يا پر خاص حالت باندي وي په هر وخت کي ناجائز بلل کېږي (۲)

د لباس شرطونه:

د لباس په اړه که څه هم د نبي کریم ﷺ څخه د يو خاص لباس حکم يا د دې صحابه کرامو ﷺ په قول يا عمل باندي دا ثابته سوې نه ده، چي د مسلمانانو لپاره يې د يو خاص لباس اغوستل لازم کړي وي. البته د احاديثو او فقهي د کتابو څخه دا ضرور ثابتېږي، چي د لباس لپاره څه نا څه شرطونه سته او د هغه شرطو مطابق لباس اغوستلای سي، ځکه د بنځو د لباس د اغوستلو لپاره لاندي شرطونه مراعتول ضروري او لازمي دي او د نه مراعتولو په صورت کي د لباس مقصد او مطلب پاته کېږي:

اول شرط دا دی، چي د بنځي لباس بايد مکمل ساتر (پټوونکی) وي

۱: (اصلاح خواتين، حضرت مولنا اشرف علي تهانوي رحمۃ اللہ علیہ، ص ۳۷۰).

۲: (اصلاح خواتين، حضرت مولنا اشرف علي تهانوي، ص ۳۷۱).

چي د سر څخه بيا تر پښو پوري پټه وي. ځکه چي د بنځي ټول بدن عورت دی، او پټوالی يې ضروري او لازمي دی.

دوهم شرط دا دی، چي کم از کم به لباس دومره پنډه وي چي بدن او جسم نه سي معلوم، که چيري لباس باريک وي نو يو بل لباس ورسره اغوستل ضروري او لازمي دي، ځکه چي بدن يې ځني بنکاره نه سي.

يو وخت د نبي کریم ﷺ په خدمت کي حضرت اسماء ﷺ حاضره سوه، هغې يو باريک لباس اغوستی وو، نو کله چي نبي کریم ﷺ ورته وکتل مخ يې ځني واپراوه او ورته ويې فرمايل: اي اسماء کله چي انجلی بالغه سي نو د هغې د بدن څخه د لاسو او مخ څخه ماسوا نور بدن پټول ضروري او لازمي دي چي د بدن يوه حصه يې بنکاره نه سي (۱)

او حضرت عائشه ﷺ د دې ورپره حضرت حفصه ﷺ ته راغله، هغې يو باريک نازک لباس اغوستی وو، حضرت عائشې ﷺ د هغې هغه لباس ورڅيري کړ او بل پنډه لباس يې ورکړ. نو ځکه د لباس لپاره پنډه والی او پراخ والی شرط دی (۲)

درېم شرط دا دی چي لباس بايد دومره تنگ يا چسپ نه وي چي د بدن يا جسم اعضاء يې معلومېږي، ځکه په حديث شريف کي نبي کریم ﷺ فرمايي، چي د جهنميانو او دورځيانو دوه جماعت يا ټولۍ داسي وې چي ما نه وې ليدلي. يو جماعت د هغو خلکو وو، چي د غوايي د لکۍ په ډول يوه چلاخه يا غمچينه به يې په لاس کي وه چي په هغه سره به يې ناحق خلک وهله او دوهم جماعت د هغو بنځو دی، چي ظاهراً خو يې لباس او کالي اغوستي وي ليکن په حقيقت کي لڅي وي او دوی نارينه خپل طرفته مائله کوي او پخپله هم

۱: و عن عائشة ان اسماء بنت ابي بكر دخلت على رسول الله ﷺ و عليها ثياب رقاق فارعض عنها وقال يا اسماء ان المرأة... و اشار الى وجهه و كفيه (مشکوة: ص ۳۷۷، ج ۲).

۲: و عن علقمة بن ابي علقمة عن امه قالت دخلت حفصة بنت عبد الرحمن على عائشة و عليها خمار رقيق فشقته عائشة ﷺ و كستها خمارا كثيفاً (مشکوة: ص ۳۷۷، ج ۲).

دنارينو و طرف ته مائلي وي، د هغو به سر د بختي اوبس د بوک په ډول جوړ کړی وي يعني د سر ټوله ورېښتان به يې د سر په يوه حصه باندي جمع کړي وه، داسي بڼځي به نه جنت ته داخلېږي او نه به د جنت خوشبويي بوی کړي، که څه هم د جنت خوشبويي تر ډېرې فاصلې پوري ځي (۱)

خلرم شرط دا دی، چي دغه لباس به د کافري يا فاسقي يا بېکاري بڼځي فېشن نه وي، ځکه چي د مسلماني بڼځي لپاره دا نه ده په کار چي د کافري يا فاسقي بڼځي لباس خپل کړي، دا د مسلماني بڼځي د شان څخه خلاف دي، ځکه د حضرت عبدالله بن عمر رضي الله عنهما څخه روايت دي، چي:

نبي کریم ﷺ زما څخه دوې جوړې ژر رنگ کالي چي ما اغوستي وه وليدل نو ويې فرمايل، چي دا د کافرانو کالي يا لباس دي دا مه اغونده. اوس نو چي د کافرانو د لباس د رنگ د وجي منع و فرمايل نو د کافرانو په ډول يا بعينه د هغو په شکل لباس جوړول خو بيا بېخي نه دی جائز (۲)

پنځم شرط دا دی، چي د بڼځي لباس به د نارينه وو د لباس په ډول نه وي، ځکه د بڼځو لپاره د نارينه وو لباس اغوستل او نارينه وو ته د بڼځو لباس اغوستل جائز نه دي.

نبي کریم ﷺ فرمايي، چي د بڼځو سره پر مشابهت کوونکو نارينه وو باندي او د نارينه وو سره پر مشابهت کوونکو بڼځو باندي لعنت وي (۳)

شپږم شرط دا دی، چي لباس به يې د فخر، تکبر او ریاکاری نه وي ځکه ریاکاري هم يو شرک خفي دي او تکبر د سلو بلاوو څخه يوه بلا ده، او نبي

۱: عن اي هريرة رضي الله عنها قال قال رسول الله ﷺ: صنفان من اهل النار لم ارهما قوم... وان ريحها لتوجد من سيرة كذا كذا (مسلم كتاب اللباس والزينة: ص ۲۰۵، ج ۲).

۲: ان عبد الله بن عمرو بن العاص اخبره قال راى رسول الله على ثوبين معصفرين فقال ان هذه من ثياب الكفار فلا تلبسها (مسلم، كتاب اللباس والزينة: ۱۹۳، ج ۲).

۳: عن ابن عباس رضي الله عنهما قال لهن النبي ﷺ المتشبهين من الرجال النساء والمتشبهات من النساء بالرجال (صحيح بخاري، كتاب اللباس: صص ۸۷۴، ج ۲).

کريم ﷺ فرمايي چا چي په دنيا کي د شهرت لباس واغوستی د قيامت په ورځ به الله تعالی هغه ته د ذلت لباس ور واغوندي. بيا به يې د اوره ور ډک کړي (۱)

اووم شرط دا دی، چي: لباس به اعتدال او ميانه روی وي يعني د لباس په اغوستلو کي دغه خبره مراعتول په کار دي، چي نه فضول خرڅي پکښي راسي او نه داسي وي چي د ډېرو کمو پيسو وي، چي بخل پکښي راسي او يا يو سړی خوار پکښي معلوم سي، بلکي متوسطه لار اختيارول په کار دي. د ډېر گران لباس د اغوستلو څخه پر هېز پکار دی او ضمناً به د تکبر څخه پر هېز راسي.

اتم شرط دا دی، چي: په لباس کي به يو داسي شی نه وي موجود چي د هغه د وجي يې اغوستل حرام وي، مثلاً: پر لباس باندي د ذي روح شي لکه د يو حيوان يا انسان عکس و و تصوير وي، ځکه په حديثو کي د عکسو په جوړولو او دغه ډول د خرڅولو او رانيولو بد او مذموم بلل سوی دی.

او حضرت عائشه ؓ فرمايي چي نبي کریم ﷺ زما څخه د يوې پردې د رانيولو د وجي ناراضه سو، چي پر هغه باندي عکس وو او دغه ډول نبي کریم ﷺ فرمايي، چي هغه کور ته د رحمت ملائکي نه ورځي په کوم کور کي چي عکسونه (انځورونه) موجود وي (۲)

د ستر پټول:

ستر پټول ضروري او د اسلام د بنيادي احکامو څخه دی او د انسانيت لوړي مرتبې پوره کوي، ځکه چي د آدم ؑ او حوا ؑ څخه د جنت لباس

۱: عن عبد الله بن عمر ؓ قال رسول الله ﷺ من لبس ثوب شهرة في الدنيا البسه الله ثوب مذلة يوم القيامة ثم الهب فيه ناراً (ابن ماجه، كتاب اللباس: ص ۲۵۷).

۲: عن عائشة ؓ انها اشترت نمرقة فيها تصاویر... ثم قال ان البيت الذي فيه الصور لاتدخله الملائكة (مسلم: كتاب اللباس، باب تحريم تصوير صورة الحيوان: ص ۲۰۱، ج ۲).

ليري سو نو فوراً يې خپل ستر په بلگو باندي پټ کړ او په انساني فطرت کي دا خبره داخله ده، چي بايد څوک د عريانيت (لڅوالي) څخه ځان وساتي، ځکه عريانيت (لڅوالی) د حيوانانو خاصه ده.

بيا دين اسلام خو فطرتاً دين دى او هغه انساني فطرت په اصل شکل او صورت کي وړاندي کوي، لهدا د ستر د پټوالي اهميت کول ضروري دي او شريعت مقدسه چي د ستر کوم حدود بيان کړي دي هغه مراعتول خپله شرم او حيا ده. لکه څرنگه چي نبي کریم ﷺ حضرت اسماء ﷺ د باريک (نازک) لباس په اغوستلو کي وليدل مخ مبارک يې ځني وگرځاوه او ورته ويې فرمايل، چي:

د مخ او لاسو څخه ماسوا د بدن يا جسم يوه حصه لڅول هم نه دي جائز او دغه ډول چونکه د صحابه وو په زمانه کي د گنډل سوو لباسو رواج کم وو او د پرتوگ (پاجامه) پر ځای تهبند (لنگ) استعمالېدى، ځکه په حديث شريف کي راځي چي يوه صحابيه ﷺ د سوارلی څخه ولوېده نو نبي کریم ﷺ د دې خوف (بېري) چي ستر يې نه وي ښکاره سوې خپلي سترگي پټي کړې او بيا چي کله صحابه وو ﷺ ورته وفرمايل چي يا رسول الله ﷺ! هغې ښځي خو پرتوگ اغوستی وو، نو نبي کریم ﷺ د ستر د پټولو اهميت بيان کړ او هغو ښځو ته چي ښه ستر مندي وي يعنې ستر کوونکي وي د مغفرت دعا وکړه (۱)

لهذا کومه ښځه چي ځان دينداره بولي او غواړي چي د نبي کریم ﷺ په دعا کي ځان شامله کړي لکه څرنگه چي په مخکني حديث شريف کي ذکر سوې نو دي د ذکر سوو شرطو مطابق خپل لباس جوړوي او اغوندي دي او د ښځو د سر پرستانو دا وظيفه ده چي خپلي ښځي او د خپل کور ښځينه افراد د ذکر سوو شرطو په لباس باندي مکلف کړي، ځکه د کور سرپرست د خپل کور مسئول دى، او د هر مسئول څخه د قيامت په ورځ پوښتنه او سوال د خپلو افرادو په باره کي کېږي.

۱: (مجمع الزوائد: كتاب اللباس والزينة، ج ۲، ص ۸۰۳).

قال رسول الله ﷺ: ..... أَلَا فَاكُلْكُمْ زَاعَ وَكُلَّكُمْ مَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. (١)

د بنځو لپاره څنگه لباس اغوستل په کار دي؟

د بنځي ټوله بدن عورت دی، ځکه د هغه پټول شرعاً، طبعاً او عقلاً فرض دي او د ايمان راوړلو وروسته فرض د ستر پټول دي.

ځکه حضرت عائشه رضي الله عنها فرمايي، چي پر هغو بنځو باندي دي د الله تعالیٰ رحم وي چي دوی د اسلام په ابتداء کي (د مکې مکرمې څخه و مدينې منورې) ته هجرت کوي، نو کله چي د الله تعالیٰ دغه حکم نازل سو: (وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ) (٢)

ترجمه: او پر خپلو سينو دي د خپلو پرونو پلوونه واچوي.

نو دغو بنځو خپل پنډه ټوکران پرې کرل پورني يې ځني جوړ کرل، پر خپل سر، غاړه، سينه باندي يې واچول او ځانونه يې بنه مستور (پټ) کرل.

او دا ډول اسلام بنځو ته حياء او شرم وربښي، د نامحرم سره يې د يو ځای کېدو څخه منع کوي او د اسي جامو (کالو) د اغوستلو څخه چي باريک (نازک) وي يا چسپ وي يا لنډ وي يا هر هغه ډول لباس چي د هغه په اغوستلو سره د لباس مقصد او مطلب نه حاصلېږي هغه يې منع کړی دی او د اسي لباس (جامو) حکم ورکوي چي په هغه لباس کي ستر پټ وي، باريک (نازک) نه وي، تنگ نه وي، لنډ نه وي، بې لستونو نه وي، بارچاكي نه وي، گړپوان يې خلاص نه وي او دا ډول نور چي ستر ته نقصان پېښوي، ځکه چي بنځه چي څومره مستوره وي په هغه اندازه يې حياء او شرم ډېروي نو اسلام هم و چاته د حياء او شرم سبق ورکوي.

د مروجہ فېشن د لباس حکم:

نن سبا ځيني د اسي فېشنونه رواج سوي دي، چي د لباس اصل مقصد او مطلب يې پاته سوی وي، ډېري د اسي بنځي سته چي هغه دا ډول لباس

١: مسند امام احمد ورقمه ٤٩٢٠، ج ٩ ص: ٤٥٦، ط: المكتبة الشاملة.

٢: النور، آية ٣١

(جامې) اغوندي که د بدن څه حصه لڅه وي دوی پروا نه په کوي او داسي لباسونه اغوندي چي بدن يې تر معلومېږي. آن تر دې پوري چي ورنونه، سينې او بازوگان يې ټوله معلومېږي، نو داسي لباس (جامې) اغوستل د نه اغوستلو سره برابر دي، ځکه د داسي لباس (جامې) د اغوستونکو بنځو په باره کي نبي کریم ﷺ فرمايي، چي:

يو داسي د بنځو جماعت (ټولنه) به وي چي لباس خو به يې اغوستی وي (مگر د هغه سره) به لڅي وي، نارينه به (ځان ته) مائله کوي او (خپله به نارينه وو) ته مائله کېدونکي وي او سر به يې د اوبس د بوک په ډول جوړ کړی وي، يعني ورېښتان به يې پر سر باندي يو ځای کړي وي. نو دغه ډول بنځي به جنت ته نه سي داخلي او نه به د جنت خوشبويي بوی کړي، که څه هم د جنت خوشبويي تر ليري ليري ځايو پوري رسېږي (۱)

نو لهدا د داسي مروج فېشن لباس اغوستل چي د لباس مطلب او مقصد پکښي پاته سوی وي جائز نه دي او سزاء يې دا ده لکه څرنګه چي په لور حديث کي ذکر سوه.

د بنځو فېشن پرستي:

خصوصاً په اوسنی زمانه کي د فېشن پېروي د بنځو مزاج جوړ سوی دی، او دوی دا فکر کوي چي لباس د ځان لپاره نه دی بلکي د نورو د ليدلو لپاره دی، ځکه لباس د خپل خاوند لپاره اغوستل په دوهمه مرتبه کي بولي، او د دوی په فکر اصل د ښه لباس اغوستل فېشن دی، په دغه لباس باندي به خلک زما تعريف وکړي او زه به د نورو بنځو په نظر کي ښه معلومه سم.

ځکه يې نو نتيجه دا کېږي، چي بنځي پخپل کور کي او د خاوند په منځ کي په خيران لباس کي اوسي او کله چي له کوره څخه د وتلو په وخت کي وي بيا د ښه لباس د اغوستلو کوښښ کوي، ځکه چي دا د فېشن موافقه سي.

لهذا ښه لباس اغوستل د بنځي لپاره اول د خاوند حق دی، د نورو د

ليدلو لپاره لباس اغوستل د خاوند پر حق تجاوز بلل کېږي.
د هري ښادۍ لپاره جلا جلا لباس اغوستل يا جوړول:

د ډېرو ښځو اوس دا مزاج جوړه سوي دي، چي د يوې ښادۍ لپاره يو لباس واغوندي نو په بله ښادي کي يې نه سي اغوستلای، گويا د دې په فکر اوس دغه لباس د دوهم ځل لپاره اغوستل حرام دي او يا دا يې بد بولي، چي په يوې ښادي کي يې يو لباس اغوستی وي په بله ښادي کي يې هم واغوندي نو نوري ښځي به دا فکر وکړي، چي دا يوه جوړه کالي په هره ښادي کي اغوندي، نو په دې باندي د دې په فکر دا بې عزته کېږي، يا بده په معلومېږي. په دغه اراده باندي نو د هري ښادۍ لپاره نوی لباس جوړول يا اغوستل منع دی البته که د خپل ځان د خوبني لپاره يا د خاوند د خوبني لپاره اغوستل وي بيا پروا نه لري.

د ښځو لپاره کوم رنگ لباس مناسب دي؟

د ښځو لباس د رنگ په اړه چونکه يو خاص رنگ نه دی مقرر سوی البته په بعضو ځايو کي نبي کریم ﷺ د ښځو د زينت په خاطر سپين لباس خوښ کړی دي. لهذا د ښځو لپاره هر ډول رنگه لباس اغوستل چي د دوی زينت پکښي راسي جائز دي.

البته که يو رنگ داسي وو، چي په عرف کي د نارينه وو لپاره خاص وو نو د ښځو لپاره يې بيا هغه رنگ استعمالول د نارينه وو د مشابهت له وجي جائز نه دي. (۱)

د ښځو لپاره د باريک (نازک) لباس د اغوستلو حکم:

لباس که باريک وي چي د هغه څخه د بدن دننه حصه معلومېږي يا لباس دومره چسپ وي چي د هغه څخه د بدن ساخت (اعضاء) معلومېږي، نو داسي لباس ځيني وخت تر لڅ بدن ډېر شهوت پيدا کوونکی وي، ځکه د داسي لباسو

^۱: يجوز للمرأة ان تلبس من الثياب ما هو معتاد للناس من اي لون كان... لعن المشتبهات من النساء بالرجال وبالعكس. (فتاوى هيئة كبار العلماء: ص...).

د اغوستلو په باره کي حضرت عائشه رضي الله عنها داسي فرمايي:

يوه ورځ د بنو تميم د قبيلې څخه بنځي حضرت عائشې رضي الله عنها ته راغلي، چي هغوی باريک (نازک) لباسونه اغوستي وه، کله چي حضرت عائشې رضي الله عنها ورته وکتل، نو حضرت عائشې رضي الله عنها ورته وفرمايل: که چيري تاسي مؤمناني بنځي ياست نو د مؤمنانو بنځو داسي لباس نه وي او که چيري مؤمناني بنځي نه ياست نو څه ډول چي غواړئ هغسي خوندونه اخلئ. (۱)

لهذا د بنځو لپاره داسي لباس اغوستل چي په هغه لباس کي د بدن پټه اعضاء (اندامونه) بنکاره کېږي د بنځو او نارينه وو د دواړو په مخ کي يې اغوستل حرام او ناجائز دي (۲)

د باريک (نازک) پورني د پر سرولو حکم:

نن سبا بنځي د سر پټول يا پورني پر سرول عيب بولي او که يې پر سر وي هم بيا دومره نازک او باريک يا کوچنی وي چي د سرو بښتان او حسن و جمال يې په هغه باندي نه پټېږي او د پردې مقصد پکښي پايمال سوی وي. ځکه يو وخت حضرت عائشې رضي الله عنها ته د دې ورپره حضرت حفصه بنت عبدالرحمن رضي الله عنها راغله په دې وخت کي حضرت حفصې رضي الله عنها باريک (نازک) پورني پر سر کړي وو) حضرت عائشې رضي الله عنها د دې څخه پورني واخيستی ورڅيري يې کړ او له خپل ځان څخه يې پنډ پورني د پر سر کېدو لپاره ورکړ.

د دې حديث څخه دا معلومه سوه چي د باريک (نازک) پورني د پر سر کېدلو څخه ځان ساتل په کار دي، که څه هم ډېري داسي بنځي سته چي خپل ځان دينداره بولي مگر بيا هم دغه ډول نازک او کوچني پورني پر سر وي.

۱: (قرطبي: ج ۱۲، ص ۲۳۳).

۲: قال العلامة ابن عابدين رحمه الله عليه: قول مفادة ان رؤية الثوب بحيث يصف حجم العضو ممنوعة ولو كثيفا لا ترى البشرة منه، (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۶۶، كتاب الحظي والاباحة).
وروى ابو سعيد الخدري رحمه الله عليه عنه رضي الله عنه انه قال: لا ينظر الرجل الى عورت الرجل ولا المرأة الى عورة المرأة، (احكام القرآن للترمذي: ج ۳، ص ۳۲۴).

لهذا د بنځو لپاره د باريک (نازک) پورني د پر سر کېدو څخه پر هېز کول لازم دي او داسي پورني پر سر کول ضروري دي چي د سر ورېښتان، غاړه او ځيگر پکښي پټ وي (۱)

ايا د بنځو لپاره لڅ سر گرځېدل جائز دي؟

که څه هم د ډېرو ديندارو خاندانو بنځي لڅ سر کېدل عيب او بد بولي مگر بيا هم ډېري بنځي داسي سته چي لڅ سر په کور کي يا په بيابان کي اوسي، يعني پورني نه پر سر وي، چي دا يو فېشن دى.

او د داسي بنځو په باره کي شيخ الاسلام جعفر کناني رحمته الله عليه پخپل کتاب کي يو حديث رانقلوي، په حديث شريف کي دا رانقلوي چي په کوم کور کي چي بنځه لڅ سر گرځي ملائکي د هغه څخه نفرت کوي، لهذا د بنځو لپاره لڅ سر په کور کي او په بيابان کي گرځېدل جائز نه دي (۲)

د بنځو لپاره د کوټ پتلون (پينټ شرټ) اغوستلو حکم:

که څه هم په اوسني زمانه کي نارينه او بنځينه مسلمانان د کفارو او مشرکينو لباس اغوندي يا بنځي د نارينه وو لباس اغوندي او دا عمل د دوی په فکر ترقي او فېشن دى، او کوم شى چي د الله تعالى او د هغه د رسول ﷺ په نزد د نفرت باعث او د لعنت سبب گرځي هغه څرنگه د ترقي شى کېدلای سي. په دې کي انساني او ايماني ترقي او پرمختگ خو نسته البته حيواني، شهواني او د لعنت او نافرمانۍ ترقي ده، ځکه دا لباس چي د پينټ شرټ (کوټ پتلون) په نامه يادېږي د کفارو او مشرکينو او بې حيايي لباس دى، د مسلمان لپاره که نارينه وي يا بنځينه وي دغه لباس اغوستل نه دي مناسب. د کوټ پتلون (پينټ شرټ) په اغوستلو کي د لباس مقصد چي د اعضاوو پټول دي د تنگوالي د وجي نه سي پر ځاى کېدای، يعني د تنگوالي د وجي داسي

۱: و عن علقمة بن ابي علقمة عن امه قالت دخلت حفصة بنت عبد الرحمن على عائشة رضي الله عنها و

عليها خمار رقيق فشقتة عائشة رضي الله عنها و كستها خمارا كثيفاً (مشكوة: ص ۳۷۷، ج ۲)

۲: (بلوغ القصد والمرام ببيان بعض ما تنفر منه الملائكة الكرام).

وي لکه لڅ اندامونه او د کفارو او فاسقانو سره د مشابهت له وجي يې په شريعت مقدسه کي اغوستل جائز نه دي (۱)

د ساني اغوستلو حکم:

چيري چي په مسلمانانو کي ساني اغوستل رواج نه وي، بلکي يوازي د کفارو او مشرکينو سره خاص وي نو هلته د ساني اغوستل د کفارو سره يا فاسقانو سره د مشابهت د وجي يې اغوستل مکروه دي.

او که په مسلمانانو کي هم د ساني اغوستلو رواج وي نو بيا اغوستل يې جائز دي. البته اوس چي کومي عامي ساني اغوستل کېږي، هغه داسي وي چي په هغه کي د بنځو پوره بدن (جسم) پټ نه وي، بلکي لاسونه يې تر بغلو پوري لڅ، شا و نس او سريې هم لڅ وي، لهذا د بنځو لباس بايد داسي وي چي د دوی بدن او جسم ټوله پکښي پټ وي، لکه څرنگه چي د لباس په اصولو کي ذکر سول او دغه عامي ساني چي اوس اغوستل کېږي په دې کي هم بدن او جسم پټ نه وي نو اغوستل يې جائز نه دي (۲)

د فراکي لباس اغوستلو حکم:

فراک هغه بې لستونو لباس دی، چي په هغه کي بازوگان تر بغلو پوري سره د سينې لڅ وي او د فراک لباس په اغوستلو کي يو ډول د کفارو د بنځو سره مشابهت وي نو لهذا د صالحو بنځو لپاره د فراکي لباس اغوستل نه دي مناسب، البته د نهو کلونو څخه د کم عمر نجلی ته يې ور اغوستل جائز دي،

۱: ليس للمرأة ان تلبس الثياب الضيقة لما فی ذلك من تحديد جسمها و ذلك مثار للفتنة والغالب فی البنطلون انه ضيق... الخ.

فتاوی هیئة الكتاب العلماء: ج ۲، ص ۲۳۹، احکام تجميل النساء: ج ۱، ص ۲۲۹، امداد الاحکام: ج ۴، ص ۳۴۰.

۲: (امداد الاحکام: ج ۴، ص ۳۴۸) الشرط السابع: عدم التشبه بالكفار و اهل الكتاب و الفساق: و هذا شرط عظیم فی زينة المرأة المسلمة... و الخنا و الفجور... (احکام تجميل النساء: ج ۱، ص ۱۱۱).

خو دا خبره ده چي کوچنۍ نجوني بايد د کوچنيوالي څخه د ډول لباسو څخه ليري وساتل سي، ځکه چي د ډول بېکاره لباس اغوستل يې عادت جوړ نه سي.

او د بڼه تربيت غوښتنه هم دا ده چي د لويښت څخه وروسته د بڼه لباس عادي جوړه وي (۱)

د بې لستونو يا نيم لستوني لباس د اغوستلو حکم:

د نيم لستوني لباس اغوستل په داسي ځايو کي چي هلته يوازي د بڼخي محرم لکه پلار، ورور، ماما، اکا، وراره او خوري او داسي نور وجود ولري او د فتنې بېره هم نه وي جائز دي که څه هم د حياء او شرم له مخي مناسب نه دي او په داسي ځاي يا کور او ماحول کي نيم لستوني لباس اغوستل چي نامحرم يعني هغه څوک چي د دې نکاح ورسره صحيح کېږي يا يو وخت ورسره صحيح کېدای سي، جائز نه دي. خصوصاً په هغو کورو کي چي هلته لېورونه، د خاوند د اکا زامن ورسره په يوه کور کي اوسي جائز نه دي، ځکه چي لېورونه او د خاوند د اکا زامنو ته او داسي نورو د خاوند قريبانو ته د دې مخ لڅول نه دي جائز نو لېڅي يا بازوگان لڅول بيا بېخي نه دي ورته جايز (۲)

د خلاص گرېوان د قميص اغوستلو حکم:

داسي لباس يا قميص چي په هغه کي سينه او غاړه بڼکاره وي که څه هم د خپل محارمو لکه پلار، ورور، اکا، ماما او داسي نورو په مخکي اغوستل که د فتنې بېره نه وي پروا نه لري البته د حياء له مخي د خپلو محارمو په مخکي يې

۱: (اعلاء السنن: ج ۱۱، ص ۲۶۹ - ردالمختار: ج ۱، ص ۱۶۲).

۲: يرى المحرم من الرجال من محارمة مواضع الزينة من وجه و رأس و صدر و ساق و عضه ان أمن الشهوة عند الخفيه ... و قيد بعضهم بان روية اليدين الماجة الى المرفقين و هذا كله بشرط امن الشهوة (احكام تحمیل النساء: ص ۱۰۴).

و من محرمة هي من لا يحل له نکاح أبداً بنسب او سبب ... والساق و اعضاء امن تنهوته ... والا ... والبطن (الدرالمختار: ج ۶، ص ۳۶۴)

هم اغوستل مناسب نه دي او د نامحرمو په مخکي چي د هغوی سره د دي ښځي نکاح صحيح کېدای سي اغوستل يې جائز نه دي.

خصوصاً په داسي کور کي چي هلته لپور، د اکا زامن او داسي نور قريبان ورسره اوسېږي (۱)

د ښځو لپاره د برچاکي قميص اغوستلو حکم:

يو فېشن خو د برچاکي قميص دا دی چي بارچاک يې دومره لوی ورجور کړی وي چي اغوستونکی که څه هم يو شی يې پر سر اچولی وي بيا يې هم د بارچاک د طرفه څخه بدن معلومېږي.

او بل داسي فېشن په قميص کي هم سته چي د مخ د لمني طرف ته يې دومره بارچاک ورکړی وي چي تر نامه پوري وي يا تر نامه يو څو انچه کښته وي نو دا ډول لباسونه اغوستل د بې شرمۍ او بې حياييۍ علامې او نښي دي، او د داسي لباسو اغوستل جائز نه دي البته که يې د برچاکو څخه بدن نه معلومېدی بيا هم د شرم او حيا له مخي اغوستل مناسب نه دي، ځکه د ښځو او مؤمنو صالحو او غيرتمنو ښځو لباس دا ډول نه وي او صالحې ښځي داسي لباس اغوندي چي په هغه کي دوی ښې پټي او مستوري وي.

د حضرت هندي عليها السلام د قميص د لستونو په باره کي راځي، چي هغې د لويو لستونو والا قميص اغوستی، ځکه دا وايي چي زما د لاسو پرده هم خوندي وي.

ښو ښځو په دومره اندازه د لباس مراعت کوی (۲)

۱: و من محرمة هي من لا يحل له نکاح ابدأ بسبب او سبب... والوجه و الصدر والساق و العضدان امن شهوته... و الا لا الخ (الدر المختار: ج ۶، ص ۳۶۴ - ۳۲۹).

۲: (فتح الباري: ج ۱، ص ۳۷۳).

لا يجوز لبس الرقيق من الثياب اذا كان يشف عن العورة، فيعلم لون الجلد من بياض او حمرة سواء في ذلك الرجل والمرأة ولو في بيتها... الخ (الموسوعة... ج ۶، ص ۱۳۶).

د چسپ لباس د اغوستلو حکم:

په اوسنۍ زمانه کې ډېرې داسې بښخې سته، چې د نوي فېشن په نامه داسې تنگ لباسونه اغوندي، چې په هغو لباسو کې د لباس مقصد نه ترسره کېږي، ځکه چې د بدن ساخت (جوړ) واضح ښکاره کېږي او د تنگ لباس اغوستل د دوږخيانو بښخو نښاني ده او تنگ لباس نه د محرمو لکه پلار، ورور او داسې نورو په مخکې اغوستل جائز دی او نه د نامحرمو (چې نکاح يې ورسره صحيح کېږي) جائز دی.

نبي کریم ﷺ د هغو بښخو په باره کې چې تنگ لباس اغوندي فرمايي: که څه هم لباس به يې اغوستی وي ليکن د تنگوالي يا نازک والي له وجي به لڅي وي نو دوی به جنت ته نه سي داخلي او نه به د جنت بوی پيدا کړي که څه هم د جنت بوی به تر پښخو سوو کلونو تر مسافت پورې رسېږي.

لهذا چسپ لباس چې د بدن ساخت (جوړ) يې تر معلومېږي اغوستل يې جائز نه دي او پر هېڅ يې د اغوستلو څخه ضروري دی^(۱).

د چوږي پايجامي د اغوستلو حکم:

د چوږي پايجامي په نامه هغه پايجامه يا پرتوگ دی، چې پر بدن باندي ډېر چسپ وي، حتی چې د ډېر چسپ والي څخه پکښي کښېنستلای هم نه سي. دا پايجامه ډېرې بښخې د فېشن په توگه اغوندي او د تنگوالي له وجي پر بدن باندي چسپ وي چې له کبله يې د اغوستونکي د بدن اعضاء (اندامونه)

من تشبه بقوم ای من شبه نفسه بالكفار مثله فن الباس و غيره او بالفساق او الفجار، (مرقات: ج ۸، ص ۱۵۵).

^۱: عن ابي هريرة رضي الله عنه انه قال: نساء كاسيات عاريات مائلات لا يدخلن الجنة ولا يجدن ريحها و ريحها يوجد من مسيرة خمس مائة سنة (موطا امام مالک رضي الله عنه: ج ۲، ص ۱۶۱، باب ما يكره النساء لباسه).

و على هذا لا يحل النظر الى عورة غيره فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۲۶، فصل في النظر والمس).

واضح ښکاره کېږي.

لهذا دغسي پايجامې چي مخکي يې ذکر و سونه د نارينه و و په مخکي او نه د بښخو په مخکي يې اغوستل جائز دي، او د دغو پايجامو اغوستونکي به جنت ته هم داخل نه سي (۱)

د بارچاکي پايجامې د اغوستلو حکم:

بارچاکي پايجامه يو ډول پايجامه يا (پرتوگ) دی، چي ډېري بښخي يې د فېشن په توگه اغوندي او د هغه شکل او صورت دا ډول وي چي پايڅپ له سر څخه بيا تر زنگانه پوري يا يو څو انچه تر زنگانه لاندې يې بارچاک ورکړی وي نو د دتگ په وخت کي يا بېله تگه يې د دغه بارچاک څخه پنډی معلومېږي، او دا ډول پايجامې مشرکان (هندوان)، کافران او بې ديني بښخي اغوندي.

لهذا دا ډول پايجامه د محرم او نامحرم د دواړو په مخکي يې اغوستل جائز نه دي. ځکه چي د محرم په مخکي يې په اغوستلو کي د فتنې بېره سته او د هندوانو سره يې په اغوستلو کي مشابهت دی نو پر هېز ځني کول ضروري دي. (۲)

د پرتوگ د اغوستلو حکم:

پرتوگ چي صحيح جوړ سي يعني تنگ نه وي دا د بښخو لپاره بهترين لباس

۱: عن ابي هريرة رضي الله عنه انه قال: نساء كاسيات عاريات مائلات مميلات لا يدخلن الجنة ولا يجدن ريحها و ريحها يوجد من مسيرة خمس مائة سنة (موظا امام مالک رحمته الله عليه: ج ۲، ص ۱۶۱، باب ما يكره النساء لباسه).

و على هذا لا يحل النظر الى عروة غيره فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۶۶، كتاب الحظ والاباحة).

۲: و من محرمه من لا يحل له ... و الوجه والصدر و الساق و العضدان أمن شهوت ... (الدرالمختار: فصل في النظر والمس، ج ۶، ص ۳۶۴).

الشرط السابع: عدم الشبهة بالكفار و اهل الكتاب و الفساق: و هذا شرط عظيم في زينة المرأة المسلمة و به تتميز عن اهل الفسق و الخنا و الفجور ... الخ (احكام اتجميل النساء: ج ۴، ص ۱۱۱).

دئ، ځکه چې ستر ډېر بڼه پکښې پتېږي او شريعت مقدسه هم دغسي لباس ته فضيلت ورکړی دی، چې په هغه کې د انسان ستر بڼه محفوظ وي.

يو د پايجامې په نامه يو خاص پرتوگ بعضي بنځي اغوندي چې هغه په جوړولو کې سيده غيچي کوي نو د جوړښت اندازه يې داسې وي لکه يوازي چې پايشې وي نو که ډېر تنگ نه وي نو اغوستل يې پروا نه لري جائز دي البته که تنگ و نو اغوستل يې مناسب نه دي.

لهذا د پايجامې تر اغوستلو د پرتوگ اغوستل فضيلت لري، او نبی کریم ﷺ د پرتوگ اغوستونکو بنځو ته د مغفرت دعا فرمايلي ده (۱)

د مکسي قميص د اغوستلو حکم:

مکسي هغه قميص دی، چې په اوسني رواج کې يې څوک د واده په شپه په ناوي اغوندي او دغه مکسي دوه ډوله جوړېږي، يو هغه ډول وي چې لمن يې ډېره اوږده او غټه وي آن تر دې پورې چې لمن يې په څرپږي يا يې په لاس کې ورسره راخيستې وي او ددې سره يې لستونې بالکل نه وي که وي هم ډېر لنډ وي او د سينې په حصه کې تنگ هم وي او بله د يادولو وړ خبره دا ده چې د مکسي په نامه لباس د عيسوي بنځو خاصيت دی، نو دغسي مکسي قميص اغوستل جائز نه دي او دغه دوهم ډول چې يوازي يې لمن غټه وي نور لستونې يې پوره وي د سينې پر حصه باندي څه اندازه پراخ هم وي نو بيا يې اغوستل هم مناسب نه دي، ځکه چې بې ضرورته اسراف ډېر پکښې سوی وي او اسراف يو خو د پيسو د طرفه وي چې د يوې شپې لپاره يې په ډېرو پيسو رانيسي يا يې کرايه کوي او هم دا اسراف دی چې ټوکر د ضرورت څخه زيات پکښې کار سوی وي. (۲)

۱: لبس السراويل سنة و هو من الستراتيب للرجال والنساء: (كذا في الغرائب هندية: ج ۵، ص ۳۳۳، مجمع الزوائد: كتاب اللباس: ج ۲، ص ۸۰۳)

۲: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه، (البحر الرائق: ج ۸، ص ۳۴۹، فصل في اللباس).

د عام مکسي قميص د اغوستلو حکم:

د مکسي قميص يو ډول هغه وو، چي مخکي يې حکم تېر سو، چي هغه يوازي په ناويانو باندي د واده په شپه اغوستل کېږي، دوهم مکسي قميص دا دئ، چي عامي بنځي يې اغوندي د هغه د جوړښت کيفيت هم دوه ډوله دئ، يو خو داسي وي چي تريبجلکو اوږد وي مگر تنگ نه وي او نه يې لستونې لندې وي نو د دغه قميص اغوستل جائز دي.

دوهم هغه ډول جوړ وي چي د چا پر بدن باندي ډېر چسپ وي چي د هغه څخه د انسان اندامونه او ساخت يې واضح معلومېږي او لستونې يې هم لندې وي نو د دغسي مکسي قميص اغوستل چي دومره تنگ وي لکه مخکي چي وويل سول جائز نه دي (۱)

د پنجابي لباس حکم:

د پنجابي لباس په نامه دا هغه لباس دئ، چي د جوړښت کيفيت او طريقه يې دا ده چي مخکي به يې قميص محض بارچاکونه درلودل نور به پراخ وو، که څه هم د بارچاکو په وجه يې اغوستل مناسب نه وه مگر په اوسني وخت کي د هغه پنجابي لباس په نامه لباس دئ، ليکن د هغه سره فرق ډېر لري هغه دا چي يو خويوه اندازه تنگ وي دوهم دا چي قميص يې دومره لندې ورجوړ کړی وي چي محض يې سروزنه په پټه وي، نوري يې د ورنو حجم او ساخت معلومېږي. لهذا د دغسي لباس يا قميص اغوستل د انسان لپاره خصوصاً د بنځو

كلوا والشربوا والبسوا و تصدقوا من غير اسراف ولا مخيلة و هذا من هذا (تفسير ابن كثير: ج ٣، ص ٣١٤).

يتناول الاسراف في الانفاق وفي سائر الاعمال، (تفسير الماتريدي: ج ٤، ص ٢٨٠).

وابن عمر رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ من تشبه بقوم فهو منهم.

قال علي قاري: اى من تشبه بالكفار مثلاً في اللباس وغيره او بالفساق او الفجار (مرقاة: ج ٦، ص ٥٥، كتاب اللباس).

١: و على هذا لا يحل النظر الى عورة غيره فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ٦، ص ٣٦٦، فصل في النظر والمس).

لپاره بې حيايي، بداخلاقي او د شرم ضد لباس دى او بيا د نارينه ووپه مخکي يې اغوستل د بنځي بې حيايي په گوته کوي، نو ځکه يې اغوستل جائز نه دي. (١)

د انارکلي لباس حکم:

د انارکلي په نامه لباس دا هغه لباس دى، چي د جوړښت کيفيت او طريقه يې تر ډېره حده صحيح وي او جوړښت يې دا ډول وي چي قميص يې گردى او پراخ وي او دا ډول يې پايجامه هم صحيحه جوړه وي نو لهذا د انارکلي لباس که په همدغه کيفيت وي نو اغوستل يې جائز دي. (٢)

د چوري پنجابي لباس د اغوستلو حکم:

د چوري پنجابي لباس جوړ داسي وي چي قميص يې بارچاکونه لري او پرتوگ يې ډېر تنگ وي چي پر بدن باندي ډېر چسپ وي او د دغه سره يې بعضي بنځي يې د قميص لستونې هم ور لند کړي نو په دغسي کيفيت او صورت کي چي جوړ وي د چوري پنجابي لباس اغوستل جائز نه دي.

البته که د چوري پنجابي لباس جوړښت په دغه ذکر سوي شکل او صورت کي نه وي يعني د قميص لستونې يې لنډه نه وي او پرتوگ يې پر بدن باندي چسپ نه وي نو بيا يې اغوستل جائز دي. (٣)

د ساوريا لباس د اغوستلو حکم:

د ساوريا لباس په نامه دا هغه لباس دى، چي جوړښت يې په دا طريقه وي

١: ليس للمرأة ان تلبس الثياب الضيقة لما فى ذلك من تحديد جسمها و ذلك مشار للفتنة... (فتاوى هيئة كبار العلماء: ج ٢، ص ٨٣٩).

و على هذا لا يحل النظر الى عورة غير فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ٦، ص ٣٦٦، سعيد).

٢: لا بأس بلبس الثياب الاجميلة اذا كان لا ينكر عليه في (البحر الرائق: ج ٨، ص ٣٤٩، فصل في اللباس).

٣: و على هذا لا يصل النظر الى عورة غيره فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ٦، ص ٣٦٦).

چي قميص يې گردی وي او ډېر لنډ او تنگ يې جوړوي، چي څوک يې واغوندي د هغه د بدن ساخت او اندامونه ځني واضح معلومېږي، لهذا د دغسي لباس اغوستل چي د چا د بدن ساخت او اندامونه يې واضح معلومېږي جائزه دي حرام دي. (۱)

د بنگله (جانکت او لمن) لباس د اغوستلو حکم:

د جانکت و لمن په نامه د تېرو وختو څخه مشهور لباس دی، چي اوس يې څوک د بنگله په نامه باندي هم يادوي، د جوړښت کيفيت او طريقه يې دا ډول وي چي د نامه تر حدودو پوري يې جانکت وي او بيا جلا لمن وي، يعني جوړ يې داسي وي چي جانکت يې جلا وي لمن يې جلا وي او د اغوستلو پر مهال دواړه سره متصل اغوستل کېږي، بعضي بنځي يې بېله لستونو يا نيم لستونو هم جوړوي.

لهذا د جانکت او لمن په نامه يا بنگله په نامه باندي دغه لباس که چيري بېله لستونو يا نيم لستونو وي نو اغوستل يې جائزه دي، البته که لستونو يې پوره وي نو بيا يې اغوستل جائز دي. (۲)

د شاراره لباس د اغوستلو حکم:

د شراري په نامه لباس هغه لباس دی چي په دا ډول يې څوک جوړوي چي قميص او پرتوگ دواړه آزاد جوړېږي، د چا د بدن سره چسپ نه وي نو په دغسي صورت کي يې اغوستل جائز دي البته بعضي اوقات يې څوک داسي هم جوړوي چي لستونو يې نه وي ورکړي که يې ورکړي هم وي مگر لنډ وي نو بيا

۱: قال العثماني مد ظله العالی: فكل لباس ينكشف معه جزء من عورة الرجل وامرأة لا تقره الشريعة الاسلاميه مهما كان جميلاً... وكذلك اللباس الرقيق او الاصق بالجسم الذي يحكى للناظر شكل حصه من الجسم... فهو في حكم ما سبق في الحرمة و عدم الجواز (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۸۸، كتاب اللباس).

۲: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر الرائق: ج ۸، ص ۳۴۹، فصل في اللباس).

يې اغوستل جائز نه دي. (١)

د گير پرتوگ د لباس د اغوستلو حکم:

په اوسني عصر (وخت) کي د بنځو د لباسو ډيزاينونه او فېشنونه دومره ډېر ډولونو ته رسېږي، چي د هغو د جوړښت کيفيتونو ته او د جوړ طرزونو ته څوک په تعجب کي کېږي، د هغو فېشنې لباسو څخه يو لباس په نامه گير پرتوگ دى، چي جوړ يې داسي سوي وي چي پرتوگ يې ډېر او بې حده لوى جوړ کړى وي او قميص يې لنډ وړ جوړ کړى وي چي محض يې سروزنه په لمن پټه کړې وي دا ډول لباسونه چي يو طرف ته پرتوگ يې دومره لوى وي بل طرفته يې دومره کوچنى او لنډ قميص وي نو دغه ډول لباسونه محض د شهرت او تفاخر لپاره اغوستل کېږي، بلکي په دا ډول لباس اغوستلو کي يو ډول بداخلاقي، بې حيايي او اسراف هم وي نو لهذا د يوې مسلماني او حياداري بنځي لپاره دا ډول لباس اغوستل مناسب نه دي. (٢)

د افغاني لباس حکم:

د افغاني لباس په نامه دا هغه لباس دى، چي د څه مودې څخه رائج دى، او د هغه جوړښت دا ډول وي چي مکمل څوک پکښي مستور وي يعني پخپل مناسب انداز باندي جوړ وي، چي نه تنگ او نه لنډ وي او نه دا چي لستونې يې لنډ وي او د قميص غاړه يې پراخه او آزاده وي. نو دا ډول لباسونه چي ښه څوک پکښي مستور وي په اوسني وخت کي

١: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر الرائق: ج ٨، ص ٣٤٩، فصل فى اللباس).

٢: قال الملا علي قاري رحمته الله: من تشبه بقوم اى من شبه نفسه بالكفار مثلاً فى اللباس وغيره او بالفساق او الفجار... فهو منهم... اى فى الاثم والخير... (مرقات المفاتيح: ج ٨، ص ١٥٥).

والأصل فى هذا الشرط ما قال رسول الله ﷺ: من لبس ثوب شهورة فى الدين البسه الله ثوب مزلة يوم القيامة ثم الهب فيه ناراً (ابوداود: كتاب اللباس، ج ٢، ص ٣١٤).

بې اغوستل د فتنې د ډېرښت د وجې د بنځو لپاره ضروري او لازمي دي که څه هم قيمتي او د ډېرو پيسو او بڼايسته لباس وي. (١)

د شپړواني (چپنه والا) لباس حکم:

چونکه د لباسو اغوستل په اوسنۍ زمانه کې بعضي څوک دا فکر کوي چې څه اندازه بدن پټول د لباس مقصد دی بس، نو ځکه داسې ډول ډول لباسونه رائج سول، چې په هغو کې د چا بدن مکمل نه وي پټ او بعضي داسې وي چې د فاسقانو او کفارو د لباسو په ډول وي او بعضي دا ډول وي، چې ظاهراً يې بدن په پټ وي مگر د چا د بې حياييۍ او بې شرمۍ او بداخلاقيۍ شاهدني ورکوي او د فتنې لور ته د چا فکر وراروي، او دا هغه لباسونه دي چې نن سبا يې بعضي بنځي د شپړواني (چپنه والا) په نامه باندي اغوندي او جوړښت يې دا ډول وي چې يو خو يې د عام بارچاکي لباس په ډول بغلونه بارچاکونه لري دا خو په هر صورت دوهم دا چې د مخ لمني ته يې لوی بارچاک ورکړی وي او دغه د مخ لمني ته دومره لوی بارچاک ورکول چې د انسان د ورنو لوړه حصه هم ورڅخه معلومېږي او دا هغه لباس دی چې د چا بې حيايي او بې شرمي ور په گوته کوي او د دې سره سره دا د کفارو او فاسقو بنځو لباسونه دي، چونکه هغوی نه حيا لري نه اخلاق او نه د دغو شيانو مراعت ساتي.

لهذا د مسلمانو او ديندارو بنځو لپاره دا ډول لباس اغوستل چې په هغه کې د چا حيا او شرم نه وي خوندي جائز نه دي، خصوصاً چې بيا د کفارو او بې دينو بنځو څخه دا لباس رائج سوی وي يا د هغوی لباس بلل سوی وي. (٢)

١: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا يندر عليه فيه (البحر رائق: ص ٣٤٩، ج ٨، فصل في اللباس).

فان الاسلام ... لم يقصره على نوع دون نوع ولم يقرر للانسان نوعاً خاصاً او هيئة خاصة من اللباس ... و انما وضع مجموعة من المبادئ (تكملة فتح الملهم: ج ٤، ص ٨٧).

٢: ليس للمرأة ان تلبس الثياب الضيقة لما في ذلك من تحديد جسمها و ذلك مشار للفتنة

د سينه بند د استعمالولو حکم:

د سينه بند د استعمال بنيادي مقصد د ځيگر حفاظت دى، نو ځکه د بنځو لپاره يې استعمالول جائز او بڼه کار دى. البته که چيري د سينه بند استعمال په داسي ډول وي چي د چا ځيگر ښکاره او واضح پکښي معلومېږي نو بيا يې استعمال جائز نه دى.

لهذا که د سينه بند استعمال په نيت د ځيگر د حفاظت وي نو جائز او اولی کار دى او که د سينه بند استعمال په نيت د ځيگر د واضح او د بل توجه ځان ته د را اړولو لپاره وي نو د خاوند دمخه ماسوا د بل چا په مخکي ښکاره کول يې جائز نه دي (۱)

د زفانه جانکت (انگيا) د اغوستلو حکم:

هغه جانکت (انگيا) چي عموماً د بنځو لپاره د يخ څخه د ځان ساتلو لپاره جوړېږي او کيفيت او جوړي يې هم د نارينه وو د جانکت (انگياوو) څخه جلا وي نو د بنځو لپاره يې اغوستل جائز دي. البته که د هغه جانکت (انگيا) جوړ او استعمال د نارينه وو لپاره خاص وي نو د بنځو لپاره يې اغوستل جائز نه دي او که د بنځو لپاره يې جوړ او استعمال خاص وي نو د نارينه وو لپاره يې اغوستل جائز نه دي (۲)

والغالب فى البنطلون انه ضيق... (فتاوى هيئة كبار العلماء: ج ۲، ص ۸۳۱).
 و تعد مجاوزتها خرقاً للحياء و خدشاً للمروءة... حتى لا يكون لباسها لباس شهوة لمخالفتها
 عادة الناس... (احكام لتجميل النساء: ج ۱، ص ۱۰۷).
 ۱: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر الرائق: ج ۸، ص ۳۴۹، فصل
 فى اللباس).

۲: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر الرائق: ج ۸، ص ۳۴۹).
 لعن رسول الله ﷺ المتشبهين من الرجال بالنساء... الخ وهذا الحديث اصل فى عدم جواز
 تشبه الرجال بالنساء والعكس فى اللباس والزينة... دون الاخر (احكام لتجميل النساء: ص
 ۱۰۸).

د بنځو لپاره د رخچيني د استعمال حکم:

رخچيني پر دوه ډوله دي، يو هغه ډول دي چي د نارينه وو لپاره خاص دي، چي عموماً يې نارينه استعمالوي نو د نارينه وو د رخچيني استعمال د بنځو لپاره جائز نه دى. دوهم هغه رخچيني دي چي بعضي سپين سري بنځي يې د ورپښتانو د حفاظت لپاره استعمالوي نو په دغه نيت يې استعمال جائز دي. البته که چيري يې استعمال د فېشن لپاره وي که څه هم حفاظت پکښې راغلى وي نو بيا يې هم استعمال جائز نه دى^(۱)

پر لباس باندي د تصوير (عکس) حکم:

درې ډوله تصويرونه (عکسونه) پر لباسو باندي نقش کېږي يا جوړېږي، د درو سرو حکم به انشاء الله په تفصيل سره جلا جلا ذکر سي.

اول:

د ذي روح (ساه اخیستونکو) شيانو تصويرونه (عکسونه) مثلاً لکه د انسان يا نورو حيواناتو يا مرغانو.

دوهم:

د غير ذی روح (د ساه نه اخیستونکو) شيانو تصويرونه (عکسونه) مثلاً لکه د ستوري، لمر، درختي، ډبري او داسي نورو شيانو.

درېم:

د کفارو د شعائرو تصويرونه (عکسونه) مثلاً لکه د صليب يا د هغو نښو تصويرونه چي دوی ته منسوب وي، د دې په ضمن کي نو د دوی د ممالکو د بيرغونو تصويرونه (عکسونه) هم راځي.

پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخیستونکو) شيانو د عکسونو حکم:

۱: عن ابن عباس ؓ قال لعن رسول الله ﷺ المتشبهين من الرجال ..... من النساء بالرجال.

ترغيب والترهيب ج: ۳ ص: ۱۰۳

اذا كان اللباس غالبه لباس رجال نهيت عند المرأة وان كان ساتراً (احكام تجميل النساء: ص

د ذي روح (ساه اخیستونکو شيانو) لکه د انسانانو، حيوانانو او مرغانو عکسونه جوړول يا په بل باندې جوړول يا د کپمري په ذريعه ورڅخه اخیستل يا پخپله اخیستل يا په کورونو کې ايښوول يا څړول يا پر لباسو باندې نقش کول يا هغه لباس اغوستل چې پر هغه باندې د ساه اخیستونکو شيانو عکسونه وي دا ټول په شريعت مقدسه کې حرام دي، او کوونکی يې د عذاب مستحق دی او دا ډول په هغو ځايو کې لکه کوټه، سالون او داسې نورو کې چې عکسونه څرپري هلته لمونځ کول مکروه دي او په هغه لباس کې لمونځ کول چې پر هغه باندې د ساه اخیستونکو شيانو عکسونه وي د نارينه او ښځينه وو لپاره مکروه تحریمي دي.

ليکن بعضي غافله مسلمانان يا د کفارو د فېشن څخه متاثر مسلمانان داسې لباسونه پخپله اغوندي يا يې په بنحو يا پخپلو کوچنيانو باندې اغوندي چې هغه لباسونه يا هغه ډول لباسونه کفار او فاجران استعمالوي او خصوصاً هغه لباسونه لکه انگيا يا کوټونه او داسې نور بعضي مسلمانان يې اغوندي چې پر هغه باندې د مشرکانو هندوانو د فلمونو د اداکارانو عکسونه وي.

لهذا دغه اعمال او کارونه او دا ډول لباسونه اغوستل چې مخکې ذکر سول حرام او کوونکی يې د عذاب مستحق دی.

حکمه په حديث شريف کې نبي ﷺ فرمايي:

عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول اشد الناس عذاباً عند الله المصورون. (١)

ترجمه: د عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه څخه روايت دی: دی وايي چې ما د نبي کریم ﷺ څخه واورېدل چې د قيامت په ورځ به تر ټولو سخت عذاب د عکسو جوړونکو لپاره وي.

او په بل حديث شريف کې نبي کریم ﷺ فرمايي:

١: (مشکوٰة: ج ٢، ص ٣٨٥).

عن ابن عباس رضي الله عنهما سمعت رسول الله يقول: من صور صورة في الدنيا كلف ان نفخ فيها الروح يوم القيامة وليس بنافخ. (۱)
ترجمه: حضرت ابن عباس رضي الله عنهما فرمايي چي د نبي كريم صلى الله عليه وسلم څخه مي واورېدل چي ده مبارك وفرمايل: چا چي يو صورت په دنيا كې جوړ كړ نو د قيامت په ورځ به دى مكلف سي چي دغه (جوړ سوي) صورتو ته ساه ور كړه، دى به يې نه سي وركولاى.

او نبي كريم صلى الله عليه وسلم په بل حديث شريف كې فرمايي:
لا تدخل الملائكة بيتاً فيه كلب ولا تصاوير، متفق عليه. (۲)
چي په كوم كور كې تصويرونه (عكسونه) وي يا سپى وي و هغه كور ته د رحمت ملائكي نه داخليږي. (۳)

كه پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخيستونكي) ډېر كوچني عكسونه وي؟
كه چيري تصوير (عكس) ډېر كوچنى وي او د ليري ځاى څخه نه معلومېږي، كه څه هم څوك ورنژدې سي ورته معلوم سي يا په ډېر فكر كولو سره ورته معلوم سي نو د مجبوري په وجه يې اغوستل جائز دي او بېله

۱: (مسلم: كتاب اللباس، ص ۲۰۲، ج ۲).

۲: (مشكوته: كتاب اللباس، ج ۲، ص ۳۸۵).

۳: فظاهر كلام النووي في شرح مسلم الاجماع على تحريم تصوير الحيوان: و قال: سواء صنعه لما يمتهن او لغيره قصنعته حرام بكل حال... و سواء كان في ثوب او بساط... و غيرها (ردالمختار: ج ۱، ص ۶۴۷، سعيد).

و لبس ثوب فيه تصاوير الذي له روح للتشبه بعبادتها! اي من المكروه... و هو اي الثوب مكروه بذاته: فكيف به في الصلاة و المقصود هنا الكراهة التحريمية (ردالمختار: ج ۱، ص ۴۳۵).

و من خلاصة ما سبق لتضح ان اقتناء المرأة لصورة ذات الأرواح في لباسها او في حليها هو أمر محرم: لورود العقوبة فيه و العقوبة لا تكون الا على فعل محرم (احكام تجميل النساء: ص ۳۳۱).

ضرورته يې اغوستل بڼه کار نه دی^(٦١).

پر لباس باندي د سر پرې سوي ذي روح شيانو عکسونه:

پر لباس باندي د داسي تصوير (عکس) وجود چي د هغه تصوير (عکس) سر نه وي يعني ورڅخه قطع سوی يا يې مخ نه وي يا يې داسي اندام نه وي چي د هغه پرته دغه ذي روح شی ژوند نه سي کولای، که څه هم د هغه تصوير جوړښت داسي سوی وي چي سر يا هغه اندامونه چي د هغه ماسوا ژوند نه سي کولای نه وي يا يې وروسته تر جوړښته هغه سر يا اندام ورڅخه قطع کړی وي چي بېله هغه ژوند نه سي کولای، نو د داسي لباس اغوستل چي پر هغه باندي د دغه ذکر سوو ډولونو تصويرونه (عکسونه) وي جائز دي.^(١)

پر لباس باندي د غير ذي روح شي د تصوير حکم:

پر لباس باندي د غير ذي روح شيانو تصويرونه لکه د درختي، گلانو، مېوو، ډبرو او داسي نورو پروانه لري جايز دي، که څه هم لمونځ په دغه تصوير لرونکي لباس کي وکړي مکروه نه دی، او دا ډول که په کور کي په خونه او سالون کي څرول سوي وي هم جائز دي.^(٢)

پر لباسو باندي د کفارو د شعائرو او تصويرونو حکم

د صليب لرونکي لباس د اغوستو حکم:

^(٦١) (الا ان تكون صغيرة) لان الصغار جداً لا تعبد، فليس لها حكم الوثن لا تكره في البيت والمراد بالصغيرة التي لا تبدوللناظر على بعد والكبيرة التي تبدوللناظر على بعد (كذا في فتح القدير: ص ٤١٤، ج ١).

^١: او مقطوعة الرأس او الوجه او ممحوة عضو لا تعيش بدونه... قوله او مقطوعة الرأس أي سواء كان من الاصل او كان لها رأس ومحي وسواء كان القطع بخيط... برون الرأس عادة (الدر المختار مع رد المختار: ج ١، ص ٦٤٨، سعيد).

^٢: قال النووي رحمته الله واما الشجر ونحوه مما لا روح فيه فلا يحرم صنعة ولا التكبس به: وسواء الشجر المثمر وغير (شرح النووي على الصحيح المسلم: ج ١، ص ١٣٠، كتاب اللباس).

فان غير ذي الروح لا يكره كالشجر (فتح القدير: ج ١، ص ٤١٤).

د دنيا ټوله تجارت تقريباً په اوسني زمانه كې د كفارو په لاس كې دى، په تجارت كې د مال د ډېرښت تر څنگ يو مهم كار يې د خپل دين د ترقۍ او د خپلو شعائرو د عامېدو لپاره په تجارت كې دا هم كړى دى، چې د خپل باطل دين او باطل مذهب عقیده او د هغه نښې و نښانې د فېشن او ډيزاين په صورت كې په ټوله دنيا كې وغورولې او نشريې كړي او د شعائرو نشريې دا ډول نه دى چې يوازي پر يو خاص شي باندي وي، بلكې پر لباس باندي، پر رځپينه باندي، پر كوټ باندي حتى د تعليم پر اسبابو باندي لكه: قلم، كتابچه او داسې نورو شيانو. داسې شى نسته چې پر هغه باندي يو ډول د ډولونو يو تصوير (عكس) موجود نه وي، كله د صلب د نښان عكس وي چې صورت او كيفيت يې دا ډول وي لكه د جمع علامه خوڅه فرق يې دا دى چې په صليب كې يې لاندي خط او ږد وي، كله د يهودو د شپږ كونجه ستوري تصوير (عكس) وي. اوس موږ دغه كارته سازش وپلاى سو، او كه د خپل ځان لپاره غفلت؟

دا يو فكري جگړه ده چې مغربي هيوادونو د مسلمانانو پر خلاف شروع كړې ده، چې مسلمانان يې د خپلو شعائرو څخه غافل كړي دي او په دغه د فېشن او ډيزاين په نامه يې د مسلمانانو شكلونه، لباسونه چې حتى د مسلمانانو معاشرې او محلي يې د ځان په ډول جوړي كړي دي.

كه موږ وگورو مغربي نړۍ پر خپلو لباسو د خپلو شعائرو څومره اشاعت كوي، چې په ټوله دنيا كې يې خپل د دين شعائر پيژندلي دي حتى چې محض يو كمزوري مسلمانان يې هم استعمالوي او د صليب د نښان استعمال خوڅه بلكې ماتول يې په شريعت مقدسه كې ضروري دي او د نبي كريم ﷺ عمل هم دا وو، چې چيري به يې داسې شى وليدى چې پر هغه باندي د صليب د نښان سره مشابهت وو نو نبي كريم ﷺ هغه ماتوى. (۱)

د صليب د نښان عكس د نورو شيانو د عكسو څخه جلا دى، ځكه چې د

۱: عن يحيى عن عمران بن حطان ان عائشة حدثته ان النبي ﷺ لم يكن بترك فى بيته شيئاً فيه تصاليف الا نقضه (بخاري: كتاب اللباس، ص ۸۸۰، ج ۲).

صليب د نښان خصوصاً عبادت کېږي او هغه د يوه معبود په ډول بلل کېږي، نو لهذا د ساه اخیستونکو تر تصوير ډېر بد په شريعت کې بلل سوی دی.

او د صليب نښان استعمالول يو ډول د دوی سره مشابهت کول دي او په حديث شريف کې نبي کریم ﷺ فرمايي: چا چې د دوی سره (يهود او نصاری) مشابهت وکړ، نو مشابهت کوونکی هم د دوی څخه دی او که د مشابهت نیت يې کړی هم نه وي خو معنا د دوی سره په عقیده کې ګډ بلل کېږي او د صليب څخه د دوی مراد دا دی، چې عیسی ﷺ وفات سوی دی او دغه عقیده د قرآن کریم د آیات څخه صریح او واضح خلاف ده.

په هر صورت د مسلمانانو لپاره د کفارو د شعائرو خصوصاً د صليب د نښان استعمالول د اسلامي غیرت خلاف دي او په شريعت مقدسه کې دا ډول لباس اغوستل چې پر هغه باندي د صليب تصوير وي د ټولو مسلمانانو لپاره حرام او ناجائز دي. (۱)

د کفارو د بیرغونو د لباس د اغوستلو حکم:

پر بعضو لباسونو باندي یا پر نورو داسې شيانو باندي چې پر هغه باندي د بیرغ د جوړولو ضرورت نه وي خو بیا هم ډېر داسې مسلمانان وي چې پر لباس باندي د کفارو د ملکو بیرغونه وي او د ملک بیرغ دا د هغه ملک یا وطن علامه او نښاني وي او چې کفارو د ملکو بیرغونه پر خپلو لباسو باندي جوړول یا داسې لباس اغوستل چې پر هغه باندي د کفارو د هیواد بیرغ وي د مسلمان د اسلامي غیرت خلاف دي او بل دا چې په حقیقت کې د کفارو د بیرغ

۱: من تشبه نفسه بالكفار مثلاً فی اللباس وغيره او بالفساق او بالفجار ... فهو منهم فی الاثم والاکیر (مرقات: کتاب اللباس، ج ۸، ص ۱۵۵).

ان الصلیب شعار یختص بالنصارى و هو امر عبادة لدهم ... و لبس المسلم له یعدرضیاً بالاتسباب الیههم ... و لبس الصلیب فیہ اظهار من لابسہ لموافقة النصارى فی رعمهم انهم قتلوا عیسی ﷺ و هذا مناف لصریح القرآن، حیث یقول اللہ تعالیٰ: و ما قتلوه و ما صلبوه و لکن شبه لهم (احکام تجمیل النساء: ص ۳۴۱).

لرونکي لباس اغوستل يو ډول د دوی سره نفرت نه کول دي او د اسلامي نښو سره محبت نه کول دي او نبي کریم ﷺ چي د صليب او د شرک نښي ماتولې او بيا د نبي کریم ﷺ دا فرمان چي خبردار د مشرکانو دزيم څخه ځان وساتئ. (۱)

لهذا معلومه سوه چي د مسلمان لپاره دا ډول لباس اغوستل مناسب نه دي چي پر هغه باندي د کفري هيوادو و بېرغونه وي او دا عمل د اسلام د غيرت خلاف دی.

که پر لباس باندي تصوير (عکس) وي نو څه به کوي؟

که پر لباس باندي يا بل د اغوستلو پر شي باندي يا په کور کي د څړولو يا ايښوولو پر شي باندي تصوير (عکس) وي نو اول خو دي يې ليري کړي او د ايښودلو او استعمال څخه دي يې پرهڼزو کړي. دا بهتر او ښه کار دی او که يې ليري کول يا ضايع کول ناممکن وي د هغه شي استعمال ضروري وي نو بيا دي په لاندي طريقو کي په يوه طريقه باندي عمل وکړي:

اول:

د تصوير (عکس) سر دي ورڅخه پرې کړي ځکه علماء فرمايي چي کله د تصوير سر ورڅخه پرې سي نو د هغه ممانعت ختمېږي. (۶۷)

دوهم:

د تصوير (عکس) هيئت دي ورخراب کړي که څه هم نيمی پاته سي.

درېم:

يا دي د هغه لباس استعمال پرېږدي يا دي داسي کار ورڅخه واخلي چي په هغه کي د تصوير توهين راسي.

څلورم:

يا دي پر تصوير (عکس) باندي يوشی و موبږي چي د تصوير هيئت ختم

۱: و اياکم والتنعم وزی اهل الشرك (صحيح مسلم: ص ۱۹۱، ج ۱).

(فتح الباري: ج ۱۰، ص ۳۸۸).

سي يا يې هيئت معلوم نه سي.

دا ډول که د صليب تصوير وي يا د صليب مجسمه وي نو تصوير دي خراب کړي او که يې مجسمه وي نو بيا دي يې ماته کړي.

که د صليب نښان پر لباس باندي وي نو د لباس څخه دي يې خراب کړي که څه هم د صليب نښان پر قالين، غالي، فرش باندي وي بيا يې هم خرابول ضروري دي، ځکه چي د صليب نښان د تصوير څخه ډېر شنيع او بد دی. (۱)

د نورو د ورځي په نيت د نوي لباس د اغوستلو حکم:

نوروز چي د حمل اول تاريخ دی، او مهرجان چي د ميزان اول تاريخ دی، دا هغه دوې ورځي دي چي د جاهليت په زمانه کي لمانځل کېدلې نو کله چي نبي کریم ﷺ مدينې منورې ته تشریف راوړی د مدينې منورې خلکو دغه ورځي لمانځلې، يعني په دغو ورځو کي يې خوشحالی کولې او مېلو ته به خلک تلل، نوي لباسونه به يې اغوستل او داسي نور، نو نبي کریم ﷺ د دوی څخه پوښتنه وکړه چي دا څرنگه ورځي دي؟

دری وويل، چي د جاهليت په زمانه کي موږ په دغو دوو ورځو کي خوشحالی کولې.

پيغمبر ﷺ وفرمايل: په تحقيق سره الله تعالی د دغو دوو ورځو په بدل کي بهتره او خيرتر دې درکړي دي يوه د لوی اختر ورځ بله د کوچني اختر ورځ ده او د دې څخه وروسته بيا هم کفار په دغو ورځو کي خوشحالی کولې او لمانځلې يې، آن تر نني زمانې پوري چي په اوسني زمانه کي به يې کمزوري مسلمانان يې هم په دا ډول لمانځي چي نوي لباسونه کوي، يو تر بله مهماني سره کوي حتی چي بازارونه بند وي، يو تر بله د دغو ورځو مبارکي سره ورکوي، دا ټول د کفارو، مجوسيانو، مشرکينو او شيعه گانو رواجونه دي.

لهذا د مسلمانانو لپاره دا ورځي لمانځل نه دي په کار او په دغو ورځو

۱: ان كانت الصورة الذرات الارواح وهى فى لباسها ... ان تقطع رأسها ... ان تفرق هيئتها ... ان تغير من استعمالها ... او بقطع رأس فلا امتناع (احكام تجميل النساء: ص ۳۴۲).

کي په دې نيت چي د نوروز اوله ده نوي لباسونه ځان ته او اولادو ته کول دا ډول مبارکي سره ورکول جائزه دي: (۱)

د نقش او کشيده کاري لرونکي لباس حکم:

لباسونه مختلف رنگونه لري هر رنگ ځان ته زينت لري او د لباس د لا زينت او بنايست لپاره بنځي پر لباسو باندي د کشيده کاري، کاري يا د گلدوزي کار کوي او د بنځو دا ډول لباسونه خوښ دي.

لهذا د بنځو لپاره نقش او کشيده کاري سوي لباس اغوستل جائز څه بلکي افضل او ښه کار دى، خو په دې شرط چي د شريعت مقدسه د اصولو مطابق وي: (۲)

د دستکلو او جرابو د استعمال حکم:

بنځي اکثر اوقات د خپل لباس سره د حجاب (چادري) د اغوستلو پر مهال دستکلي په لاسوي او جرابي په پښو کوي، که د دستکلو او جرابو د استعمال نيت د خپلو لاسو او پښو د زينت پتول وي، نو د دستکلو او جرابو استعمال جائز خو څه بلکي په اوسني زمانه کي اولی او بهترين کار دى.

البته که چيري د دستکلو او جرابو رنگ او پر هغو باندي نقش او نگار دا ډول وي چي په ورته کتلو سره څوک ورته متوجه کېږي نو بيا د دا ډول دستکلو

۱: (مشکوٰة: ج ۱، ص ۱۲۶ - مرقات: ج ۳، ص ۵۴۳).

قال المظهر فيه دليل على ان تعظيم النيروز والمهرجان وغيرهما اى من اعياد الكفار منهي عنه.

والاعطار باسم النيروز والمهرجان لا يجوز (مجموعه الفتاوى: ج ۲، ص ۲۹۲).

ويخروجه الى نيروز المجوس لمرافقته معهم فيها... وباهدائه ذلك اليوم للمشركين ولو بيضة تعظيماً كذلك (هنديہ: ج ۲، ص ۲۷۶).

۲: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر الزائق: ج ۸، ص ۳۴۹، كتاب الكراهية).

او جرابو استعمال جائز نه دي (۱)

په عده کي د بنایسته لباس اغوستل جائز دي؟

د هغو بنځو لپاره چي خاوند يې مړ سوی وي يا خاوند دا طلاقه کړې وي ترڅو چي د خاوند د مرگ يا د طلاق عده تېره سوې نه وي نو د داسي بنځي لپاره بنایسته لباس اغوستل يا د بنایسته شيان استعمالول جائز نه دي (۲)

د بنځو لپاره د ورپښمو لباس اغوستل جائز دي؟

د ورپښمو استعمال د بنځو لپاره جائز دي که ورپښم اصلي وي که مصنوعي وي، که يې ډېر استعمالوي که لږ، په هر صورت کي د بنځو لپاره د ورپښمين لباس اغوستل جائز دي.

البته د نارينه وو لپاره که لوی وي که کوچنی وي بلا عذره د ورپښمين لباس اغوستل جائز نه دي (۳)

د لویو او کوچنیو نجونو په لباس کي فرق سته؟

هغه لباسونه چي د هغو اغوستل د لویو بنځو لپاره په يوه وجه د وجوهاتو په سرعت کي منع سوي وي د کوچنیو نجونو لپاره څه فرق لري:
اول:

يو هغه لباسونه دي چي د لویو بنځو څخه په دغه وجه منع سوي وي چي هغه ډېر باريک يا لنډ يا پر بدن باندي چسپ وي او يا داسي نور. د دا ډول لباس په هغو نجونو اغوستل چي عمر يې د نهو کلونو څخه کم وي يا د فتنې

۱: و ثانيهما: ما يقصد به مستر القدم عن النظر اليها وهو الجورب او النعل ان كان من النوع الساتر (تجميل احكام النساء: ۲۳۱ مخ).

۲: عن ام سلمة رضي الله عنها عن النبي صلى الله عليه وسلم قال المتوفى عنها زوجها لا تلبس المعصفر من الثياب ولا المشطه ولا الحلوى ولا تخصب ولا تكتحل، (مشكوة: ۲۸۶ مخ).

۳: ويحل للنساء لبس الحرير ولا يحل للرجال، (مجمع الانهر: كتاب اللباس، ج ۴، ص ۱۹۴).
يكره لبس الحرير للذكور صغيراً كان او كبيراً، (الفتاوى السراجيه: باب في اللبس، ص ۷۵، سعيد).

بېره د ډېر کوچنيوالي په خاطر نه وي نو اغوستل يې جائز دي، البته چې آينده د دغو کوچنيو نجونو تربيه او عادت خرابېږي يا په لوی والي کي يې دا ډول لباس عادت جوړېږي نو ځکه يې اغوستل مناسب نه دي.

دوهم:

هغه لباسونه چې د هغو اغوستل په دغه وجه منع سوي وي، چې پر هغو باندي د ذی روح شيانو تصويرونه (عکسونه) وي يا د صليب تصوير (عکس) وي او يا داسي نور نو د دغه لباس اغوستل په کوچنيو اولادو باندي جائز نه دي، لکه څرنګه چې د لويانو نارينه او ښځينه وو لپاره يې اغوستل جائز نه دي بلکي که څوک په کوچنيو اولادو باندي دغه ډول لباسونه واغوندي نو د هغو ګناه هم پر اغوستونکو (پر مور او پلار) باندي ده.

لهذا اول ډول لباسونه په اولاد باندي اغوستل مناسب نه دي او دوهم ډول لباسونه په اولادو باندي اغوستل جائز نه دي که يې په واغوندي ګناه يې پر اغوستونکو باندي ده (۱)

د لباس آداب

د لباس د اغوستلو د آدابو څخه څه آداب د ښځو لپاره په لاندي ډول ذکر سوي دي:

(۱)

د لباس په اغوستلو کي ښه نيت

تر ټولو دمخه د لباس د اغوستلو پر وخت ښه نيت خپلول چې زه کوم لباس

۱: اما الصبيان: فان كان مميزاً غير ذی شهوة فله نظر ما فوق السرة و ما تحت الركبة اذ انه لا شهـ له اشبه الطفل... ولا يجب لاستتار عنن هودون سبع سنين في امر من الامور (احكام تجميـ النساء: ص ۱۰۲).

وما يكره لرجل لبسه يكره للغلمان والصبيان... ولاثم على من البسهم لانا امرنا بحفظهم، (هنديـ: ج ۵، ص ۳۳۱).

اغوندم د دغه مقصد د ستر پټول دي او د الله تعالى د نعمت اظهارول او بښکاره کول دي، چي الله تعالى ماته د داسي لباس د اغوستلو توفيق را کړی او د رانيولو قدرت يې را کړی دی، چي د هغه په وجه سره زه خپل خاوند ته په بڼه بڼايسته شکل او صورت کي بښکاره سم:

ان الله يحب ان يري أثر نعمته على عبده.

بپشکه چي الله پاک خوښوي چي د ده ورکړل سوي نعمتونه پر خپل بنده باندي وويني (۱).

(۲)

د لباس د اغوستلو دعا

د لباس د اغوستلو پر وخت د لباس دعا کول او تر ټولو مختصره او بهتره دعا په لاندې ډول ده:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا الثَّوْبَ وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ.

ترجمه:

ټوله ثنا او صفت الله تعالى لره ثابت دي، هغه الله چي ماته يې دغه لباس را اغوستی دی، او زما بېله طاقت او استعداد يې ماته را کړی دی (۲)

(۳)

لباس اغوستل د راسته طرفه څخه شروع کول

د لباس د اغوستلو پر وخت د راسته طرفه څخه شروع کول يعني د قميص د اغوستلو پر مهال اول راسته لستونې اغوستل او د پرتوگ اول راسته پايڅه په پښه کول، د نبي کریم ﷺ سنت او د لباس آداب دي (۳)

(۴)

۱: ترمذي: کتاب الادب، ج ۲، ص ۱۰۹

۲: (ابوداود: کتاب اللباس، ج ۲، ص ۵۵۸).

۳: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا لَبَسَ قَمِيصًا بَدَأَ بِمَامِيهِ (ترمذي: کتاب اللباس،

د لباس کښل د چپه طرفه شروع کول

د لباس د کښلو پر مهال د چپه طرفه څخه شروع کول، يعنې د قميص د کښلو پر مهال اول چپه لستونې کښل او د پرتوگ د کښلو پر وخت اوله چپه پايڅه کښل سنت او د لباس آداب دي (۱)

د لباس د کښلو دعا

لباس که د پرېوللو يا د خوب (پرېوتلو) لپاره کښل کېدی نو دغه لاندې ذکر سوې دعا دي ووايي:

بسم الله الذي لا اله الا هو (۲)

(۵)

د لباس د اغوستلو دمخه په لباس کي کتل

د لباس د اغوستلو دمخه په لباس کي کتل يا لباس ټکوهل د سنت او آدابو څخه دي، ځکه نبي کریم ﷺ فرمايي: څوک چي پر الله تعالی او د آخرت پر ورځ ايمان لري نو موزې دي نه اغوندي ترڅو چي ټکوهلی يې نه وي.

تشریح: که څه هم دغه حديث د الفاظو له رويه د موزو په اړه وارد سوی دی مگر علماء کرامو د اغوستلو د ټولو انواعو (قسمو) لپاره بللی دی، ځکه د حشراتو (خزندو) څخه د ځان ساتلو لپاره د اغوستلو په هر شي کي کتل سنت دي (۳)

۱: عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله ﷺ قال اذا اتعل احدكم فليبدأ باليمنى واذا خلق فليبدأ بالشمال... (الحديث). قال نووي رحمته الله عليه فيستحب البداء باليسار في كل ما هو ضد ما يتسحب فيه البدء باليمين... و من ذلك... والسراويل والكم... الخ (شرح مسلم للنووي: ص ۷۴ - ۷۵، فتح الباري ص ۳۱۲، ج ۱).

۲: (اذكار النووي: ص ۲۴).

۳: من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فلا يلبس خفيه حتى تنفضهما.

(۶)

د لباس اوږدوالی

د بڼځو لباس پر دوه ډوله دی، یو مستحب دوهم جائز. اول د بڼځو لپاره مستحب لباس دا دی، چي قميص يې د پښو (بجلکو) څخه یوه لوپشت لوړ. دوهم: جائز لباس يې دا دی، چي د پښو (د بجلکو) څخه يې قميص یو شرعي گز لوړ وي (۱)

(۷)

په لباس کي د لويي (تکبر) څخه ځان ساتل

تزویر یعنی د خلکو په مخکي خپل ځان یا لباس په دا ډول ښکاره کول چي دا ډول لباس یوازي زه لرم، بل څوک يې نه لري او پخپل لباس باندي په باطله طريقه ځان ښایسته کول. دا عمل د لباس د آدابو څخه نه بلل کېږي. بلکي په لباس کي اعتدال او میانه روي اختيارول په کار دي (۲)

وهذا الادب وان كان لفظه وارداً في الخف... عند تطبيقه في سائر أنواع اللباس (احكام تجميل النساء: ص ۳۵۵).

۱: و عن ابن عمر رضي الله عنهما قال رخص رسول الله ﷺ لامهات المؤمنین فی الذیل شبراً ثم استزدنه فزادهن شبراً فكن يرسلن الينا فنذرع لهن ذراعاً (ابوداود: كتاب اللباس، ص ۷۷۶، باب فی قدر الذیل).

و قال ابن حجر رحمته الله: والحاصل ان النساء لهن حالان: حال استحباب و هو ما يزيد على هو جائز للرجال بقدر الشبر و حال جواز بقدر الزراع (فتح الباري: ص ۲۵۹، ج ۱۰).

۲: عن عائشة رضي الله عنها ان امرأة قالت يا رسول الله ﷺ اقول ان زوجي اعطاني ما لم يعطني فقال رسول الله ﷺ المتشعب بما لم يعط كلابس ثوبي زور (مسلم: كتاب اللباس والزينة، باب النهن عن التزوير، ص ۱۹۲، ج ۲).
والمقصود ان يظهر للناس اتصافه بدالك.

(۸)

په لباس کي تواضع کول

په لباس کي تواضع (عاجزي) کول خپل ځان د لباس د اغوستلو په ذريعه پر بل باندي لوړ بلل په کار نه دي، او په لباس کي اوسط لباس اغوستل مناسب دي (۱)

(۹)

پاک لباس اغوستل

د لباس له آدابو څخه يو ادب پاک لباس اغوستل دي، ځکه چي کله لباس خيړن سي نو پر پولل يې په کار دي، او نبي کریم ﷺ يو څوک وليدی چي هغه خيړن لباس اغوستی وو، نو نبي کریم ﷺ وفرمايل: آيا پاکونکی او يا داسي شی دي نه درلودی، چي لباس دي په پرپولی وای (۲)

د ښځو لپاره مخصوص آداب

حيا د ښځو لپاره زينت ده، نو کله چي د ښځي څخه حيا ورکه (ليري) سي گويا هر شی ورڅخه ولاړل، ځکه حيا د ښځي لپاره خزانه او بنيست ده.

(۱)

د نارينه وو د مجلس اجازه

ښځه بايد هغه مجلس ته چي په هغو کي نارينه ناست وي اجازه واخلي که

۱: التواضع في اللباس والتوسط فيه، فيستحب التواضع وترك الترفع في اللباس تواضعاً (تجميل احكام النساء: ص ۳۵۸).

۲: عن جابر بن عبد الله اتانا النبي ﷺ فرأى رجلاً شعثاً... ورأى رجلاً آخر عليه ثياب وسخة فقال اما كان هذا يجد ماء يغسل به ثوبه (ابو داود: كتاب اللباس، ص ۳۳۲، باب في غسل الثوب).

څه هم وروڼه يې وي او خصوصاً د پرپوتو (خوب) په وخت کي.
(۲)

په کښته اواز خبري کول

بنځه بايد په کښته آواز هميشه خبري وکړي که څه هم د غضب (درد) پر وخت وي.

(۳)

دلاري پر کناره تلل

بنځه چي کله د يو ضرورت لپاره د کور څخه ووزي پر لاري دي د لاري په منځ کي نه ځي بلکي د لاري پراخ (کناره) بايد ولاړه سي.

(۴)

په لوړ آواز خندل

خصوصاً بنځه بايد په تليفون کي يا په عام ځای يا لار کي په لوړ آواز خندا ونه کړي.

(۵)

په لاره کي په زوره خبري نه کول

د بنځي لپاره په لار کي په زوره خبري کول يا په څو ټو باندي ټکان کول مناسب نه دي.

(۶)

د لباس او دناستي په کيفيت کي احتياط کول

په لباس، تگ او ناسته کي احتياط کول په کار دي.

(۷)

په يوازي ځای کي لباس بدلول

بنځه بايد د لباس د بدلولو پر مهال په خونه يا بل داسي ځای کي چي دا لباس بدلوي يوازي وي او دهغه ځای دروازه په ځان پسي بنده کړي.

(۸)

د حمام دروازه ښه بندول

ښځه بايد حمام يا پاى خانې (د ضرورت حای) ته د داخلېدو په صورت کي دروازه ښه بنده کړي.

دوهم فصل

د ښځو د سينگار په اړه د زينت، جمال او تجمل معنی

زينت:

د زينت لغوي معنی د سمولو او ښايسته کولو په معنی ده، په عربي کي (امرأة زائنه) د جوړي سوي ښځي په معنی راځي، چي د هغه مقابل طرف (شين) د خراب سوي په معنی راځي.

د زينت اصلي ماده زين ده، ځکه د ښځي جوړونکي ته مزین ويل کېږي او دا ډول د زينت معنی پر هر هغه شي باندي صادق راځي چي هغه شی سم سوي وي يا سم سي او د دغه يو لفظ د تزئين هم راځي، چي هغه باب د تفعل دی، نو زينت په لغت کي پر يو زائد شي باندي يې اطلاق کېږي، يعني پر اصل شکل او صورت (خلقت) باندي اضافه شي ته زينت ويل کېږي. لهذا زينت سينگار او ښايسته جوړولو ته ويل کېږي.

جمال:

جمال په لغت کي د حسن او ښايست والي په معنی دی، او د دوی دواړو مقابل لفظ قبح راځي، جمال په خلقت او فعل دواړو کي راځي. د جمال يا ښايسته والي د لفظ اطلاق پر صورت او سيرت دواړو باندي هم راځي، جميل

يا ښايسته د مڪمل جسم او د حسين صورت درلودونكي حيوان ته ويل كېږي. يعني جمال د قدرتي حسن نوم دى او زينت د مصنوعي حسن يا كوم شى چي په مصنوعي ډول پرزيات سوي وي د هغه نوم زينت دى. **تجمل:**

د تجمل معنى ده په تكليف سره حسين جوړول يا ښايسته جوړول يا يوشى يا انسان ښايسته كول او مزين كول. يعني جمال قدرتي حسن دى چي په هغه كي د اعضاوو (اندامو) خلقتاً برابروالى او صحيح والى هم شامل دى او دا حسن بېله د يوه شى د اضافه كېدو په يوه شى كي وي او دغه د انسان پيدايننت او اصلي حسن دى. كه څه هم زينت او سينگار ته اصلي حسن ويل سوي دي ځكه قرآن كريم د اصلي حسن بعضو شيانو ته زينت ويلى دي لكه په سورة نور كي په آيت نمبر (۵۹) كي د (غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ) څخه زينت او حسن اصلي مراد دى. او په بعضو احاديثو كي بيا د زينت څخه اضافي شيان لكه زېور، د ورښتانو رنگ او نازك لباس مراد سوي دي (۱)

د زينت او جمال فرق:

اول:

د جمال لفظ يوازي تر هغه پوري خاص وي چي جمال (ښايست) يې اصلي پيدايشي وي بل شى پرزيات سوي نه وي. د زينت لفظ د اصل خلقت حسن (ښايست) ته هم شاملېږي او چي يوشى پرزيات سوي وي هغه ته هم شاملېږي.

دوهم:

جمال خلقتي (پيدايشي) وي او زينت كسبي وي.

۱: تفسير ابن كثير: ج ۷، ص ۲۴۲.

البته كله پر زينت باندي د زينت خلقتي (پيدائشي) اطلاق كېږي خو د هغه څخه (جمال خلقتي) مراد وي.

د تجمل او تزين فرق:

تزین، تجمل او تحسین د بعضو پر رایه باندي درې سره هم معنی دي، یعنی ښایسته جوړول، د هغه کوښښ کول او د ښایست والي اسباب استعمالول، لکه د زپوراتو استعمال، د ورپښتانو رنگ او داسي نور... او د بعضو پر رایه باندي تزین او تجمل یو څه فرق لري، تزین هغه ښایست ته ویل کېږي، چي پر اصل ښایست باندي زیاتوب سوی وي خو بیا هم د اصل څخه جلا وي.

د مثال په توګه الله تعالی فرمایي: **وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ**. (سورة الملك: ۴ آیت)

ترجمه: موږ د دنیا آسمان ښایسته کړی دی په ستورو باندي. او تجمل هغه ښایست ته ویل کېږي، چي پر اصل ښایست باندي څه زیاتوب سوی وي او زیاتوب د اصل سره متصل وي، د مثال په توګه الله تعالی فرمایي، **وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ**. (تغابن: ۲) یادونه:

پورتنی تحقیق له لاندي کتابونو څخه اخیستل سوی دی: (۱)

زينت او سينگار د شريعت له نظره:

زينت او سينگار د ښځي فطري حق دی، ميک اپ کول، ځان ښایسته کول د ښځي د فطرت سره موافق دي، ځکه هره ښځه طبعاً حسن او جمال خوښوي او هره ښځه غواړي چي زه ښه وایسېږم. اسلام د ښځي د دغه فطري خواش مخالف نه دی، بلکي دا غواړي چي

۱: لسان العرب: ج ۱۱، ص ۱۲۵-۱۲۶. القاموس المحيط: ج ۳، ص ۳۵۱. په حواله د تجميل

احکام للنساء: ص ۷۵. الموسوعة الفقهية: ج ۱۱، ص ۴۰۱.

نور بڼه منظم سي او خصوصاً چي د بڼايست والي او د سينگار کولو هدف يې يوازي د هغه چا لپاره سي چي په ټوله ژوند کي د دې سره په ژوند کي شريک دئ او د هغه لپاره ځان بڼايسته کول او سينگارول ضروري او لازمي دي.

ليکن په اوسني زمانه کي نوي نوي فېشنونه راغلل او په هغو کي يو تر بله په مخکي کېدو کي تېزوالی شروع سو.

آن تر دې چي بڼځي د سينگار او بڼايست تر حدودو ووتلې که څه هم اسلام د بڼځو د سينگار مخالف نه دئ البته دومره ضرور غواړي چي بڼځه دي په سينگار او بڼايست کي د شرعي حدودو څخه دباندې نه وزي او د سينگار کولو لپاره دغه لاندې ذکر سوي خبري په پام کي درلودل د سينگار د جواز لپاره ضروري دي:

۱. د نامحرم په مخ کي به سينگار نه کوي يا د هغه په مخ کي به د سينگار په حال کي نه تېرېږي.

۲. سينگار به د اسراف په توگه نه وي يعني په سينگار کي به غير ضروري زائد شيان نه استعمالوي.

۳. سينگار به درياکارۍ او د همعصرو بڼځو د مقابلې لپاره نه وي.

۴. سينگار به په شرعي حدودو کي وي د شرعي حدودو تر دائرې به نه وي وتلی.

او نبي کریم ﷺ فرمايي: هره سترگه زنا کوونکې ده، بڼځه چي کله عطر (خوشبويي) ووهي نو وروسته دباندې ووزي د (نارينه وو) د مجلس سره تېره سي هغه داسي داسي يعني لکه زانيه ده (۱)

الله تعالی ﷻ فرمايي:

وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ (سورة الانعام: ۱۴۰ آيت)

ترجمه: تاسي اسراف مه کوئ، ځکه الله پاک ﷻ اسراف کوونکي نه

خوښوي.

او الله تعالى بنځي په دې باندي مکلفي کړي دي چي خپل زينت به د نامحرمو نارينه وو په مخ کي نه بنکاره کوي او د دنيا ټوله نارينه او بنځينه پر دې خبره موافق دي چي د بنځي د زينت او سينگار او بنايست اصلي ځای او مرکز يوازي مخ دی، ځکه مخ د بنځي هغه ځای دی، چي تر نور بدن په مخ باندي ډېر مصرف کوي او د انسان بنايست هم خصوصاً په مخ کي وجود لري. قرآنکريم هم بنځو ته د مخ د نه لڅولو حکم کړی دی، او د بنځي لپاره په لڅ مخ د نامحرمو نارينه وو مجلس ته راتگ نه دی جائز کړی او که زينت او سينگار وکړي بيا د نامحرمو نارينه وو مجلس ته راتگ خو بالکل جائز نه دی. (۱)

يوه مؤمنه حيا داره بنځه چي د هغې په زړه کي يوه ذره ايمان موجود وي د نامحرمو نارينه وو مخ ته بيا چي زينت او سينگاريې هم کړی وي نه راځي. د بنځي تگ د نامحرمو نارينه وو مجلس ته چي زينت او سينگاريې هم کړی وي د څه مقصد لپاره ځي؟ او د زينتي او سينگار کړي بنځي تېرېدل د نامحرمو نارينه وو په مخ کي څه مقصد دی؟
لهذا د مؤمني حيا داري بنځي لپاره د زينت او سينگار سره د نامحرمو نارينه وو مخته راتگ او په سينگار کي اسراف کول يا په سينگار کي يو تر بله مقابله کول او په سينگار کي د شرعي حدودو څخه وتل دغه ټوله کارونه د بنځي او د هغې د کور او معاشرې لپاره نقصان رسوونکي کارونه دي.
د سينگار کولو شرطونه:

څرنګه چي ځان بنايسته کول يا سينگارول د بنځي طبيعي غوښتنه ده، خو شريعت مقدسه د ځان بنايسته کولو او سينگارولو لپاره څه شرطونه مقرر کړي دي، د هغو شرطو مطابق يې د ځان د بنايسته کولو او سينگارولو جواز ورکړی دی.

۱: وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ ..... النور آية ۳۱

هغه شرطونه په لاندې ډول ذکر کېږي:

اول:

خپل زينت به پټوي او خپل زينت به بل نامحرم ته نه ښکاره کوي، ځکه الله تعالی فرمايي:

وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ (۱)

ترجمه: او دوی دي خپل زينت او ښايست نه ښکاره کوي مگر هغه چي ښکاره کېږي د هغه څخه (لکه پورني يا لباس) او دوی دي پر خپلو گړپوانو باندې خپل پورني واچوي.

او دا ډول بل ځای الله تعالی فرمايي:

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ.... (۲)

ترجمه: او قرار ونيسئ (اي بنځو واوسېږئ) پخپلو کورونو کي او مه ښکاره کوئ (خپل ښايست بېگانه خلکو ته) د مخکنيو جاهلو (بنځو) په ډول د (ښايست) اظهار مه کوئ.

تشریح:

د اسلام تر راتگ مخکي د جاهليت په زمانه کي به ښځي بې پردې گړځېدلې او د خپل بدن، لباس، ښايست او سينگار ښکاره کول او ښوول به يې په علانيه ډول سره کوله، دغه بد اخلاقي او بې حيايي د اسلام مقدس دين ناجائز او حرام وگرځوله او ښځو ته يې واضح حکم صادر کړ چي دوی دي پخپلو کورونو کي هستوگنه وکړي او د جاهليت د زمانې په شان دي دباندې نه وزي او نه دي د خپل حسن، جمال او سينگار نمايش او ښودنه کوي.

دوهم:

خپل زينت او سينگار د خپلو محارمو ماسوا بل چاته ښکاره کول جائز نه دي، بلکي د بنځو لپاره ضروري دا دي چي د زينت او سينگار په کولو کي نيت

۱: سورة النور: ۳۰ آيت

۲: سورة الاحزاب: ۳۳ آيت

خاص د خپل خاوند د خوشحاله کولو او د خاوند د نظر، فکر او زړه د راجلبولو لپاره وکړي او د زينت او سينگار کولو مقصد هم د خاوند نظر او فکر خاتته را اړول دي.

لکه څرنگه چي الله تعالی په قرآن کریم کي فرمايي:

وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ

بُعُولَتِهِنَّ (سورة النور: ۳۰ آیت)

ترجمه: او نه دي بڼکاره کوي خپل مخ زينت بڼايست (او خای د بڼايست) (هيچا ته) مگر د خپلو مېرونو (خاوندانو) لپاره (چي دغه د هغه دي) يا خپلو پلرونو (او نيکه گانو) يا د خاوندانو پلرونو يا خپلو زامنو (او لمسيانو) ته يا د خپلو خاوندانو زامنو ته يا خپلو وروڼو ته يا خپلو د وروڼو زامنو ته يا د خپلو خوندو زامنو ته يا خپلو بښخو ته يا هغه چا ته چي دوی يې مالکاني سوي وي يا د هغو نارينه وو څخه چي (بښخو ته) احتياج (اړتيا) نه لري يا هغو هلکانو ته چي دوی د بښخو په اسرارو نه وي خبر.

تشریح:

بڼايست او سينگار عرفاً خارجي او کسبي ارائش ته ويل کېږي، چي هغه د لباس يا زېور او نورو شيانو څخه حاصلېږي، ځکه چي د زيبائش (بڼايست) لفظ هر قسم خلقي او کسبي زينت ته شامل دی، او د بڼايست پخپل ځان کي که څه هم څو درجې لري لهذا بښخو ته د خپل هيڅ قسم خلقي يا کسبي بڼايست د خپلو محارمو سوا بل چا ته بڼکاره کول او اظهارول جائز نه دي.

البته په دغو محارمو کي هم د مراتبو فرق سته، مثلاً هغه زينت او بڼايست چي دا يې د خپل مېړه (خاوند) په مخ کي بڼکاره کولای سي هغه د نورو محارمو په مخ کي نه سي څرگندولای.

يادونه:

د محارمو پېژندنه او د هغو تفصيل د مؤلف په هغه رساله کي چي (د بښخي د پردې شرعي حدود) په نامه ده وگورئ.

درېم شرط:

دا دى چې هغه هم ډېر مهم شرط دى چې اكثره بنځي په او سنى زمانه كې ورڅخه ناخبره دي هغه دا چې بنځي دا فكر كوي چې موږ خو بنځي يو هم مثل يو او د نارينه په ډول شهوت موږ نه لرو، لهذا يوه بنځه د بلي بنځي ټوله بدن ته كتلاى سي، بلکې داسي نه ده، ځکه د بنځي لپاره مطلق خپل زينت و خپل خاوند ته بنځاره کول جائز دي، بل چا ته په هغه اندازه باطني زينت بنځاره کول که څه هم بنځو ته وي جائز نه دي.

نبي کریم ﷺ فرمايي، چې: يو نارينه دي د بل نارينه عورت ته نه گوري او يوه بنځه دي د بلي بنځي عورت ته نه گوري، او دا ډول دوه نارينه دي په يوه بستره كې نه پرېوزي او نه دي د وې بنځي په يوه بستره كې پروزي (۱)
خلوړم شرط:

دا دى چې په سينگار كې به يې داسي شى نه وي استعمال كړى، چې د هغه په كولو سره بنځي ته د نارينه وو نظر او فكر ور واوړي، لكه پايژېبونه په پنبو كول، ځكه د جاهليت په وخت كې به بنځو پايژېبونه په پنبو كول نو كله چې به يې تگ كاوه نو د پايژېبو آوازونه نارينه وو اوږېدل نو نارينه به يې ځان ته متوجه كړ، يا د خوشبويي (عطرو) په وهلو (لگولو) سره و بنځي ته د نارينه وو فكر كېږي، خصوصاً چې بنځه بيا د كور څخه ووزي.

نبي کریم ﷺ د دغه ډول عمل كوونكو بنځو په باره كې فرمايي:

عن ابى موسى رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: كل عين زانية، والمرأة اذا استعطرت فهرت بالمجلس فهى كذا كذا يعنى زانية (۲)

ترجمه: د حضرت ابو موسى رضي الله عنه څخه روايت دى، چې نبي کریم صلى الله عليه وسلم وفرمايل: هره سترگه زنا كوونكې ده، بنځه چې كله عطر (خوشبويي) ووهي نو پس دباندي ووزي د نارينه وو د مجلس سره تېره سي هغه داسي داسي يعنى

۱: (مسلم: كتاب الحيض، باب التحريم النظر الى العورات).

۲: (الترغيب والترهيب: ج ۳، ص ۸۴).

لکه زانیه ده.

پنځم شرط:

د مسلمانې بنځې د زينت او سينگار لپاره يو شرط دا دی، چې په زينت کې به يې د نارينه وو سره مشابهت نه وي کړی يا په سينگار او زينت کې به يې داسې شی نه وي استعمال کړي چې هغه د نارينه وو سره خاص وي يا په زينت او سينگار کې داسې يو عمل اختيار کړي چې هغه عمل په نارينه وو پوري خاص وي. ځکه حضرت ابن عباس رضي الله عنه فرمايي، چې نبي کریم صلى الله عليه وسلم لعنت کړی دی پر هغو بنځو باندي چې د نارينه وو سره يې مشابهت کړی وي او پر هغو نارينه وو باندي چې د بنځو سره يې مشابهت کړی وي.

او دا حديث شريف يوه قاعده ده د مشابهت د نه جواز په باره کې او هغه مشابهت که په لباس کې وي يا په زينت او سينگار کې وي او يا په داسې نورو عملونو کې ^(۱)

شپږم شرط:

دا دی چې په زينت او سينگار کې به يې يو ناجايز عمل نه وي اختيار کړی، مثلاً د سرد کوڅيو پرې کول (په هغه اندازه چې دنارينو سره مشابهت راسي)، يا وروځي کول يا د بلي بنځي وربښتان پر خپل سر باندي ايښوول يعنې مښلول او داسې نور.

که څه هم د خاوند لپاره زينت او سينگار کول اولی او ښه کار دی، خو هغه زينت او سينگار به يې د شريعت مقدسه مطابق وي البته که خاوند د هغې دزينت او سينگار غوښتنه کوله چې هغه په شريعت مقدسه کې جواز نه درلودی نو د خاوند لپاره دي د شريعت حکم نه پرېږدي.

^۱: لعن رسول الله صلى الله عليه وسلم المشبهين من الرجال بالنساء والمتشبهات من النساء بالرجال (بخاري: كتاب اللباس، ج: ۱۸، ص: ۲۳۹، ط: المكتبة الشاملة ورقم الحديث: ۵۴۳۵).
وهذا الحديث اصل في عدم جواز تشبه الرجال بالنساء والعكس في اللباس والزينة (احكام تجميل النساء، ص ۱۰۸).

او نبي کریم ﷺ فرمايي، چي د مخلوق اطاعت (پيروي) د الله تعالی په ناراضي کي مه کوی.

عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ (۱)

او په يو بل حديث شريف کي نبي کریم ﷺ فرمايلي دي، چي: لعنت دي وي پر هغه چا باندي چي ورېښتان ايږدي يا ورايږدي يا وروځي کوي يا يې ورکوي (۲)

اووم شرط:

په زينت او سينگار کي به يې د کفارو يا فاسقانو يا اهل کتاب بنځو سره مشابهت نه وي اختيار کړی او د مسلماني بنځي د زينت او سينگار په باره کي د ايو لوی شرط دی، ځکه په دغه شرط سره د مسلماني بنځي فرق د فاسقانو او فاجرانو بنځو سره راځي.

او مسلماني بنځي ته الله تعالی د دنيا په ټولو بنځو کي يو خاص امتياز ورکړی دی مسلمانان بنځه د عامو بنځو په ډول نه ده، بلکي د مسلماني بنځي مرتبه ډېره لوړه ده او هغه د هغه چا څخه بېزاري اختياروي چي د الله تعالی د احکامو لحاظ او مراعت نه کوي، که څه هم بعضي مسلماني بنځي له دغه شرط څخه غافلي دي الله تعالی دي دوی ته هدايت ورنصیب کړي (۳)

اتم شرط:

په زينت او سينگار کي به داسي شيان نه استعمالوي چي په هغه سره د چا صحت، شکل او صورت او بدن ته نقصان ورسېږي او په داسي شي باندي به زينت او سينگار نه کوي چي آينده نورتاوانونه رامنځته کړي.

۱: مسند احمد ج: ۳ ص: ۴۷ ط: المكتبة الشاملة

۲: واشمه والمشتوشمه... الخ (بخاري: كتاب النكاح، باب لا تطيع المرأة).

۳: وهذا شريط عظيم في زينة المرأة المسلمة و به تتميز عن اهل الفسق والخنا والفجور... وهذا الشرط افعل كثرأ في مجتمعات النساء اليوم (احكام تجميل النساء: ص ۱۱۲).

حُكْمه نبي کریم ﷺ فرمايي: لا ضرر ولا ضرار... (۱)

دا حديث د زينت او سينگار په سلسله کي يو لوی اصل او قانون دی، چي د هر هغه شي چي د هغه استعمال نقصان رسوونکی وي په هيڅ صورت کي يې استعمال جائز نه دی، حُكْمه شريعت مقدسه د انسانانو د نفع د ډېرښت او د مفسدو د کمښت ختمولو لپاره راغلی دی.

الله تعالی چي کوم شيان حرام کړي دي د هغو يوازي او يوازي لامل دا دی، چي په حراموالي کي د انسانانو د دنيا او آخرت نفع او گټه وي که څه هم بعض وختونه د حراموالي حکمت زمورځخه پټ وي. (۲)

نهم شرط:

دا دی چي د شهرت د لباس څخه به پرهېز کوي، د شهرت د لباس څخه مقصد دا دی چي د دومره زيات قيمتي لباس اغوستل چي د هغه په اغوستلو سره څوک په عامو خلکو کي جلا معلومېږي.

يا په بل عنوان باندي د شهرت لباس داسي لباس اغوستل چي ډېر کم قيمته او په اغوستلو سره يې څوک په عامو خلکو کي جدا معلومېږي، او دا هم يو ډول شهرت دی.

او د هر ډول شهرت د لباس اغوستونکو لپاره د نبي کریم ﷺ د حديث ارشاد داسي فرمايي:

نبي کریم ﷺ فرمايي چا چي د شهرت لباس واغوستی د قيامت په ورځ به الله تعالی هغه ته د ذلت لباس ور واغوندي او بيا به په هغه کي اور ولگېږي.

تشریح:

په حديث شريف کي د شهرت څخه مراد دا دی چي د شي ظاهر والی او ښکاره والی د دې لپاره چي په خلکو کي مشهوره سي او د شهرت اندازه د

۱: (ابن ماجه: کتاب الاحکام ص ۷۸۴، ج ۲، باب من بنی فی حقه ما يضر لجاره).

۲: ان شريعة الاسلاميه جاءت بجلب المصالح والمنافع وتكثيرها و دفع المفسد والتقليل منها... والاصل في هذا قول النبي ﷺ لا ضرر ولا ضرار (احکام تجميل النساء: ص ۱۱۲).

خپلي معاشرې او وطن و علاقې د خلکو دعاداتو څخه معلومېږي، چي د هغو د رواج او عاداتو څخه ډېر قيمتي يا کم قيمته لباس واغوندي، دا شهرت بلل کېږي. (۱)

لسم شرط:

د زينت او سينگار د شرطو څخه يو شرط دا دی، چي پر مسلمانې بڼڅي باندي دا لازمه ده چي په زينت او سينگار کي اعتدال وکړي، د اسراف څخه ځان وساتي، ځکه په اعتدال نه کولو سره څوک تبزير او اسراف ته رسېږي او د دې بېره هم سته چي څوک دي په تکبر او لويي کي اخته سي او خپل مقصد چي محض زينت وو هغه ورڅخه پاته سي.

لهذا د اسراف کوونکو او اعتدال نه کوونکو په باره کي د الله تعالی ﷻ ارشاد مبارک دی (۲):

وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ﴿٢٧﴾ إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِحْوَانَ الشَّيْطَانِ ط وَكَانَ

الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٨﴾ (سورة اسراء: ۲۶-۲۷ آيتونه)

ژباړه: تاسو زيات اسراف مه کوئ، باور وکړئ چي اسراف کونکي د شيطانانو وروڼه دي او شيطان خپل رب لره پوره ناشکره دی.

يوولسم شرط:

دا دی چي په زينت او سينگار کي به يې نيت صحيح وي يعني نيت به يې يوازي د زينت او سينگار کولو نه وي بلکي په زينت او سينگار کي به يې نيت دا وي چي د خاوند په مخ کي بڼه و ايسېږم او خاوند خپل حسن او زينت ته

۱: من لبس ثوب شهرة في الدنيا البسه الله ثوب مذلة يوم القيامة، ثم الهبة فيه ناراً (ابن ماجه: لبس شهرة من الثياب، ص ۲۵۷).

۲: ولا تسرفوا انه لا يحب المسرفين - لانه لا يحب الاسراف وقد ذكرنا ان المفروض من الستر هو يستربه العورة و اما غيره فانما هو على دفع الاذى والتجمل (تفسير الماتريدي، ج ۴، ص ۴۰۲).

را جلب کړم او د عامو بنځو په مخکي پاکه صافه معلومه سم. ځکه الله پاک هر چاته پر نېک نیت باندي اجر او ثواب ورکوي.

نو که بنځه زینت او سینگار په دانیت وکړي چي خاوند ته ښه معلومه او ښه وایسېږم نو الله پاک پر دغه نیت باندي ثواب ورکوي او دا ډول که بنځه د ښه لباس په اغوستلو کي او په زینت او سینگار کولو کي دانیت وکړي چي په ښه لباس او زینت کي مي نیت د نورو بنځو ترغیب دی چي نوري ښځي به هم ښه لباس وکړي چي هغه هم د شریعت موافق سي او د خیرن لباس او خیرن بدن څخه ځان وساتي تر څو چي د لباس او بدن د پاکۍ يې عادت سي که څه هم ډېري ښځي زینت او سینگار کوي او دا ډول ښه ښه لباسونه هم اغوندي خو په کور کي د خاوند لپاره يې نه کوي، بلکي چي دوی یوې ښادۍ ته ځي نو زینت او سینگار کوي په دانیت چي موږ د نورو بنځو په مخ کي ښي معلومي سو نو په دې نیت دوی اجر او ثواب نه سي پیدا کولای، بلکي دغه نیت د دوی لپاره د لويي او تکبر ذریعه او سبب گرځي.

لهذا په زینت او سینگار کي ښه نیت مراعتول ضروري دي، ځکه چي اجر او ثواب پر نیت باندي مرتب دی.

إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾ (سورة لقمان: ١٨ آیت) (۱)

ژباړه: باور وکړئ چي الله ﷻ په کبر سره تگ کونکی او فخر کونکی نه خوښوي

۱: انما الاعمال بالنيات وانما لكل امرئ ما نوى... فهجرته الى ما هجر اليه (بخاري: ص ١٠١ ج ١).

دریم فصل

د بنځو د ورپښتانو په اړه

د بنځو لپاره د سر د وپښتانو پرې کول (لنډول) جائز دي؟

خصوصاً د بنځي د جمال او زينت يو جزء په وپښتانو کي هم دی او د وپښتانو اوږدوالی او ډېروالی د بنځي لپاره د جمال او زينت نښاني ده او بيا خصوصاً په تېره سوې زمانه کي د بنځو لپاره اوږده وپښتان پرېښودل د بنځو پر زينت او جمال باندي دلالت کوي.

آن تر دې چي د صحابيياتو رضي الله عنهن څخه يوې صحابيې ام سلمة رضي الله عنها د نبي کریم صلى الله عليه وسلم څخه سوال وکړ چي يا رسول الله صلى الله عليه وسلم! زما د سر کوشی سختي او دل سوي دي نو د جنابت د غسل پر مهال د وپښتانو د کوشيو خلاصېدل ضروري دي که يا؟

نبي کریم صلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل: چي ستا لپاره درې واره او به پر سر باندي اچول کافي دي (چي د وپښتانو بېخو ته ورسېږي) بيا پر نور بدن باندي او به واچوه نو ته به پاکه سي.

دا حديث د صحابيياتو د وپښتانو پر اوږدوالي باندي دلالت کوي.

او دا ډول د ازواجو مطهراتو رضي الله عنهن د وپښتانو په باره کي حضرت ابو سلمة رضي الله عنه بن عبدالرحمن روايت کړی دی، فرمايي چي زه او د حضرت عائشې رضي الله عنها رضي وروږ د حضرت عائشې رضي الله عنها و حضور ته حاضر سوو، نو د حضرت عائشې رضي الله عنها رضي وروږ د حضرت عائشې رضي الله عنها څخه د نبي کریم صلى الله عليه وسلم د جنابت د غسل په اړه وپوښتل.

حضرت عائشي رضي الله عنها يو لوبڼی د پيالې په اندازه راوغوښتی نو دې غسل پکښې وکړ، زموږ او د دې مبارکي په مابین کې پرده وه ... حضرت ابو سلمه رضي الله عنه بن عبدالرحمن فرمایي چې د نبي کریم صلي الله عليه وسلم د ازواجو مطهراتو وپښتان د وفره (تراوړو څخه کښته) په اندازه وه.

د دغه حدیث شریف څخه د وې خبرې معلومي سوې اول دا چې د نبي کریم صلي الله عليه وسلم په ژوند کې د ازواجو مطهراتو وپښتان نه وه پرې (لنډ)، دوهمه خبره دا چې وپښتان د بنځي لپاره یو نوع مهم زینت دی، خصوصاً چې د بنځي وپښتان څومره ډېروي او اوږده وي.

په مخکنیو وختو کې چې به د بنځي خاوند مړ سو نو مېرمن به یې وپښتان کوچني (لنډ) کړه، ځکه چې په زینت کې یې د عدې د تېرېدو تر وخته پوري کموالی راسي.

مگر د څه مودې څخه وروسته هغه عمل (د وپښتانو لنډول) چې د بنځي د بدرنگۍ او د نه بنایست او نه زینت نښانه وه په اوسني وخت کې هغه د زینت او سینگار نښانه جوړه سوې ده.

لهذا د بنځو لپاره د سرد وپښتانو د وفره د اندازې څخه چې تراوړو د لاندي حصې پوري یې اندازه ده د (صحیح قول مطابق) تر هغه کموالی لنډول یا د وپښتانو دومره کوچني کول یا لنډول چې د نارینه وو سره یا فاسقو او فاجرو بنځو سره یې مشابېت راسي جائز نه دي، بلکې مکروه تحریمي دي. که څه هم د خاوند په غوښتنه وي ځکه د الله تعالی ناراضه کول د بنده (مخلوق) د راضي کېدو لپاره جائز نه دي، البته په حج کې یې د ټوله سرد وپښتانو څخه د ګوتي د یوه بند په اندازه پرې کول جایز دي. (۱)

۱: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ مَوْلَى أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي امْرَأَةٌ أَشَدُّ ضَفَرَ رَأْسِي فَأَلْقِضُهُ لِيَسْتَلِ الْجَنَابَةَ قَالَ لَا إِلَّا مَا يَكْفِيكَ أَنْ تَعْتَمِي عَلَى رَأْسِكَ ثَلَاثَ حَيَّاتٍ ثُمَّ تَفِيضِينَ عَلَيْكَ الْمَاءَ فَتَطْهَرِينَ، صحیح مسلم، ج: ۲، ص: ۲۱۸، ط: المكتبة الشاملة، ورقم الحديث: ۴۹۷

عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ خَفْصِ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ أَنَا وَأَخُوهَا مِنَ الرِّضَاعَةِ فَسَأَلَهَا عَنْ

د بنځي لپاره د سر د مخ (پېکي) وپښتان پرېکول يا لنډول جائز دي؟

د سر د مخ د طرف (پېکي) پرېکولو يا لنډولو ته په عربي ژبه کې قَصُّه وايي، نو د پېکي په پرې کولو يا لنډولو کې يا کله په اوږدوالي کې د بنځي په زينت يا بنايست والي کې زياتوالي راوړي او د بنځي لپاره زينت کول جائز دي.

لهذا د بنځي لپاره د پېکي وپښتان پرې کول يا اوږدول دواړه جائز دي، البته د فاسقو او فاجرو بنځو سره يا د نارينه وو سره به يې مشابهت نه وي کړی (۱)

د بنځي لپاره د سر د وپښتانو پرېکول جائز دي؟

د بنځي لپاره د سر د وپښتانو د پرې کېدو حکم په مخکنۍ مسئله کې ذکر سو او د بنځي لپاره د سر د وپښتانو د تراشلو حکم دا دی که د سر د وپښتانو پرېکول محض د فېشن او زينت لپاره وي جائز نه دي، البته بعض

غُسْلِ الثَّيْبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْجَنَابَةِ فَدَعَتْ بِإِثْمِ قَدْرِ الصَّاعِ فَاغْتَسَلَتْ وَبَيْنَنَا وَبَيْنَهَا سِتْرٌ وَأَفْرَعَتْ عَلَى رَأْسِهَا ثَلَاثًا قَالَ وَكَانَ أَزْوَاجُ الثَّيْبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْخُذْنَ مِنْ زُءُومِيَهُنَّ حَتَّى تُكُونَ كَالنُّوْفَرَةِ ، مسلم كتاب

الحيض ، ج : ۲ : ص : ۲۰۰ ط : المكتبة الشاملة ورقم الحديث : ۴۸۱

في الدر المختار عن المجنبى اقطعت شعر رأسها اثمت ولعنت زاد في البزايه وان يأذن الزوج لانه لا طاقة لمخلوق في معصية الخالق... في الاشباه... وتمنع من حلق رأسها اي حلق شعر رأسها... ان المراد بحلق رأسها ازالته سواء كان بحلق او قص او نتف او نورة فليحرر والمراد بعدم الجواز كراهة التحريم (در المختار: ج : ۶ : ص : ۷۲۷، ط: المكتبة الشاملة امداد الفتاوى: ج : ۴، ص : ۲۲۷-۲۲۸).

و فريق يرى الاباحة لكنه يشترط عدم التشبه بالرجال والكافر... وفي هذه الحالة كرهه لها (فتاوى هيئة كبار العلماء: ج : ۲، ص : ۳۲۹).

۱: و قد شاع في هذه الآونة ان تقص المرأة شعرها من الأمام فقط و تسمى هذه الطريقة (القصة) و قد تكون بحيث تغطي الجبهة فقط او اقصر قليلاً او اطول قليلاً و قد اشار الى جواز ذلك بعض العلماء المعاصرين بالشروط السابقه... الخ.

و فريق يرى الاباحة لكنه يشترط عدم التشبه بالرجال ولا الكافرات (احكام تجميل النساء: ص : ۱۲۹).

اوقات د سر د وېښتانو سر و نه دوه درې (ښاخونه) وکړي او د هغه وجي د سر وېښتان توپيري نو بيا يې پرېکول جائز دي. يا په وېښتانو کي کله فرق وي بعضي کوچني وي بعضي غټ وي نو د کوچنيو وېښتانو د غټولو لپاره که د کوچنيو وېښتانو سر و نه پرېکړي نو هم جائز دي (۱)

د ښځي لپاره د ناچورۍ يا بل عذر د وجي د سر وېښتان خريل يا ډېر کوچني کول جائز دي؟

که چيري د ښځي په سر کي يوه داسي ناچوري پيدا سي چي د هغې تداوي د سر د وېښتانو سره يا د سر د وېښتانو د اوږدوالي سره نه سي کېدای نو د دغه شرعي عذر پر بناء باندي د سر خريل يا د وېښتانو کوچني کول جائز دي ترڅو چي دغه ناچوري ختمېږي او د ناچورۍ تر ختمېدو وروسته بيا يې کوچني کول يې جائز نه دي (۲)

د فېشن او زينت لپاره ښځي کولای سي چي د سر په وېښتانو کي مختلف ډيزاينونه جوړ کي؟

ښځه د خپل ښايست او زينت د لا زياتوالي لپاره پخپلو وېښتانو کي هر ډول ډيزاين او اندازه اختيارولای سي، البته د لاندي ذکر سوو شرطونو به مراعت کوي:

۱. د وېښتانو په ډيزاين جوړولو يا د يوې خاصي اندازې په خپلولو کي به د وېښتانو پرېکول يا لنډول نه وي.
۲. د وېښتانو د ډيزاين په جوړولو کي به د يوې کافري يا فاسقي او فاجري ښځي سره مشابهت نه وي کړی يا د هغې سره به يې د مشابهت په نيت دغه اندازه وي خپل کړی.
۳. د وېښتانو په ډيزاين جوړولو کي به يې نيت خاص د خپل خاوند د

۱: فتاویٰ رحمیه: ج ۱۰، ص ۱۲۰.

۲: ولو حلققت المرأة راسها فان فعلت لوجع اصابها لا بأس به وان فعلت تشبها بالرجل فهو

مکروه (هنديه: ج ۵، ص ۴۲۸).

خوښي يا خوشحالي لپاره كړي وي.

۴. د وېښتانو په ډيزاين جوړولو كې به دومره وخت نه مصرفوي چي په نورو ضروري او مهمو كارو كې خلل پيدا سي. يا دومره پيسې په مصرف كې چي هغه د اسراف اندازې ته ورسېږي (۱)

د بنځي لپاره د سر وېښتان د بوك په ډول پر سر باندي يو ځای كول جائز دي؟

مخكنيو بنځو د زينت او جمال لپاره يا د خلكو فكر ځان ته د را اړولو لپاره د سر ټول وېښتان به يې پر سر باندي لوړ جمع او بند كړل، نو د سر كيفيت او شكل به د اوبن د بوك په ډول معلومېدى.

د داسي وېښتانو د انداز د خپلونكو بنځو په باره كې نبي كريم ﷺ فرمايي:

دوې طايفې (ټولې) د اورد خاوندانو څخه دي، چي هغه دوې ټولې ما نه دي ليدلي، د دوى سره داسي څوك وه چي د هغوى سره به د غوا د لكۍ په ډول چلاخي وې په هغه باندي به خلك وهي، د هغه دوو صنفو (ډولو) څخه يو ډول هغه بنځي دي چي لباس يې اغوستى وي مگر لڅي به وې (چي د بدن جوړ به يې ورڅخه معلومېږي، د ډېر تنگوالي څخه يا ډېر نازكوالي څخه).

دوهم صنف (ډول) هغه بنځي چي د خلكو زړونه فحشاء او بدو ته مائلوي، او د دوى مائله كوونكي دي زنا او د هغه لاملونو ته، نو دغو بنځو به د سر وېښتان د اوبن د بوك په ډول جوړول، دغه بنځي به جنت ته نه سي داخلي او نه به د جنت بوى ترپزه كړي كه څه هم د جنت بوى رسېږي تر كومه كومه ځايه

۱: عن ابن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله ﷺ من تشبه بقوم فهو منهم (مشكوة: ج ۲، ص ۳۷۵).

ای من تشبه نفسه بالكفار مثلاً فى اللباس وغيره (مرقات: كتاب اللباس، ج ۸، ص ۱۵۵).
الاصلى فى الاشياء الاباحه عند بعض الحنفية... وفى الهداية من فصل الحداد ان الاباحه اصل (الاشباه والنظائر: ج ۱، ص ۲۰۸ - القاعدة الثالثة).

پوري.

او په بل روايت کي نبي کریم ﷺ ملعوني (لعنت پر سوی د الله د رحمت
خنځه ليري) بلل سوي دي.

لهذا د بنځي لپاره د خپل سر وپښتان په داسي شکل او انداز باندي
جوړول چي هغه د ټولو وپښتانو د سر پر لوړه حصه باندي جمع کول لکه د اوښ
بوک جائز نه دي.

البته هغه ډول وپښتان چي د سر د شا پر حصه باندي يې جمع کړي وي يا
د سر پر بله حصه باندي يې جمع کړي وي لکه په اوسني وخت کي چي بعضي
بنځي د کور د خدمت (کار) په وخت کي د وپښتانو د حفاظت لپاره يې دغه
انداز عملي کړي دي جائز دي^(۱)

تر څه وخت پوري د وپښتانو پرې کول يا کوچني کول جائز دي؟

د هغو نجونو لپاره چي عمري يې نهو کلونو ته رسېدلی وي، د وپښتانو
پرې کول د نورو لويو بنځو په ډول جائز نه دي او د داسي نجونو لپاره چي عمر
يې د نهو کلونو څخه کم وي نو د ښايست او زينت يا د بل جائز مقصد لپاره يې
د وپښتانو پرې کول يا کوچني کول جائز دي، البته د کافرانو او فاسقانو د
مشابېت څخه ځان ساتل ضروري دي^(۲)

پيدائشي وپښتان خريل يا پرې کول ضروري دي؟

په بعضو علاقو او کورنيو کي دا رواج وي چي د کوچنيو نجونو د سر
وپښتان نه ورخروي، بلکي له دغه وخت څخه همدغه وپښتان غټ سي او دا

^۱: عن ابی هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله ﷺ صنفان من اهل النار... و نساء كاسيات عاريات
مميلات مائلات رؤسهن كاسنمة البخت المائلة لا يدخلن الجنة ولا يجدن ريحها وان ريحها
ليوجد من مسيرة كذا كذا (احسن الفتاوى: ج ۸، ص ۷۴ - مسلم: كتاب اللباس والزينة، ص
۲۰۵، ج ۲).

^۲: قال العلامة ابن عابدين رحمته الله عليه بل في محرّمات المنع و بنت لتسع فصاعداً مشتهاة اتفاقاً
الخ (ردالمختار: ج ۳، ص ۶۴۰).

شرعاً جائز نه دي ځکه نبي کریم ﷺ فرمايي، چي: کله چي يو کوچنی وزپري نو پر اوومه ورځ يې عقيقه (پسه حلال) کړي او نوم پر کښېږدي او دا ډول يې سر ورخروي، که څه هم د سر خريلو په باره کي د اوو کلونو روايت هم راغلی دی. (۱)

د مصنوعي (جوړ سوو) وښتانو د اېښودلو حکم:

په اوسني وخت کي د وښتانو اېښودل د خلکو يو عام عادت او رواج دی. هغه دا چي بعضي نارينه چي نزله (د سر وښتانه يې) ختلې وي يا بعضي هغه ښځي چي د سر وښتانه يې کم وي يا لنډ وي د زينت لپاره نور وښتانه اېږدي، چي د کمو وښتانو ځای په ډک کړي يا پر هغه لنډو وښتانو باندي نور وښتانه مېښلوي چي هغه په اوږده سي، نو دغه وښتانه چي وربښودل کېږي کله د بل انسان يا د يو حيوان وښتانه وي، د حيوان وښتانه کله پاک وي کله نجس، يا مصنوعي وښتانه د يوې مادې څخه جوړ سوي وي لکه د ټوکره د تار څخه، يا داسي نور ...

او دغه ډول وښتانه پر دوه قسمه اېښودل کېږي:

اول ډول دا چي د همېشه لپاره اېښودل سوي چي بيا نه ايسته کېږي.

دوهم ډول هغه دي چي عارضي اېښودل سوي وي که وغواړي اېښودلای سي او بيا يې ايسته کولای سي. د وښتانو د اېښودلو دواړه صورتونه (ډولونه) که دائمي وي که عارضي وي که اېښوونکی وي او که ور اېښوونکی وي د ټولو په باره کي نبي کریم ﷺ فرمايي:

د حضرت عبدالله بن عمر رضي الله عنه څخه روايت دی، چي نبي کریم ﷺ وفرمايل، چي: د الله تعالی لعنت دي وي پر هغو ښځو باندي (چي د وښتانو د اوږدوالي لپاره يا کموالي د وجي د بل نارينه يا ښځينه وښتانه) د خپلو وښتانو سره يا د بل د وښتانو سره ور مېښلوي او پر هغه ښځه باندي هم د الله تعالی لعنت دی چي بلي ښځي ته ووايي چي د بل وښتانه زما پر وښتانو

۱: (ترمذي: ج ۱، ص ۱۸۳).

باندي راو منبلوه (۱)

حضرت حيمد بن عبدالرحمن بن عوف رضي الله عنه فرمايي چي ما حضرت معاويه بن ابو سفيان رضي الله عنه د حج په كال (په كوم كال چي هغه د خپل خلافت په زمانه كي حج كوي) پر منبر باندي شه ويل ما واورېدل. ده د وېښتانو يوه پنچه د يوه خادم په لاس كي وليدله وې فرمايل: چي ستاسي علماء چيري دي، ما د نبي كريم صلي الله عليه وسلم د دغسي كړونو څخه منع كول اورېدلي دي او ده وفرمايل، چي: بني اسرائيل ځكه هلاك سول چي د هغوي بڼځو دغه (د وېښتانو اېښودل يا ورايښودل) شروع كړل (۲)

لهذا د وېښتانو په اېښودلو كي د يوه انسان لپاره د بل انسان وېښتان اېښودل يا د نجس العين حيوان وېښتان اېښودل جائز نه دي بلكي حرام دي. البته هغه وېښتان چي د حيوان وي د نجس العين حيوان نه وي يا مصنوعي وېښتان يې د يوه شي (مادې) څخه جوړ كړي وي هغه دايمي اېښودل سوي وي يا عارضي جائز دي.

او د دائمي اېښودلو په صورت كي د غسل كولو يا مسح كولو پر مهال يې ايسته كول ضروري نه دي ځكه د سر جزء گرځي. او د عارضي اېښودلو په صورت كي د غسل او مسح كولو پر مهال يې ايسته كول ضروري دي.

۱: عن ابن عمر رضي الله عنه ان رسول الله صلي الله عليه وسلم قال: لعن الله الواصلة والمستوصلة والواشمة والمستوشمة (بخاري: باب الوصل،)
او حضرت اسماء بنت ابوبكر صديق رضي الله عنه فرمايي چي نبي كريم صلي الله عليه وسلم وفرمايل، چي: د وېښتانو پر منبلوونكو او ورمبلوونكيو باندي د الله تعالي لعنت وي.
عن اسماء رضي الله عنها بنت ابي بكر قالت لعن... الواصلة والمستوصلة (بخاري: باب الوصل، ص ۸۷۹، ج ۲).

۲: عن حميد بن عبدالرحمن بن عوف انه سمع معاوية بن ابي سفيان عام حج وهو على المنبر وهو يقول وتناول... اين علماء وكم سمعت رسول الله ينهى عن مثل هذه ويقول انما هلكت بنو اسرائيل حين اتخذ هذه نساؤهم. (بخاري: ص ۸۷۸، ج ۲).

يادونه:

د ايښودلو وپښتانو که دائمي وي او که عارضي وي د بنځي د نامحرم په مخکي او په لمانځه کي د اصل وپښتانو حکم لري يعني ايښودل سوي وپښتان د بنځي هم عورت بلل کېږي (۱)

د بنځو لپاره د سر د وپښتانو رنگول جائز دي؟

بنځي د خپل سر د وپښتانو د ښايسته کولو لپاره د کېمياوي مادو څخه جوړ سوي رنگونه هغه که سور رنگ وي يا ژړ يا تور ته نژدې رنگ وي يا په نکريزو باندي رنگوي جائز دي او دا ډول که د بنځي وپښتان په کم عمر کي يا د يوې ناجوړې د وجي سپين سوي وي په تور رنگ باندي تورول يې هم جائز دي.

د دغه عذر پرته د نورو بنځو چي عمر يې د وپښتانو سپين کېدو ته رسېدلی وي جائز نه دي. البته د ټولو رنگو د استعمال لپاره مناسب دا دی چي د وپښتانو په رنگولو کي وخت ضايع او عبث نه کړي او دا ډول يې دومره پرله پسې استعمال نه کړي چي بالاخره يې د مجبوري پر اساس رنگوي يا د ډېر رنگ د استعمال د وجي وپښتان ورسپين کړي نو بيا مجبوراً يې رنگوي چي سپين وپښتان ښکاره نه سي (۲)

۱: الوصل بشعر الادمی حرام و كذلك الوصل بشعر نجس من غير الادمی ... قال العثماني حفظه الله و الذي يظهر من كتب الحنفية ان الراجع عندهم القول الثاني و هو تخصيص الحرمة بشعر الادمی ... و لا بأس للمرأة ان تجعل في قرونها و ذوائبها شيئاً من الوبر ... و به ظهران اتخاذ القرامل (وهي خيوط مريز) للنساء جائز ... الخ (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۱ - فتاوى هندية: ج ۵، ص ۳۵۸ - جديد فقهي مسائل: ج ۱، ص ۳۰۱).

۲: أما خضاب المرأة شعرها لتزين لزوجها فقد اجاز قتادة كما اخرج عنه عبدالرزاق مصنفه و كذا اجازة اسحاق ... ابن قدامة في المغني (ج ۱، ص ۷۶ - تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۵۰) قال النووي: والاصح والأوفق للسنة استحباب خضب الشيب للرجل والمرأة بصفرة او بحمرة (شرح صحيح مسلم: ج ۱۴، ص ۸۰)

د بنځي لپاره وروځي کښل (کول يا نري کول) جائز دي؟

په اوسني زمانه کې د فېشن څخه يو دا هم دي، چې بنځي د خپلو وروځو د باريک (نري) ښکاره کولو لپاره په تکليف سره د وروځو کناري (څنډي) کوچنۍ کوي يا يې کاري، نو که يې پخپله وکاري يا يې بل څوک ور وکاري جائزه دي بلکې حرام دي. البته يو هغه وېښتان وي چې عادتاً په وروځو کې نه بلل کېږي بلکې د وروځو څخه ماسوا پر تندي باندي راغلي وي نو د هغو وېښتانو کښل جائز دي.

او په حديث شريف کې نبي کریم ﷺ پر کښونکو (نري کوونکو) او ورکښونکو (چې غوښتنه د کښلو ورڅخه کوي) لعنت ويلى دي، يعنې دغه عمل کوونکي دي د الله تعالی د رحمت څخه ليري وي.

پاملرنه:

هغه بنځي چې د وروځو د نري کولو يا کښلو په عمل باندي اخته وي د دوی لپاره دا فکر په کار دي، چې د الله تعالی نبي ﷺ د دغه عمل کوونکو بنځو ته بدعايي (بئرا) کړې ده، هغه دا چې د دغه عمل کوونکي دي د الله تعالی له رحمت څخه ليري وي، دا د الله تعالی د نبي ﷺ بدعاه ده او موږ چې د يو عام ښه کس د بدعاه څخه هم ځان ساتو نو د الله د نبي د بدعايي څخه ځان ساتل څومره زموږ لپاره ضروري او لازمي دي.

لهذا د ټولو مسلمانو بنځو لپاره لازمي ده، چې د الله تعالی د نبي ﷺ د دغه بدعاه څخه ځان وساتي او د بئرا څخه د ځان ساتل هغه وخت راتلاي سي چې موږ دغه د وروځو کښل يا نري کولو څخه پرېهزو وکړو (۱)

عن ابي الدرداء رضي الله عنه مرفوعاً من خضب بالسواد سود الله وجهه يوم القيامة (كنز العمال: ج ۶، ص ۶۷۱ - احكام تجميل النساء: ص ۱۷۹).

۱: حدثنا اسحق بن ابراهيم ... عن عبدالله قال لعن الله الواشمات والمستوشمات والنامصات والمتنصات ... الخ (مسلم: ج ۱۱، ص ۵۳، ط: المكتبة الشاملة ورقم الحديث: ۳۹۶۶).

د ښځي لپاره پر مخ باندي راغلي (شنه سوي) وپښتان کښل جائز دي؟

د ښځي لپاره د هغه ځای څخه وپښتان کښل چي عادتاً د انسان پر هغه ځای باندي وپښتان نه شنه کېږي لکه تندي، بارخوگان، غاړه نو که وپښتان پر راشنه سي کښل يې جائز دي، البته چونکه د وپښته عادت دا دی، چي په کښلو يا غچي کولو باندي د وخت په تېرېدو سره نور ډېرېږي او بل دا چي په کښلو کي يو ډول پر ځان باندي تکليف او اذيت تېرېدل هم دي او دسترگو ديد ته هم تاوان رسوي، په هغه صورت کي چي په تار باندي يې کارېي او که د کریم يه پاوډر په ذريعه يې کارېي، که څه هم دغه وجه نه وي خو په اوله وجه سره يې نه کښل اولی او ښه کار دی.

دوهم که پر هغه ځای باندي وپښتان را شنه سي چي عادتاً د ښځي پر هغو ځايو باندي وپښتان نه شنه کېږي لکه ږيره، برېتونه نو د داسي وپښتانو د شنه کېدو په صورت کي د ښځي لپاره يې کښل ضروري او لازمي دي (۱)

د ښځي لپاره د لاسو (بازوگانو) پښو (پنډيو او ورنو) وپښتان خړيل جائز دي؟

د ښځو لپاره د بازوگانو او پنډيو وپښتان که د بال صفا په ذريعه وي يا د بل کریم په ذريعه وي ليري کول يې جائز دي، ځکه چي د ښځي په حق کي زينت مطلوب او مقصود دی او د لاسو و پښو د وپښتانو په ليري کولو کي د خلقت تبديلي هم نه راځي او دا ډول په هغه کي څه دو که هم نه معلومېږي ځکه يې د وپښتانو ليري کېدل جائز دي.

قوله: النامصات الخ انمص (بفتح النون و سکون الميم) تتف الشعر: و نمصت المرأة

الشعراى تتفته والنامصة هى التى تتف شعر الوجه... المتنمصة من تأمرا امرأة اخرى بتتف الشعر عن نفسها و اكثر ما تفعله النساء فى الحواجب و اطراف الوجه ابتغاء للحسن والزينة و هو حرام بنص هذا الحديث اما اذ انبتت للمرأة لحية او شارب او عنققة فاخذها حلال عند الحنفية رحمته عليه (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۵).

۱: و فى الشامية (قوله النامصة) ذكره فى الاختيار ايضاً والمغرب النمص تتف الشعر و منه... فلو كان فى وجهها شعر ينفرز ووجهها بسببه فى تحريم ازالته بعد لأن الزينة للنساء مطلوبه للتحسين... فلا تحرم ازالته بل تستحب (درالمختار: ج ۶، ۳۸۳ ايچ ايم سعيد).

البته که چيري يې د وېښتانو په پرې کولو کې څه تکليف او اذيت وي نو نه پرې کول يې بهتره او ښه کار دی. (۱)

د ښځې لپاره د زيرناف او بغلو د وېښتانو د خړيلو حکم:

د زيرناف او بغلو د وېښتانو د خړيلو (ليري کولو) د ښځې او نارينه لپاره مستقلة شرعي مسئله ده او د فطرت په لسو شيانو کې داخل دی لهذا د زيرناف او بغلو وېښتان په هفته کې يو وار پرې کول په کار دي، يا په پنځلسو ورځو کې يې پرې کول ضرور دي. مگر د څلوېښتو ورځو پورې تاخير (خند) ورکول گناه بلل کېږي مکروه تحريمي دي.

او د وېښتانو ليري کول که څه هم د هر شي په ذريعه يې ليري کول جائز دي مگر د ښځې لپاره د پوډرو يا يو ډول کریم دي د هغه استعمال د چرې (د ماشين د چرې) پر ځای مناسب دی او د نارينه وو لپاره دواړه مناسب دي (۲)

د ښځې هغه وېښتان چې پخپله يې پرې کړي وي يا خودبخوده ختلي وي نو څه به په کوي؟

د ښځې لپاره هغه وېښتان چې پرې کول يې پخپله موده کې ضروري وي لکه د زيرناف او بغلو وېښتان يا هغه د سر وېښتان چې خودبخوده تويېږي يا ښځه يې قصداً پرې کوي په دواړو صورتو کې د وېښتانو په خاوره کې پټول ښه او بهتر کار دی يا په داسې ځای کې بايد کښېښودل سي چې هلته نجاست نه وي يعني په غسل خانه يا پای خانه (بيت الخلاء) کې يې غورځول په کار نه

۱: والحاصل: ان كل ما يفعل في الجسم من زيادة او نقص من اجل الزينة... واما ماتزينة به المرأة لزوجها من تحمير الأيدي او الشفاء والعارضين بما لا يلتبس بأصل الخلقة فانه ليس داخل في النهي عندا جمهور العلماء (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۵).

۲: ويستحب حلق عانته و تنظيف بدنه بالاغتسال في كل اسبوع مرة والافضل يوم الجمعة و جاز في كل خمسة عشرة و كره تركه و راء الاربعين. قال العلامة الشامي رحمه الله ولا عزر فيما و راء الاربعين ويستحق الوعيد (ردالمختار: ج ۶، ص ۴۰۶ كتاب الحظر والاباحة - مرقات: ص ۲۱۲، ج ۸، باب الترجل).

دي، بلکي مکروه دي.

ځکه دا د انسان جزء دي او انسان محترم او معظم دی باید احترام او عزت يې وسي او د دې احترام په هغه صورت کي کېدای سي چي دا هغه جزء حفاظت وسي او په فتاواي هنديه کي دا خبره ذکر سوي ده چي دنارينه او ښځي لپاره چي دوسواس او بد فکري يو لامل هم دادی چي دوی نوکان او وېښتان بې ځايه غورځوي. (۱)

۱: فاذا قلم اظفاره او جز شعره ینبغی ان یدفن ذلک الظفر و الشعر المجزوز فان رمی به لا بأس وان القا فی الکنیف او فی المغسل یکره ذلک (حاشیة الطحطاوی علی الدر المختار: ج ۴، ص ۲۰۲، کتاب الحظر والاباحه).

څلورم فصل

د سينگار او زينت د شيانو په اړه دى

د خاوند لپاره د زينت او سينگار كولو حكم:

زينت او سينگار د بنځي فطري حق دى او هره بنځه طبعاً حسين والى او بنايست خوښوي او دا غواړي چي زه ښه و ايسېږم، خصوصاً بيا پر بنځي باندي لازم دي چي د خاوند لپاره د شريعت مقدسه په حدودو كي زينت او سينگار وكړي او د بنځي پر زينت او سينگار باندي هم هغه وخت اجر او ثواب مرتب كېداى سي، چي د خاوند لپاره يې كړى وي او دا ډول په شريعت مقدسه كي د هغي بنځي لپاره چي نكاح (واده) يې كړې وي په خيرن لباس او خيرن بدن گرځېدل مكروه دي، بلكي په شريعت مقدسه كي خاوند ته دا اجازه سته كه مېرمن يې د ده لپاره سينگار نه كوي نو تاديباً دي څه محدوده سزا وركړي، ځكه چي پر مېرمن باندي د خاوند دا حق دى، چي دا به خپل خاوند ته ځان سينگاروي.

البته په زينت او سينگار كي هغه كېمياوي دواوي استعمالول چي د انسان د وجود اعضاوو ته ضرر رسوونكي وي جائز نه دي، كه څه هم د خاوند لپاره زينت او سينگار كوي (۱)

۱: استعمال أدوات التجميل كتحمير الشفاء لابس به وكذا تحمير الخدود فلا بأس به لاسيماً للمتزوجة.

تجميل المرأة لزوجها فى الحدود الشروعه... ليس هناك ضرر طبي... من استخدام المكياج (المغنى، ج ۱، ص ۱۶۸، بحواله احكام تجميل النساء: ص ۲۰۱).

د ميک اپ (د سرخي او سفېدې کولو) حکم:

د زينت، سينگار او ميک اپ (سرخي او سفېدې) استعمال د ښځې لپاره چې نکاح (واده) يې کړې وي جائز خو څه بلکې د خاوند لپاره خصوصاً ښه او بهترين عمل دى.

خو البته زينت او سينگار د ميک اپ (سرخي او سفېدې) د استعمال شيان اکثر په اوسني وخت کې د نورو خارجي وطنو څخه راځي، لکه: پاوډر، کریم، لوشن او داسې نور د زينت او ميک اپ (سرخي او سفېدې) د شيانو په جوړېدو کې د خنزير يا مردار سوو حيواناتو وازگي استعمالېږي او هغه شرعاً حرام دي.

سوال اوس دا دى، چې د دغو شيانو استعمال شرعاً جائز دى ځکه؟

په جواب کې بايد وويل سي که دغه د خنزير يا مردارو سوو حيواناتو وازگي يقيني پکښې وي او د يوې کيمياوي دوا په ذريعه يې حقيقت او ماهيت بدل سوى نه وي نو استعمال يې جائز نه دى.

او که په دغو شيانو (کریم، پاوډر، لوشن او سرخي) کې يوازي د حرامو شيانو د استعمال شک کېدى نو محض د شک پر بنياد باندي د دغو شيانو استعمال نه حرامېږي، ترڅو چې يقين نه وي.

او دا ډول که د دغو شيانو (کریم، پاوډر، سرخي او لوشن) په جوړېدو کې يقيني حرام او حلال دواړه استعمالېدل او د هغو حرامو شيانو حقيقت او ماهيت د کيمياوي دواوو په ذريعه بدل سوى وي نو په دغه صورت کې يې د دغه شيانو استعمال جائز دى.

ځکه چې اوس يې اصلي حقيقت او ماهيت بدل سوى دى (۱)

۱: قال العلامة الحصكفي رحمته الله عليه ويطهر زيت تنجس بجعله صابوناً به يفتى للبلوى. وقال ابن عابدين رحمته الله عليه ثم هذه المسئلة فرعوها على قول محمد بالطهارة بانقلاب العين الذى عليه الفتوى اختياره اكثر المشائخ... فصار صابوناً يكون ظاهر لتبديل الحقيقة (ردالمختار: باب الانجاس).

د مېلمنو او کوربه بنځو لپاره د زينت او سينگار کولو حکم:

په اکثره ځايو کې داسې وي چې بنځي يو ځای مېلمنې وي نو زينت او سينگار کوي هغه نو کله پخپله کور کې زينت او سينگار وکړي يا ولاړه سي آرايشگاه ته هلته په ځان سينگار وکړي او دا ډول کوربه بنځي چې دوی ته مېلمنې راځي نو دوی هم د مخکې مېلمنو په ډول پخپل کور کې ځان سينگار کړي يا ولاړي سي آرايشگاه ته هلته ځان سينگار کړي او د دواړو که مېلمنې وي که کوربه بنځي وي په دې نيت ځان سينگاروي چې زه ښه و ايسېږم يوازي د دغه نيت لپاره ډېرې پيسې مصرفوي.

لهذا دغه خيالات او نيتونه يوازي په احساس کمترې کې لوبدل دي، نو د دغو څخه ځان ساتل په کار دي او دغه سينگار او مصرف چې دې بنځو په ځان وکړ دايې د بل لپاره سينگار او مصرف وکړي.

نبي کریم ﷺ د هغو بنځو په باره کې چې د بل لپاره يې سينگار کړی وي فرمايي چې په اجنبیانو (پرديو) کې د زينت سره تلونکې بنځه داسې ده لکه د قيامت د ورځې په تاريخه کې چې په هغې کې هېڅ نور نه وي.

د دې حديث څخه معلومه سوه چې د بل لپاره زينت کول د قيامت په ورځ به په هغه تاريخه کې وي، الله تعالی دي موږ او تاسې د قيامت د تاريخه څخه وساتي (۱)

د خاوند څخه ماسوا د نورو محارمو په مخکې د سينگار کولو حکم:

د خاوند څخه ماسوا د نورو هغه محارمو چې د گرد عمر لپاره يې نکاح نه سي ورسره صحيح کېدای لکه پلار، ورور، وراره، خوربې، اکا، ماما او داسې نورو په مخ کې زينت او سينگار کول د بنځي لپاره في نفسه خو جائز دي، البته په اوسنۍ زمانه کې د اکثرو خلکو په زړو کې فساد ډېر دی او په اکثره کورو کې د زړو د فساد او د اخلاقو د فساد اسباب موجود دي لکه تلوېزيون، وي

۱: عن ميمونة بنت سعد رضي الله عنها قالت قال رسول الله ﷺ مثل الراقلة في الزينة في غير اهلها كمثل ظلمة يوم القيامة لا نور لها (ترمذي: باب ما جاء في كراهية خروج النساء،)

سي آر، او داسي نور اسباب او بيا خصوصاً په هغو کورو کي چي د خاوند قريبان لکه د خاوند ورور، د اکا زوی او داسي نور هم يو ځای ورسره اوسي، نو د دغو وجوهاتو پر بنياد باندي د ښځي لپاره د پرديو په مخکي خو بالکل جائز نه دي او د خپلو محارمو په مخکي د ښځي لپاره زينت او سينگار کول مناسب نه دي، ځکه د فتنې څخه نه سي خالي کېدای، لهذا پر هېز ورڅخه کول په کار دي (۱)

د ښځي لپاره د لب شيرين کولو حکم:

په اوسني وخت کي ښځي د زينت او سينگار لپاره پر شونډانو د لب شيرين په نامه يو ډول سور رنگ استعمالوي او دغه لب شيرين (لپ سټيک) دوه قسمه دي، يو قسم يې هغه دي چي کله پر شونډانو باندي استعمال سي نو د ډېري غورزگی له وجي د اوداسه او غسل کولو په صورت کي اوبه اصل شونډانو ته ياد شونډانو پوست ته نه رسېږي.

او دوهم قسم يې هغه (لب شيرين) دي، چي کله پر شونډانو باندي استعمال سي نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کي اوبه اصل شونډانو ته ياد شونډانو پوست ته رسېږي.

نو لهذا في نفسه د دواړو قسمونو (ډولونو) لب شيرين استعمال جائز دي، البته د اوداسه او غسل کولو په صورت کي د اول قسم (ډول) لب شيرين له شونډانو څخه پاکول ضروري دي، تر څو په اوداسه او غسل کولو کي اوبه اصل شونډانو ته ياد شونډانو پوست ته ورسېږي او که د اوداسه سره دغه اول ډول لب شيرين استعمال کړی و نو د لمانځه د ادا کولو پر مهال يې پاکول ضروري نه دي (۲)

۱: (حواله احسن الفتاوى: ج ۸، ص ۶۸).

۲: و اما التحمير ونحوه فيجوز باذن الزوج و في داخل البيت و يحرم بغير اذن الزوج و خارج المنزل (الفقه الاسلامي و ادلته: ج ۴، ص ۲۶۸۳، كتاب الحظر والاباحة).
وقال العلامة الحصكفي رحمته الله عليه: ولا يمنع الطهارة بخلاف نحو عجيين.

د بنځي لپاره د باهوگانو د رنگولو حکم:

بنځي بعض اوقات د زينت او سينگار لپاره خپل باهوگانو ته رنگ ورکوي او د باهوگانو رنگول پر دوه ډوله دي يو هغه مادي استعمالېږي، چي د اوداسه او غسل کولو په صورت کي اوبه اصل وپښتانو ته نه رسېږي، په دغو صورت کي که څه هم د باهوگانو رنگول جائز دي خو د اوداسه او غسل په کولو کي يې د رنگ ليري کول يا زائلول ضروري دي تر څو اوبه اصل وپښتانو ته ورسېږي، او په هغه اوداسه او غسل باندي لمونځ صحيح سي.

دوهم ډول د باهوگانو په رنگولو کي هغه مادي استعمالېږي چي د اوداسه او غسل په کولو کي اوبه اصل وپښتانو ته رسېږي نو د دغه رنگ استعمالول جائز دي او د اوداسه او غسل کولو په صورت کي يې ليري کول او زائلول هم ضروري نه دي^(۱)

د بنځو لپاره د سترگو مصنوعي (نقلي) باهوگانو اېښودل يا پر اصلي باندي نور مېنلول جائز دي؟

بنځي د زينت لپاره پر خپلو باهوگانو باندي مصنوعي (نقلي) باهوگان لگوي (مېنلوي) ځکه چي بيا د دوی باهوگان گڼ او اوږده معلوم سي، د دغو باهوگانو د لگولو (مېنلولو) لپاره يو ډول مخصوص لوشن (کریم) او ماده ده، چي په هغه باندي مېنلي که څه هم بعض اوقات د څه وخت (څو ساعتو) لپاره دغه باهوگان لگول کېږي، د باهوگانو د لگولو (مېنلولو) د حکم دوه لحاظه دي يو طبي لحاظه دی او يو فقهي لحاظه دی.

وقال ابن عابدين رحمته الله ای لعلک و شمع و قشر سمک... فی شرح المنية فی العجین و استظهر المنع لان فيه لزوجة و صلاحة تمنع نفوذ الماء (ردالمختار: مطلب فی اباحات الغسل،)

^۱: و يجب ای يفرض غسل کل ما يمكن من البدن بلا حرج مرة كاذن و سره و شارب، حاجب... ولا يمع الطهارة و نیم ای خړه ذباب... و لو جزمه به يفنی (فتاوی محمودیه: ج ۱۹، ص ۳۳۲ - الدرالمختار: مطلب اباحات الغسل،)

د طبي لحاظه دومره عرضول کافي دي چي د دغه مصنوعي (نقلي) باهوگانو پر اصلي باهوگانو منبلول پر اصلي باهوگانو باندي زور راولي او پر طبيعي نشو و نما او پوست هم ورڅخه متاثر کېږي او دوهم دا چي پخپله د باهوگانو د منبلولو لوشن (کریم) نقصان رسونکی دی او خصوصاً د باهوگانو تعلق بيا خاص د سترگو سره دي او سترگي نازک او هم باريک عضوي بلل کېږي او تاوان ژر ور رسېږي.

لهذا طبيبان د مصنوعي (نقلي) باهوگانو پر اصل باهوگانو باندي د منبلولو اجازه نه ورکوي نو پر هېز ورڅخه کول په کار دي.
او د فقهي د لحاظه د مصنوعي (نقلي) باهوگانو لگول چي د بل انسان او نجس العين حيوان و پښتان نه وي جائز دي.

که چيري دغه باهوگان دائمي لگول سوي وه نو جزء يې گرځي د اوداسه او غسل کولو په صورت کي يې ليري کول ضروري نه دي او که عارضي لگول سوي وه، چي بيرته په اساني سره ايسته کېدای سي او يا که پاته سي نو او به نه ور رسېدلې نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کي د دغه ډول باهوگانو ليري کول ضروري دي ترڅو چي اودس او غسل يې صحيح سي (۱)

د بنځي لپاره پر تندي، شونډانو يا نور بدن باندي خالونه وهل جائز دي؟
د تېري زمانې څخه د بنيايست لپاره خصوصاً په بنځو کي دا عادت را روان دی چي پر تندي باندي د بنيايست لپاره خال وهي او بعض نارينه هم په

۱: الوصل بشعر الادمي حرام و كذلك الوصل بشعر نجس من غير الادمي ... قال العثماني حفظه الله تعالى والذي يظهر من كتب الحنفية ان الراجح عندهم القول الثاني و هو تخصيص الرحمة بشعر الادمي ... و لا بأس للمرأة ان تجعل في قرنها و ذوائها شيئاً من الوبر ... و به ظهر ان اتخاذ القرامل (و هو خيوط حرير) للنساء جائز الخ (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۱).

قال الطيب ابوبكر ... مادة اثبتت الرموش الصناعية تؤثر على الرموش الطبيعية ... و ينصح الحباء الرمدم بعدم استخدامها على الاطلاق (احكام تجميل النساء: ص ۱۹۲).

دغه ناوړه عمل باندي مبتلا دي چي پر لاسو باندي يا د بدن پر يو بل حاي باندي د ستنې په ذريعه يا د يوې بلي آلې په ذريعه خالونه پر بدن باندي زخم جوړ کړي بيا په هغه زخم کي رانجه يا اهاک و اچوي نو د جوړېدو وروسته شين معلومېږي، نو هغه که خپل نوم يا نور نقش او عکسونه پر بدن باندي ليکلي يا رسم کړي وي او په اوسني وخت کي دغه عمل د کفارو د ملکو څخه د فېشن په طريقه او شکل کي د مسلمانانو په ملکو کي رائج سوي دي، چي د دغه عمل څخه خصوصاً نوي ځوانان او نجوني متاثره سوي دي.

نبي کریم ﷺ پر خال و هونکي او ورو هونکي بنځي باندي د الله تعالی لعنت ويلي دي.

لهذا د بنحو او نارينه وو لپاره پر تندي يا شونډانو يا د بدن پر نورو اعضاوو باندي د بنايست لپاره خالونه وهل جائز نه دي او که د کوچنۍ نجلی پر تندي يا شونډانو خالونه ووهي نو گناه يې پر و هونکي ده نه پر کوچنۍ نجلی باندي (۱)

د غابنو باريک (نري) کول جائز دي؟

د بنايست د زياتوب لپاره بعضي بنځي د مخ د طرف غابنونه په يوه ذريعه سره نري کوي يا د بنايست لپاره د غابنو په مابين کي خلاء (پراخي) راولي نو د دغسي بنحو چي د بنايست او زينت لپاره د غابنو په مابين کي خلاء (جلا والی) راولي نبي کریم ﷺ پر هغوی باندي لعنت ويلي دي او پر هغه چا باندي يې لعنت ويلي دي، چي د الله تعالی د خلقت بدلونکی وي. لهذا د بنځي او نارينه وو لپاره د غابنو باريک (نري کول) او د غابنو په مابين کي خلاء

۱: عن ابن عمر رضي الله عنهما رسول الله ﷺ لعن الواصلة والمستوصلة والواشمة والمستوشمة. قوله: والواشمة والمستوشمة اما الواشمة ففاعلة والوشم وهو ان تغدز ابرة ونحوها في ظهر الكف او المعصم، او الشفة من بدن المرأة حتى يسيل الدم... والوشم حرام بنص هذا الحديث على الفاعلة والمفعول لها باختيارها والطالبة له وقد يفعل بالبنت وهي طفلة فتأثم الفاعلة... لعدم تكليفها (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۳).

(جلاوالی) راوستل جائزه دي (۱)

د بنځي لپاره د سرو زرو يا سپينو زرو غاښونه ايښوول يا د هغو پوښونه ورکول جائز دي؟

بعض اوقات د انسان يو يا دوه غاښونه ښوري يا يې بالکل وکارې نو د غاښو د ښورېدو په صورت کې د نارينه او ښځو لپاره هغه غاښو ته د سرو زرو يا سپينو زرو پوښ (خول) ورکول يا د سرو يا سپينو زرو په تار باندې تړل يا هغه غاښونه کښل د هغو پر ځای باندې نور د سرو يا سپينو زرو غاښونه ايښودل جائز دي.

البته د سرو زرو پر ځای که د سپينو زرو غاښونه کښېښودل سي نو په اتفاق به هم عمل وسي او اولی او بهتر هم دي.

لهذا د سرو زرو او سپينو زرو غاښونه ايښوول دواړه جائز دي خو د سپينو زرو غاښونه اولی او بهتر دي.

يادونه:

هر هغه غاښونه چې دائماً يعني چې بيا نه ايستل کېږي، ايښودل سوي وي نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کې ليري کول يا ايسته کول ضروري نه دي اودس او غسل ورسره صحيح کېږي او که دائماً ايښودل سوي نه وي نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کې ليري کول ضروري دي تر څو چې اودس او غسل يې صحيح سي (۲)

^۱: عن عبدالله قال: لعن الله الواشمات او مستوشمات والنامصات و المتنمصات و المتفلجات للحسن المغيرات خلق الله.

قوله: و المتفلجات: جمع المتفلجة و هي المرأة التي تبرد ما بين اسنانها (بالمبرد) الثنايا و الرباعيات لتحدث فرجة بينها... و يقال له ايضاً الوشر (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۵).

^۲: ولا يشد سنة المتحرك بذهب بل بفضة و جوزهما محمد ﷺ... فعند الامام يتخذ ذلك من الفضة فقط و عند الامام محمد ﷺ ينخذ من الذهب ايضاً. (الدر المختار مع رد

د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو استعمال حکم:

د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو امپل، والي، بنگري، انگشتری او داسي نور د ټولو استعمال د علماوو په اتفاق سره جائز دی او د نارینه وو لپاره يې استعمال بالاتفاق ناجائز او حرام دی. البته د نارینه وو لپاره يوازې تريوه مثقال په کمه اندازه د سپينو زرو د انگشتری استعمال جائز دی (۱)

يوازې د اظهار او نمايش لپاره د سپينو زرو استعمال جايز دی؟

د سرو او سپينو زرو استعمال په نيت د نمايش او په هغه کي په دې نيت ځان ښکاره کول جائز نه دي ځکه نبي کریم ﷺ فرمايي: اي د ښځو معاشرې (ټولني)! ايا په سپينو زرو سره ستاسي بنايست نه راځي.

خبردار! ستاسي څخه چي کومه ښځه د اظهار او ځان ښکاره کولو لپاره سره زر استعمالوي د دغه اظهار د وجي څخه به خامخا پر هغه باندي دوی ته عذاب ورکول کېږي (۲)

د ښځو لپاره داسي زپور استعمالول چي اواز لرونکي وي جائز دي؟

څه ډول چي د نارینه وو لپاره ښځو ته کتل د نارینه د نفس د راپورته کېدو

المختار: ج ۶، ص ۳۶۲، فصل في اللبس، سعيد).

قال رَضِيَ اللهُ عَنْهُ (و شد السن بالفضة) اي يحل شد السن المتحرك بالفضة ولا يحل بالذهب وهذا عند ابي حنيفة رَضِيَ اللهُ عَنْهُ و ابي يوسف رَضِيَ اللهُ عَنْهُ و الاصل الحرمة قيهما فاذا حل التضييب باحرهما حل بالاخر... و قد زالت بالادنى وهو الفضة... الخ (تبيين الحقايق: ج ۷، ص ۳۶، فصل في النظر والمس - فتاوى محموديه: ج ۱۹، ص ۳۴۹).

۱: عن ابي موسى اشعري رَضِيَ اللهُ عَنْهُ رسول الله ﷺ قال: حرم لباس الحرير والذهب على ذكور امتي و احل لاناثم (الترمذي: ج ۱، ص ۳۰۲).

قال العلامة ظفر احمد العثماني رَضِيَ اللهُ عَنْهُ وفيه ايضاً يجوز للنساء لبس انواع الحلبي كلها من الذهب والفضة والخاتم والحلقة والسوار والخلخال والطوق والعقد التعاويذ والقلائد وغيرها (اعلاء السنن: ج ۱۷، ص ۲۸۹).

۲: عن اخت لحذيفة ان رسول الله ﷺ يا معشر النساء اما لکن في الفضة ما تحلين به اما انه ليس منکن امرأة تحلی ذهاباً تظهره الا عذبه به (رواه ابو داود، مشکوة: ج ۱، ص ۳۷۹).

سبب کېږي، دا ډول د بښځو آواز او پر دوی باندي هغه آواز لرونکي زبور هم د نارینه وو د نفس د راپورته کولو سبب جوړېږي او د دې څخه ماسوا په بې شمېره احاديثو کې دا خبره واضح سوې ده، چې د هري کنتېې (برغ لرونکي) سره شيطان وي.

حضرت مفتي محمد شفيع صاحب رحمته الله عليه فرمايي، چې: د آيت په شروع کې بښځي د نارينه په مخکي د خپل زينت د ښکاره کولو څخه منع سوي وې (وَلَا يُبْدِيَنَّ زِينَتَهُنَّ) او د دغه آيت په آخر کې نور هم تاکيد دى، چې د بښايست ځايونه لکه: سر، سينه او داسي نور دي خو خامخا پتېول ضروري دي او دا ډول د خپل مخفي زينت ښکاره کول هر ډول چې وي جائز نه دي.

په زبور اتو کې داسي شى لگول چې هغه آواز لرونکى وي يا يو زبور د بل زبور سره د جنګېدو په صورت کې چې آواز کوونکى وي او هغه آواز نامحرم نارينه واورې د دا ډول زبور اتو استعمال د بښځو لپاره د دغه آيات له نظره جائز نه دى او ډېر فقهاء فرمايي چې د زبور آواز د نامحرمو نارينه وو باندي اورېدل په دغه آيت باندي ناجائز بلل سوي دي.

نو پخپله د بښځي آواز اورېدل د دغه څخه هم ډېر سخت ناجائز دي.

لهذا د بښځو لپاره هر هغه آواز لرونکى زبور يا چې د هغه په جنګېدو سره آواز ورڅخه پيدا کېږي استعمال يې جائز نه دى البته مناسب دا دى، چې د څلورو بنگريو پر ځاى چې نري وي دوه غورس (پنډ) بنگري جوړ کړي ترڅو د آواز پيدا کېدو بېره ليري سي (۱)

۱: عن بنات مولاة عبدالرحمن بن حيان الانصاري كانت عند عائشة رضي الله عنها اذ دخلت عليها بجارية و عليها جلاجل يصوتن فقالت لا تدخلنها على الأأن تقطن جلاجلها سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول لا تدخل الملائكة بيتاً فيه جرس (مشكوة: ص ۳۷۹).

عن عمر بن خطاب رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول مع كل جرس شيطان (مشكوة: ص ۳۷۹ - معارف القرآن: ج ۶، ص ۴۰۶، سورة النور).

د بنځو لپاره د سرو او سپينو زرو ماسوا اوسپنه، پیتل او داسي نور استعمال جائز دی؟

شريعت مطهره د هر ډول سرو او سپينو زرو استعمال د بنځو لپاره جائز کړی دی. البته په اوسني وخت کي د زپوراتو په توگه د وسپني، پیتل او داسي نورو معادنو څخه جوړ امپلونه، بنگري، والي، انگشتری او داسي نور بنځي د زینت لپاره استعمالوي، د بنځو لپاره د دغه معادنو څخه د جوړو د زینت د شيانو د استعمالو په حکم کي د علماوو د مکروه تحریمي او تنزیهي بېلابېل نظرونه دي.

لهذا د اوسپني، پیتل او داسي نورو معادنو څخه جوړ د بنځي د زینت شيان لکه امپل، بنگري، والي او داسي نور د استعمال څخه پرهېز کول بڼه او بهتر کار دی، ځکه چي د استعمال په صورت کي يې څه نه څه کراهت سته (۱)

د پلاستيک او بنیینه يي بنگرو په لاسول جائز دي؟

د پلاستيک او بنیینه يي بنگرو په لاسول د بنځو لپاره جائز دي، البته د بنیينې يا هغه پلاستيکي بنگري چي اواز لرونکي وي په داسي جای کي يې په لاسول جائز نه دي چي د هغوی آواز تر نامحرمو نارینه وو تر غوړو پوري رسېږي (۲)

۱: قال العلامة ابن عابدين رحمته الله عليه تحت قوله: (فيحرم غيرها) و في الجوهرة و التختم بالحديد و الصفر و النحاس و الرصاص مكروه للرجال و النساء (درالمختار: ج ۶، ص ۳۵۹).
و اما المعدن الحديد فلعله غير هذه الانواع... والأحوط الترك (امداد الاحكام: ج ۴، ص ۳۵۹ - فتاوی رشیدیة: ص ۴۹۱).

۲: ولا يتختم غيرها كحجر و ذهب و حديد و صفر و رصاص و زجاج و غيرها (تنوير الابصار: كتاب الكراهة فصل في اللباس).

يجوز للنساء لبس انواع الحلی كلها من الذهب و الفضة و الخاتم و الحلقة و السوار و الخلخال و الطوق (اعلان السنن: ج ۱۷، ص ۲۸۹، كتاب الحظر).

د بنځو لپاره د پايزېبونه په پنبو کول جائز دي؟

اسلام بنځو ته د پردې (حجاب) کولو حکم کړی دی او د هر هغه عمل کولو څخه یې منع کړې ده، چې هغه د بې حیايۍ باعث کېږي. ځکه د بنځي لپاره پايزېبونه په پنبو کول يو ډول بې حیايي ده او بعضي اوقات د دغه وجي غټي غټي فتنې او فسادونه جوړېږي.

دوهم دا چې پايزېبونه په پنبو کول د شرعي پردې (حجاب) سره منافي دي ځکه الله تعالی د پردې کولو په اړه فرمایي:

وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ (سورة النور: ۳۰ آیت)

ترجمه: او دوی (بنځي) دي خپلي پنبې (د مخکي سره) نه وهي د دې لپاره چې معلوم سي هغه څه چې دوی (بنځي) يې پټوي د خپل زينت څخه.

يعني دوی (بنځي) دي داسي تگ نه کوي چې هغه پټ زينت چې دي کړی وي معلوم سي.

لهذا هر هغه د بنايست شى چې هغه د استعمال په صورت کي اواز کوونکی وي لکه پايزېبونه په پنبو کول يا د ده په ډول نور داسي شيان استعمالول جائز نه دي بلکي حرام دي^(۱)

په داسي حال کي چې د بنځي اسم الله په غاړه وي پای خانې يا غسل خانې ته تگ جائز دی؟

په بنځو کي د اسم الله په نامه باندي د سرو زرو يا سپينو زرو د غاړي يو گل دی، پر هغه گل باندي د (الله ﷻ) په لفظ باندي د الله نوم مبارک ليکل سوی وي، که څه هم په عامو حالاتو کي د اسم الله په نامه د زرو څخه جوړ سوی

۱: و عن بنانة مولاة عبد الرحمن بن حبان الانصاري كانت عند عائشة رضي الله عنها اذا دخلت عليها بجارية وعليه جلاجل يصوتن فقالت لاتدخلها على الا ان تقطعن جلاجلها سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم لاتدخل الملائكة بيتاً فيه جرس (مشكوة: كتاب اللباس، ص ۳۷۹ - امداد الاحكام: ج ۴، ص ۱۳۷).

گل په غاړه کول جائز دي، البته د پای خانې (مکان) او غسلخانې ته د تگ په صورت کې که دغه د الله نوم په یو ټوکر یا بل شي کې پټ یا پېچلی نه وي نو د غاړې څخه یې لیري کول یا کښل ضروري دي.

او که په یو ټوکر کې پټ یا پېچلی وي یعنې پورنې پرواچوي او یا یې په کمیس کې واچوي بیا پروا نه لري د غاړې څخه خلاصول نه غواړي (۱)

د بنځو لپاره داسې ساعت په لاسول چې سره یا سپین زر پکښې استعمال سوی جائز دي؟

د بنځو لپاره که څه هم د سرو او سپینو زرو استعمال که هغه لږ اندازه وي یا ډېره اندازه وي جائز دي، البته که د استعمال په هغو شيانو کې سره زر استعمال سي چې د هغه سرو زرو استعمال یې مقصودې نه وي، بلکې مقصود اصلاً هغه بل شی وي. لکه هغه ساعت چې په هغه کې سره زر استعمال سوي وي ځکه د ساعت څخه مقصود د وخت معلومول دي د سرو زرو استعمال یې پکښې غیر مقصودې دي.

لهذا د بنځو لپاره هغه ساعت چې په هغه کې سره زریا سپین زر استعمال سوی وي جائز نه دی او د نارینه وو لپاره بیا په طریقه اولی جائز نه دی بلکې حرام دی. (۲)

د بنځو لپاره داسې ساعت په لاسول چې لاسبند یې د اوسپني یا پیتل وي جائز دی؟

د اوسپني یا پیتل استعمال دوه صورته لري: یو صورت هغه دی، چې د اوسپني یا پیتل په لاسول بذات (پخپله) مقصود وي لکه اکثر اوقات یې خلک د زینت او فېشن لپاره یې په لاسوي لکه بنگرې یا زنجیر.

۱: عن انس رضي الله عنه قال كان رسول الله ﷺ اذا دخل الخلاء وضع خاتمه (ابو داود: ص ۴، ج ۱)

۲: ويحرم استعمال الذهب والفضة للرجال والنساء في الآنية ووسائل الكتابة والزينة... كما لا يجوز الساعات والاقلام... الخ (الفقه الاسلامي وادلته: ج ۴، ص ۲۶۳۲).

دوهم هغه صورت دی چې اوسپنه يا پیتل او داسي نور بذات خود (پنخپله) مقصود نه وي بلکي د بل شي د بندولو لپاره استعمالېږي، لکه ساعتونه چې مقصود يې د ساعت لاس بند نه دی بلکي ساعت دی خود لاس بند په ذريعه ساعت بند وي.

لهذا بذات خود خالي اوسپنه يا پیتل د زينت لپاره په لاسول جائز نه دي او هغه اوسپنه يا پیتل چې مقصود يې د اوسپني يا پیتل په لاسول نه وي بلکي يوازې په هغه باندي بندول مقصود وي جائز دي (۱)

د بنځي لپاره داسي انگشتری په گوته کول چې غمي يې د ډبري يا بل شي وي جائز دي؟

د بنځو لپاره داسي انگشتری په گوته کول چې غمی يې د ډبري وي يا د ډبري د جنس څخه يا د بل شي وي جائز دی (۲)

د بنځو لپاره د پزي او غوږو سوري کول جائز دي؟

بنځه که لويه يا کوچنۍ وي د پزي او غوږو سوري کول د زينت لپاره چې په پزه باندي تېک وکړي او په غوږو باندي والي وڅروي جائز دي. ځکه د بنځو دغه عمل د نبي کریم ﷺ په زمانه کي هم وو سره د دې چې نبي کریم ﷺ د بنځو په دغه عمل خبر وو دوی يې د دغه عمل څخه منع کړي نه دي.

لهذا د پزي او غوږو سوري کول د لويي بنځي لپاره او کوچنۍ نجلۍ لپاره جائز دي (۳)

۱: يغتفر فی التوابع مالا يغتفر فی غيرها (الاشباه والنظائر: ص ۱۲۱- احکام الفتاوى: ج ۸، ص ۲۱۳).

۲: والاباحه ضرورة التختم والنموذج... والحلقة هي المعتبرة لأن قوام الخاتم بهما ولا معتبر بالفص حتى يجوز من الججز (تبيين الحقائق: فصل فی اللباس، ص ۳۵-۳۶، ج ۷).

۳: لا بأس بکی البهائم للعلامة و ثقب اذن الطفل من البنات لانهم كانوا يفعلونه فی زمن رسول الله ﷺ من غير انكار (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۸۸، فصل فی البيع، سعيد)

د بنځو لپاره د لاسو او پښو د سره کېدو حکم:

د بنځو لپاره د لاسو او پښو سره کېدل د ډېروخت څخه د بنځو عادت دی، په اوسني وخت کې هم بنځي د خپلو لاسو او پښو د زینت لپاره په نکروځو باندي د خپلو لاسو پر رسته او چپه طرفو او د پوښو پر راسته طرف نقش او نگار او په مختلفو ډیزاینو باندي سره کوي.

د بنځو لپاره په هر ډول ډیزاین باندي لاسونه او پښې په نکروځو سره کول جائز خو څه بلکې بهتر او افضل کار دی.

حکمه حضرت عائشة رضی اللہ عنہا فرمائي، چي: يوه بنځه په ستر کې نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم ته راغله د دې سره يو خط وو غوښتل يې چي نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم ته يې ورکړي کله چي دې نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم ته خط ونيوی نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم خپل لاس ورڅخه را ايسته کړ او نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم وفرمايل: ما ته نه ده معلومه چي دغه لاس د نارينه دی او که د بنځي؟

هغې بنځي ورته وويل: نه! دا د بنځي لاس دی، نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم وفرمايل: که بنځه يې نو خپل نوکانو يعني لاسونو ته تغیر ورکړه، يعني په نکروځو يې سره کړه.

لهذا د بنځو لپاره لاسونه او پښې په نکروځو سره کول افضل کار دی.

البته د لمونځو په وخت کې پر لاسو او پښو باندي نکروځي ايښوول مناسب نه دي، حکمه چي د لمانځه د قضا يا تأخير بېرته سته.

دوهم په بعضو علائقو کې د بناډيو پر مهال بنځي د لاسو او پښو د سره کېدو لپاره خاص يو پروگرام جوړوي چي په هغه کې داسي عملونه تر سره کېږي چي د شرعي حدودو څخه دباندې وي، لکه عکسونه اخيستل، نامحرم

الاستفسار: هل يجوز ثقب أنف النساء؟ الاستبشار... ان كان للترين يجوز كما في ثقب الاذن... يجوز قياساً على ثقب الأذن (نفع المفتي والسائل: مجموعة الرسائل اللكهنوى، ج ۴، ص ۱۹۴).

نارينه او ښځينه يو ځای کېدل.

دریم: په بعضو کورنيو کي دا رواج وي چي د ناوي کور ته زوم ورولي هلته يې لاس ورسره کوي او په دغه رواجي محفلو کي لکه مخکي چي وويل سوه د شرعي حدودو پايما لېده رامنځته کېږي.

نو د دغسې رواجي محفلو څخه لازماً هره ښځه بايد ځان وساتي که څه هم بذات خود لاسونه او پښې سره کول مباح دي، خو د نورو وجوهاتو پر بنياد باندي ناجائز کېږي. (۱)

د ښځو لپاره د لويو نوکانو د پرېښوولو حکم:

شريعت مقدسه د نوکانو پرې کول د فطرت له کارو څخه بللي دي او د هغه لپاره يې ورځ هم ټاکلې ده، يعني په هفته کي يو وار پرې کول يې مستحب دي او د پنځلسو ورځو وروسته يې پرې کول جائز او تر څلوېښتو ورځو پوري يې ځنډول مکروه دي.

او ډېري ښځي د فېشن په توگه د لاسو ټوله نوکان او نارينه د لاس د کوچنۍ گوتي نوک غټوي د نوکانو غټول د څو وجوهاتو پر بنياد باندي جائز نه دي:

اول:

د نوکانو غټول د هندوانو د ښځو (هندوانيانو) او فاسقو، فاجرانو ښځو عادت دی د هغوی سره مشابهت راځي او د هغوی سره مشابهت جائز نه دی.

دوهم:

د انسان د فطرت د کارو خلاف دی.

۱: عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ عِصْمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أُمِّتْ امْرَأَةً مِنْ وَرَاءِ سِتْرٍ يَبْدِيهَا كِتَابٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَبِضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ فَقَالَ مَا أَذْرِي أَيْدِي رَجُلٍ أَمْ يَدُ امْرَأَةٍ قَالَتْ بَلْ امْرَأَةٌ قَالَ لَوْ كُنْتُ امْرَأَةً لَغَيَّرْتُ أَظْفَارَكَ يَعْني بِالْحِجَاءِ (ابوداود ج ۱۱ ص : ۲۱۹ ط : المكتبة الشاملة ورقم الحديث : ۳۶۳۵)

واما ما تزينت به المرأة لزوجها من تحمير الايدي او الشفاه او العارضين بما لا يلتبس بأصل الخلقة فانه ليس داخل في النهي عند جمهور العلماء (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۵).

درېم:

د نوکانو غټول د انسان د رزق د کموالي سبب جوړېږي. يعنې کوم څوک چې نوکان غټوي پرې کوي يې نه الله پاک د هغه رزق کموي. لهذا د بنځو او نارينه وو لپاره د لاسو ټوله نوکان پرېښودل يا يو د کوچنۍ گوټي نوک د فېشن لپاره غټ پرېښودل جائز نه دي او غټ نوکان د کم رزقي سبب هم دي. (۱)

د بنځو لپاره د نوکانو رنگول جائز دي؟

د نوکانو رنگول د ډېر وخت څخه په بنځو کې د زينت لپاره عادت دي، کله به بنځو خپل نوکان په زعفرانو، کله په نکروځو باندي رنگول او نور مختلف شيان به يې استعمالول او په اوسنۍ زمانه کې هم د بنځو د نوکانو د رنگېدو رواج او عادت سته او د نوکانو رنگول د بنځو د لاسو او پښو زينت پکښې مقصود وي نو د بنځو لپاره د لاسو او پښو د نوکانو رنگول په هر ډول يا په هر رنگ باندي رنگول جائز دي.

البته په اوسني وخت کې چې کوم د بنځو د نوکانو د رنگېدو لپاره کوم رنگونه په بوتلانو يا بنښنو کې راځي هغه اکثر هغه ډول رنگونه وي چې کله پر نوکانو باندي استعمال سي نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کې اصل نوکانو ته اوبه نه رسېږي، او اصل نوکانو ته اوبه رسول ضروري دي.

لهذا که څه هم پخپله د بنځو لپاره د نوکانو رنگول جائز دي مگر هغه رنگونه چې د اوداسه او غسل کولو په صورت کې چې د اوبو منع کوونکي وي هغه رنگونه د لاسو او پښو د نوکانو څخه د اوداسه او غسل کولو په وخت کې ليري کول يا زائلول ضروري دي، ترڅو اودس او غسل صحت ته ورسېږي. (۲)

۱: قال العلامة التمرتاشي رحمته الله عليه: وليستحب قلم اظافيرة يوم الجمعة) وكونه بعد الصلوة افضل الا اذا اخره اليه تاخيراً فاحشاً فيكره لان من كان ظفره طويلاً كان رزقه ضيقاً... الخ (تنوير الابصار مع شرح الدر المختار: ج ۵، ص ۳۸۷، فصل في النظر).

۲: و عنها قالت اومت امرأة من وراء ستر وفي يدها كتاب الى رسول الله فقبض النبي ﷺ

د بنځو لپاره نقلي (مصنوعي) لوی نوکان ايښودل جائز دي؟

په اوسنيو اکثره بنځو کي دا عادت دى، چي په بناديو کي نقلي (مصنوعي) غټ غټ نوکان پخپله ايردي يا خصوصاً ناوي ته يې لازمي ورايردي، په شريعت مقدسه کي خپل اصلي نوکان غټول يا نقلي نوکان ايښودل جائز نه دي، ځکه شريعت مقدسه د نوکانو د پرې کولو موده (وخت) د مسلمانانو لپاره ټاکلې ده، د مودې تر آخري وخت پوري چي نوکان پرې نه کړي نو هغه څوک گنهکار بلل کېږي.

او دوهم د لويو نوکانو پرېښودل يا نقلي نوکان ايښوول د فاسقو او فاجرو او کافرو بنځو سره مشابهت راځي او شريعت مقدسه ټول مسلمانان د کفارو سره د مشابهت کولو څخه منع کړي دي، ځکه کوم څوک چي د دوی سره مشابهت کوي د قيامت په ورځ به د هغوی حشر (راپورته کېده) د کفارو سره وي.

لهذا د بنځو لپاره نقلي لوی لوی نوکان ايښوول جائز نه دي. (۱)

د بنځو لپاره د جگي کورۍ لرونکي بوټ يا چمپل په پښو کول جائز دي؟

شريعت مقدسه بنځي د نارينه وو سره د مشابهت کولو څخه منع کړي دي، او نارينه يې د بنځو سره د مشابهت کولو څخه منع کړي دي.

لهذا په عرف او رواج کي چي کوم بوټونه يا چمپلان پر مخ باندي تړل کېږي او خلاصېږي او يا تر پښې شا ته تړل کېږي او خلاصېږي. د بوټو او چمپلانو اصل معيار پر عرف باندي دى. يعنې کوم بوټونه او چمپلان چي په

يده فقال ما ادرى ايد رجل ام يدا امرأة فقالت بل يدا امرأة قال لو كنت امرأة لغيرت اظفارک
يعنى بالحناء (رواه ابو داود: كتاب اللباس: ص ۵۵۸، ج ۲).

او لزوج باصل ظفره طين يابس او رطب لم يجز (هنديه: ج ۱، ص ۲).

۱: قال النبى ﷺ من تشبه بقوم فهو منهم.

و هذا الامر قد يتحقق فيه الشبه المحرم بالكافرات او الفاسقات، لأصل فى ظاهر المسلمة ان
يكون ظفرها مقلماً قصيراً لا معنى طويلاً (احكام تجميل النساء: ص ۲۳۲).

عرف کي د نارينه سره خاص وي هغه بوټونه او چنپلان د بنځو لپاره په پنبو کېدل جائزه دي او کوم بوټونه چي په عرف او رواج کي د بنځو لپاره خاص وي نو د هغو په پنبو کول د نارينه وو لپاره جائزه دي. (۱)

د بنځو لپاره خوشبو (عطر) وهل جائز دي؟

د بنځو لپاره خوشبو (عطر) وهل بذات خود جائز دي البته په هغه صورتو کي چي د خوشبو (عطرو) بوی تر نامحرم نارينه پوري رسېږي يا د يو ضرورت لپاره د کور څخه د وتلو پر مهال خوشبو (عطر) وهل او يا په هغه کور کي چي د خاوند ماسوا نور د خاوند قريبان هم اوسي د عطرو وهل او داسي نور جائزه دي.

حکمه نبي کریم ﷺ فرمايي، چي: بنځه کله عطر (خوشبويي) ووهي نو وروسته دباندې ووزي د (نارينه وو) د مجلس سره تېره سي هغه داسي داسي يعني لکه زانيه ده.

يعني نبي کریم ﷺ د هغي بنځي چي عطر په ځان باندې ووهي دباندې د نارينه وو د مجلس يا د نارينه وو سره تېرېږي نو د دغي بنځي مشابهت نبي کریم ﷺ د زانيې او فاسقي سره ورکړي (۲۸).

د عدت په وخت کي د بنځي لپاره زينت او سينگار کول جائز دي؟

د کومي بنځي چي خاوند (مېړه) مړ سي يا کومي بنځي ته چي خاوند (مېړه) طلاق ورکړي نو د عدت تر ختمېدو پوري د خاوند په کور کي اوسېدل ضروري دي، بېله سخت ضرورته د خاوند د کور څخه وتل جائزه دي او دا ډول د عدت تر ختمېدو پوري به زينت نه کوي او نه به د زينت او سينگار

۱: عن ابن ابي مليكة قال قيل لعائشة رضي الله عنها ان امرأة تلبس النعل قالت لعن رسول الله صلى الله عليه وسلم الرجل من النساء (رواه ابو داود:)

(۲۸) عن ابي موسى رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال كل عين زانية والمرأة اذا استعطرت... يعني زانية (الترغيب والترهيب: ج ۳، ص ۸۴).

شيان استعمالوي، لکه بنایسته لباس، عخان جوړول، سره یا سپین زر استعمالول او داسي نور جائز نه دي^(۲۹).

(۲۹) عن ام سلمة رضي الله عنها عن النبي صلى الله عليه وسلم قال المتوفى عنها زوجها لا تلبس المعصر من الثياب ولا المشطة ولا الحلوى ولا... ولا تكتحل (مشكوة المصاييح: ص ۲۸۶).

د مؤلف نور تالیفات

۱. د روژې فضائل او احکام
۲. د سفر احکام
۳. افهام صرف شرح ارشاد صرف
۴. د بنحو د پردې شرعي حدود
۵. د الله ذکر او د الله رحمتونه (ژباړه)
۶. تیسیر المنطق (ژباړه)
۷. سود د قرآن او حدیث په رڼا کې

جامعه اسلامیه اشرفیه

اوله ناحیه

کندهار - افغانستان

Jamia Islamia Ashrafiyah

Kandahar, Afghanistan

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**